

Zschemdenak.

Brotyfa

za Serbow

na lěto

*Maćica
serbska.*

1883.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

W kommissiji J. E. Smolerja.

Czjischę Smolerjcz knihicziščezęnje w macziczym domje w Budyshinje.

W tutym 1883. lécze po Strytużu, kotręž 365 dnjow wopřichja, licži šo:

wot stworjenja šwěta	5832,
wot wustajenia julianskeje protyki	1928,
wot čerpenja a horjestacza Strytužoweho	1850,
wot spoczatka křesćijanstwa w Sserbach	863,

wot šaloženja budyškeho tachantstwa	663,
wot spoczatka reformazije	366,
wot naroda krala Alberta	55,
wot šaloženja Maczižy Sserbskeje	36.

Šyrtwinske lětne šnamjenja.

W porjedženej Šrycho- rjowej protyžy:	W starej julianskej protyžy:
3 . . . štota licžba	3.
16 . . . wobwódb šlónza	16.
11 . . . romske daniske čyžiško	11.
G . . . pišmit njedželsti	B.
XXII . . . epakty	III.
25. měrza . . . jutrownička	17. haprł.
2. dezembra . . 1. n. adventa	27. nov.

Sacźmicze šlónza a měšacžka.

W lécze 1883 šo šlónzo a měšacžk dwojžy šacźmity, a budže jenož druge šacźmicze měšacžka pola naš widžecž. Prěnje šacźmicze měšacžka stanje šo 22. haprleje dop. 11 hodž. 57 min. hačž do 1 hodž. 9 min., druge pať 16. oktobra rano 6 hodž. 53 min. a traje hačž do 8 hodž. 44 min. a budže we wječzornej Europrje widžene. — Prěnje šacźmicze šlónza šmėje šo 6. meje wječzor 8 hodž. 16 min. a traje hačž do 7. meje rano 1 hodž. 21 min., widžene jenož w Awstraliji a w zentralnej Amerižy; druge šacźmicze šlónza pať stanje šo 30. oktobra wječzor 9 hodž. 48 min. hačž do 31. oktobra rano 3 hodž. 43 min. a budže k widženju w raiškej Asiji a we wječzornej Amerižy.

W lécze 1883 knježi Mars. ♂

Stolětna protyka praji, šo šu te lěta, w kotrychž Mars knježi, bóle šuche dylži mokre. Małeto budže šuche a šymne a šmėje hačž do 9. junija wjele šchódnjych mrosow. W lécžu je wulka horzota a šuchota k docžakanju. Tež našyma je bóle šucha dylži mokra. Šyma jara pošdbe šastupi, tať šo šmějemy jara njewobštajne wjedro k twjerdym mjeršunjenjom. Šchožž nalětny šyw nastupa, dha móže šo jeczumjeń, šahe woštyty, derje radžicž, ale wowša, lenu, šyna a wotawy budže maľo. Našymny šyw budže rjane žně dawacž, hačž runje je k pščenžu njewěšte.

Dokelž šemja šahe nješamjersnje, dha šo k wušymom jara šhwatačž njetrijeba. Maľo šadu a maľo rybow, ale wjele wina budže. Tež njebudže wjele deshcžifow, ale wjele hri-manjom. Našymu budže wjele čježkich šhorosčow.

Sčtyri lětne čyžy.

Sapocžatk nalécža: 20. měrza wječzor 12 hodž.
= lécža: 21. junija wječzor 8 hodž.
= našymy: 23. šeptembra dopoľdnja 10 hodž.
= šymy: 22. dezembra rano 5 hodž.

Sčtyri kwatembry.

W porjedženej Šrycho- rjowej protyžy:	W starej julianskej protyžy:																	
14. měrza	<table border="0"> <tr> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>{</td> <td>Reminiscere</td> <td rowspan="4">}</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>šwj. Trojižy</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>šchiza</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Luzije</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>9. měrza.</td> </tr> <tr> <td>16. meje</td> <td>8. junija.</td> </tr> <tr> <td>19. šeptembra</td> <td>21. šeptembra.</td> </tr> <tr> <td>19. dezembra</td> <td>14. dezembra.</td> </tr> </table>	<table border="0"> <tr> <td>{</td> <td>Reminiscere</td> <td rowspan="4">}</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>šwj. Trojižy</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>šchiza</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Luzije</td> </tr> </table>	{	Reminiscere	}	{	šwj. Trojižy	{	šchiza	{	Luzije	9. měrza.	16. meje	8. junija.	19. šeptembra	21. šeptembra.	19. dezembra	14. dezembra.
<table border="0"> <tr> <td>{</td> <td>Reminiscere</td> <td rowspan="4">}</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>šwj. Trojižy</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>šchiza</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Luzije</td> </tr> </table>			{	Reminiscere		}	{	šwj. Trojižy	{	šchiza	{	Luzije						
			{	Reminiscere			}											
			{	šwj. Trojižy														
	{	šchiza																
{	Luzije																	
9. měrza.																		
16. meje	8. junija.																	
19. šeptembra	21. šeptembra.																	
19. dezembra	14. dezembra.																	

Jutrowna tabella.

1884: 13. haprł. (pšch. L.)	1888: 1. haprł. (pšch. L.)
1885: 5. haprleje.	1889: 21. haprleje.
1886: 25. haprleje.	1890: 6. haprleje.
1887: 10. haprleje.	1891: 29. měrza.

12 njebjeste šnamjenja.

♈ boran, ♉ byť, ♊ dwojnikaj, ♋ rat, ♌ lam, ♍ knježna, ♎ waha, ♏ šchorpion, ♐ ššelnit, ♑ šosowóž, ♒ wódnny muž, ♓ rybie.

Abbreviatury abo pšchitřótschenja šlowow.

☉ šlónzo, ☾ měšacžk, ☺ pošny měšacžk, ☾ pošleni bértlik, ☼ mřody měšacžk, ☾ přeni bértlik, šth. p. ššhadženje popoľdnju, šth. d. ššhadženje dopoľdnja, šh. p. ššhowanje popoľdnju, šh. d. ššhowanje dopoľdnja, h. hodžina, m. minuta.

1883. Januar,

wulki rózjt,

ma 31 dnjow.

Hermanki a škótne wiki.

Snamjeschto * rěta škótne wiki; snamj. † pak hermant a škótne wiki. Šdžež ničjo stajene njeje, tam je jenož hermant.

NB. Dokelž ho hermantki druhdy pschepoloža, dha su smylki móžne.

2. Lipff.
3. Njebwacziđlo.*
5. Ruhland.*
8. Rinsbórk.* Kulow.*
22. Lufow.*
23. Lufow.
27. Budnjichin.*
29. Luban.

Lydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. Dezember.	☉		☽
	Evangeliska.	Katholska.		šhadž. h. m.	řhov. h. m.	

1. tydženi. Text dop.: Jana 4, 34—36; pop.: Romf. 8, 24—28.

1 pónđzela	Rowe I. ☾	Rowe lěto	20 Ignacija	8	5 4	2	☾	řřh. d.
2 wutora	Makcharja	Makcharja	21 Juliany	8	5 4	3	☾	0 58
3 řrjeda	Kařchpra	Anthera	22 Anastasija	8	5 4	4	☾	2 2
4 řhtwórtř	Bařarja	Tita	23 10 martr.	8	4 4	5	☾	3 6
5 pjatt	Simeona	Simeona	24 Had. a Jěv.	8	4 4	7	☾	4 10
6 řobota	3 kralow	Swj. 3 kral.	25 Boži dž.	8	4 4	8	☾	5 12

2. tydženi. Text dop.: Mat. 3, 13—17; pop.: Gal. 3, 23—29.

7 njedžzela	1. n. p. 3 řr.	1. n. p. 3 řr.	26 2. dž. hod.	8	4 4	9	☾	6 9
8 pónđzela	Erharda ☽	Severina	27 Ščěpana	8	3 4	10	☾	řřh. p.
9 wutora	Čześziměra	Juliana	28 2000 mrt.	8	3 4	11	☾	4 58
10 řrjeda	Zachariáša	Agathona	29 Njew. dž.	8	3 4	13	☾	6 14
11 řhtwórtř	Moyšije	Theodosija	30 Davita	8	2 4	14	☾	7 33
12 pjatt	Reinholda	Arkadija	31 Sylvestra	8	2 4	16	☾	8 53
13 řobota	Hilarija	Leontija	1 jan. 1883	8	1 4	18	☾	10 12

3. tydženi. Text dop.: Mat. 4, 1—12; pop.: Romf. 12, 1—6.

14 njedžzela	2. n. p. 3 řr.	2. n. p. 3 řr.	2 n. p. n. l.	8	0 4	19	☾	11 29
15 pónđzela	Feliza	Bawoka	3 Malachija	7	5 9	20	☾	řřh. d.
16 wutora	Erdmuthy ☽	Marcella	4 70 jap.	7	5 8	22	☾	8 47
17 řrjeda	Antonija	Antonija	5 Theofanta	7	5 8	23	☾	2 3
18 řhtwórtř	Felizity	Pět. stoł w R.	6 3 kralow	7	5 7	24	☾	3 15
19 pjatt	Priski	Kanuta	7 Jan. křćen.	7	5 6	26	☾	4 21
20 řobota	Fab. a Sebast.	Fabian a Bařt.	8 Polyeukta	7	5 5	28	☾	5 19

4. tydženi. Text dop.: Jana 2, 23—25; pop.: 1 Kor. 9, 24—27.

21 njedžzela	Septuages.	Septuages.	9 1. n. p. 3 k.	7	5 4	29	☾	6 7
22 pónđzela	Vinzenza	Vincenca	10 Hrjeh. N.	7	5 3	31	☾	6 48
23 wutora	Charity ☺	Marije řlub.	11 Theodosij.	7	5 2	33	☾	řřh. p.
24 řrjeda	Timotheja	Timotheja	12 Fastiana	7	5 1	35	☾	6 25
25 řhtwórtř	Paw. wobr.	Paw. wobr.	13 Hermila	7	4 9	36	☾	7 30
26 pjatt	Polykarpa	Polykarpa	14 Zacheja	7	4 8	38	☾	8 35
27 řobota	Jan. Křryřof.	Vitalina	15 Paw. th.	7	4 6	40	☾	9 40

5. tydženi. Text dop.: Jana 4, 5—15; pop.: 2 Kor. 11, 21—31.

28 njedžzela	Seyagesim.	Seyagesim.	16 2. n. p. 3 k.	7	4 5	42	☾	10 43
29 pónđzela	Theobalda	Theobalda	17 Antonija	7	4 4	43	☾	11 47
30 wutora	Udelgundy	Martiny	18 Athanasij.	7	4 3	45	☾	řřh. d.
31 řrjeda	Birgilitija ☾	Pětra z Moly	19 Makarija	7	4 2	47	☾	0 51

Měřačkowe pschepmjenjenje a wjedro.

☾ Pořleni bėřřit 1. jan. pop. 1 h. 40 m. pschijněše jakne niebjo i mjerlnjenjom.

☽ Młody mėř. 8. jan. rano 6 hodž. 39 min. ma řrěnjn řymu.

☾ Břeni bėřřit 16. jan. rano 1 h. 37 m. potaže na řrěh a wětr.

☺ Bohinj mėř. 23. jan. dop. 8 hodž. 13 min. ma njevwobřtajne wjedro.

☾ Pořleni bėřřit 31. jan. dop. 11 hodž. 24 min. pschijněše řymu.

Stolětna protyka.

Januar ho se řymnym a řuchim wjedrom řapocńnje; 14. do 20. pomřcńžene njebjo; 21. hařž do řńžna mjerlnjenje, ale malo řrěha.

Bjes matki je ř peřotkani řwjatof. — Bjes dna dońžu njanalijesh. — Bóle řhwatařř, mjenje móžesh. — Břěřa je najlěpře řlobjene drijewo. — Čńim wjařž řo pschĩřkaduje, čńim bóle řo pali. — Dobra rada blařnej nimo pada. — Dobre řařtače je poř džěla. — Šdžež ma wlořu, tam rořeže. — Řěpje řo mařř, řěpje řeř žadařř.

1883. Februar,

malý róžk,
ma 28 dnjow.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. Januar.	☉		Njebiežne znamjen.	☾
	Ewangeliska.	Katholiska.		šhadž. h. m.	řhow. h. m.		
1 štwórtk	Brigitty	Ignaca	20 Euthymij.	7 40	4 48	♄	1 54
2 pjatk	Mar. wučž.	Sw. Marije	21 Maxima	7 39	4 50	♃	2 55
3 řobota	Błažija	Błažija	22 Timotheja	7 37	4 52	♂	3 54

6. tydžej.

Text dop.: Jana 4, 19—30; pop.: 1 Kor. 13.

4 njedžela	Āstomihi	Quinquag.	23 3. n. p. 3 k.	7 35	4 54	♃	4 47
5 pónžela	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 33	4 56	♂	5 33
6 wutora	Bóstnižh	Bóstnich	25 Hrjeh. th.	7 32	4 58	♃	6 13
7 řrjeda	Bopj. řrj. ☉	Bopj. řrjeda	26 Xenofona	7 30	5 0	♃	řh. p.
8 štwórtk	Honorata	Jana martr.	27 Jana Khr.	7 28	5 1	♂	6 29
9 pjatk	Apolonije	Apolonije	28 Efraima	7 27	5 3	♂	7 50
10 řobota	Scholařtiki	Scholařtiki	29 Ignacija	7 25	5 4	♂	9 12

7. tydžej.

Text dop.: Jana 5, 5—18; pop.: 2 Kor. 6, 1—10.

11 njedžela	Invocavit	1. n. póřta	30 4. n. p. 3 k.	7 24	5 6	♂	10 32
12 pónžela	Jordana	Eulalije	31 Cyriaka	7 22	5 8	♂	11 50
13 wutora	Eulalije	Benigna	1 februara	7 20	5 10	♂	řh. d.
14 řrjeda	Kwatbr. ☾	Sudje dnj	2 Mar. wuč.	7 18	5 12	♂	1 5
15 štwórtk	Faustina	Faustina	3 Błažija	7 16	5 14	♂	2 13
16 pjatk	Oneřima	Julianj	4 Isidora	7 14	5 16	♂	3 13
17 řobota	Konřtanzije	Konřtancije	5 Agathy	7 12	5 18	♂	4 5

8. tydžej.

Text dop.: Āuf. 9, 51—56; pop.: řebr. 12, 1—6.

18 njedžela	Reminisc.	2. n. póřta	6 5. n. p. 3 k.	7 11	5 19	♂	4 47
19 pónžela	Sufanny	Manřueta	7 Parthena	7 9	5 21	♂	5 23
20 wutora	Leberedhta	Eucharija	8 Theofila	7 7	5 23	♂	5 53
21 řrjeda	Cleonory	Cleonory	9 Nikefora	7 5	5 24	♂	6 18
22 štwórtk	Pětra stol ☺	Pětra stol	10 Charalam.	7 2	5 26	♂	řřh. p.
23 pjatk	Wof. pjatk	Pětra Dam.	11 Metecija	7 0	5 28	♂	7 28
24 řobota	Matthiařa	Matthiařa	12 Mertena	6 58	5 30	♂	8 32

9. tydžej.

Text dop.: Jana 11, 1—16; pop.: 1 Pětra 2, 21—25.

25 njedžela	Oculi	3. n. póřta	13 Septuag.	6 56	5 31	♂	9 35
26 pónžela	Zonařa	Wiktora	14 Valentina	6 55	5 33	♂	10 38
27 wutora	Wolbrechta	Leandra	15 Onesima	6 53	5 34	♂	11 40
28 řrjeda	Matarija	Matarija	16 Pamfila	6 50	5 36	♂	řřh. d.

Sermanki a řřkótne wiki.

3. Kalawa. †
5. Wojerezy. † Kulow.*
- Damna.* Jarow. †
6. Wrody. †
7. Njeřwacžidlo.* Kadeberg.*
10. Dyrjowf.* Trěbule (lane wiki).
12. Bistopizh.* Āhorjelz. †
- Luboras. † Bemr.*
- Gródf. †
13. Barřdžej. †
17. Dtraud.* Wětořchow.*
19. Nowořalž. Stolpnjo. †
- Nobrořug.* Rořbórf. †
21. Kadeburg.*
24. Žitawa.
26. Gařřctrow. † Žitawa. †
- Ryřhwald. † Žahan. †
- Āřtankow. † Āchwiebus. †
27. Krowřyn.* Rughland.*
28. Wóřpork.* Drajždžany.*

Njeřakřkowne pšče- mėnjenje a wjedro.

☉ Młody mėř. 7. febr. wječřor 7 hodž. 8 min. ma řunne dnj.

☾ Přėni běřřřř 14. febr. dop. 10 hodž. 45 min. po-kaže na čjopřřře wjedro.

☺ Wóřny mėř 22. febr. rano 1 hodž. 16 min. pšči-njeře deřřej.

Stolětna protyka.

řebnuar ma pšči řa-pocřatku čjopřř deřřejřř-řojny čjař; wot 14. do 18. wěř a řněř; wot 19. hačž do řőřřa řřěřo wulta řřma a řněř.

Ādž nřřa ř burřemi nřř dže, dħa pščeřjelřo ř wofnami won řřařa. — Ādž řwěđonnje wozuči, pščiđěhnje čřert je kole-bač. — Āđžej řo řuri, tam je wofen. — Āřřřř pačřř, řařře řřončřo. — Ānřw je řřepř řađřčjel. — Āřřřřa pueč řřončřa wuči. — Āđžđy pačřř, řř řřěwa, njeře řolobit.

1883. Mèrc,

naletnik,
ma 31 dnjow.

Tydzenje a dny.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. Februar.	☉		Njebjelne znamjen.	☾ fth. a fth. h. m.
	Evangeliska.	Katholiska.		isthadž. h. m.	fthow. h. m.		
1 shtwórtk	Albina	Albina	17 Theodora	6 48	5 38		0 42
2 pjatt	Amalije	☉ Simplicija	18 Lea kat.	6 46	5 40		1 40
3 šobota	Kunigundy	Kunigundy	19 Archippa	6 44	5 42		2 34
10. tydženi. Text dop.: Jana 11, 32—46; pop.: Romik 5, 1—6.							
4 njedžela	Lätare	4. n. pósta	20 Mjasopósta	6 41	5 44		3 22
5 póndžela	Bjedricha	Bjedricha	21 Timotheja	6 39	5 45		4 5
6 wutora	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 37	5 46		4 42
7 šrijeda	Berpetun	Domašcha A.	23 Polykarpa	6 35	5 48		5 14
8 shtwórtk	Filemona	Filemona	24 Nam. s. k.	6 33	5 50		5 43
9 pjatt	Rebecki	☉ Franciska	25 Tarazija	6 31	5 52		fth. p.
10 šobota	Alexandra	Anastafije	26 Porfyrija	6 29	5 54		8 6

11. tydženi.

Text dop.: Jana 11, 47—57; pop.: Romik 8, 31—39.

11 njedžela	Judica	5. n. pósta	27 Syropósta	6 26	5 55		9 29
12 póndžela	Hrjehorja	Hrjeh. wulf.	28 Jap. pósta	6 24	5 57		10 47
13 wutora	Salomona	Nikifora	1 mërca	6 22	5 59		11 59
14 šrijeda	Abigaila	Mathildy	2 Pop. srj.	6 19	6 1		fth. d.
15 shtwórtk	Ahrystofa	☉ Longina	3 Eutropa	6 17	6 2		1 5
16 pjatt	Henrietty	Herberta	4 Gervasija	6 15	6 4		2 0
17 šobota	Herty	Patricija	5 Konona	6 13	6 5		2 45

12. tydženi.

Text dop.: Jana 12, 1—13; pop.: Filip 2, 5—11.

18 njedžela	Palmar.	Bowoncžka	6 Invocav.	6 11	6 7		3 23
19 póndžela	Jozefa	Jozefa	7 Kapita	6 9	6 9		3 54
20 wutora	Joachima	Joachima	8 Theofila	6 6	6 10		4 21
21 šrijeda	Benedikta	Benedikta	9 Kwatbr.	6 4	6 12		4 44
22 shtwórtk	Seleny sht.	Zeleny sht.	10 Kodrata	6 2	6 14		5 6
23 pjatt	Gzihi pi. ☺	Wulf. pjatt	11 Sofronija	5 59	6 15		fth. p.
24 šobota	Gabriela	Simeona	12 Theofana	5 57	6 17		7 25

13. tydženi.

Text dop.: Mat. 28, 1—10; pop.: 1 Pëtra 1, 3—9.

25 njedžela	1. š. jutrow	1. š. dž. jutr.	13 Remin.	5 54	6 19		8 29
26 póndžela	2. š. jutrow	2. š. dž. jutr.	14 Benedikta	5 52	6 21		9 32
27 wutora	Juliana	Ruperta	15 Agapija	5 50	6 22		10 33
28 šrijeda	Angeliki	Hanže	16 Sabina	5 48	6 23		11 31
29 shtwórtk	Eustachija	Eustachija	17 Alexija	5 46	6 25		fth. d.
30 pjatt	Guida	Wiganda	18 Cyrilla	5 44	6 27		0 26
31 šobota	Detlawa	☉ Guida	19 Khrysant.	5 42	6 28		1 25

Sermanki a škótné wiki.

1. Rusow.*
2. Rusland.*
3. Gotyčjin.* Sth Ro-
morow.*
5. Biskopizy.* Dubž.†
Rychbach.†
6. Bart.* Bjernacizy.*
Łaš.†
7. Nješwacžibto.*
10. Lubnjow.*
12. Bjernacizy. Lubij.†
Polečizy.* Muzja-
fow.† Gubin.*
13. Kóštkow. Pizit.†
15. Šhorjelz.* Kamjenž.*
Jarow.* Bješkow.*
17. Budyčjin.† Kalawa.*
Ortrand.* Trébule.†
19. Kulow.† Luboras.†
Lufow.*
20. Warschež.†
27. Šcherachow. Džže.†
28. Zafonza.†

Měšackkowne psche- mjenjenje a mjedro.

☉ Pošleni bértlik 2. mërca rano 6 h. 24 m. ma hnuwe mjedro.

☉ Mlody měš. 9. mërca rano 5 hodž. 29 min. pschi-
nješe wětr a deščez.

☾ Brěni bértlik 15. mërca wječor 9 h. 29 m. po-
kaže na mjerjenje.

☉ Pošny měš. 23. mërca wječor 7 hodž. 3 min. ma
njetowštajne mjedro.

☉ Pošleni bértlik 31. mërca wječor 9 h. 19 m. lu-
bi jašne njebio.

Stolětna protyka.

Měrž šo se symnym
wjedrom šapocžnje, rano
a wječor budže tacž; 8.
a 9. šnež a deščez; 10.
do 21. mjeršjenje; wot
22. do kónca jašne njebio
a hma.

Mudremu šo tež nimo
futi. — Na horu horje
bjes šilenja njedže. —
Mječach-ki isthany byč,
njebudž wowza. — Druhi
kraj, druhe prawo. — Puta
šu puta, a byle tež štoe.

1883. Hapreļa,

jutrownit,

ma 30 dnjow.

Tydzenje a dny.	Porjედjena protyka.		Stara julianska protyka. Merz.	☉		☽	☾
	Evangeliska.	Katholiska.		skhad. h. m.	řhom. h. m.		
14. tydzeń.	Text dop.: Jana 20, 19—23; pop.: 1 Kor. 15, 50—57.						
1 njedzela	Quasimod.	1. n. p. jut.	20 Oculi	5 39 6 30	☽	☽	1 58
2 pøndzela	Rofamundy	Franca p.	21 Jakuba	5 37 6 32	☽	☽	2 36
3 wutora	Eugendreichi	Richarda	22 Basilija	5 34 6 34	☽	☽	3 10
4 řjeda	Ambrosija	řifidora	23 Nikona	5 32 6 35	☽	☽	3 40
5 řhtwórtř	Maxima	Vincenca Fer.	24 Zacharias.	5 31 6 36	☽	☽	4 8
6 pjatř	Srenaa	Sigta	25 Mar. př.	5 28 6 38	☽	☽	4 35
7 řobota	Luisy	řermana	26 Gabriela	5 26 6 40	☽	☽	řh. p.
15. tydzeń.	Text dop.: Mat. 18, 1—7; pop.: Romř. 10, 8—14.						
8 njedzela	Mis. Dom.	2. n. p. jut.	27 Lätare	5 24 6 41	☽	☽	8 19
9 pøndzela	Theofila	Mar. Kleof.	28 Hilariona	5 22 6 43	☽	☽	9 38
10 wutora	Daniela	Čzechjela	29 Marka	5 19 6 45	☽	☽	10 49
11 řjeda	Julija	Lea I.	30 Jana Kl.	5 17 6 47	☽	☽	11 50
12 řhtwórtř	Euforgija	Julija I.	31 Hypacija	5 15 6 48	☽	☽	řh. d.
13 pjatř	řustina	řermenegilda	1 hapreļa	5 12 6 50	☽	☽	0 41
14 řobota	Tiburzija	Tiburcija	2 Tita řh.	5 10 6 52	☽	☽	1 23
16. tydzeń.	Text dop.: Jana 21, 20—22; pop.: 1 Pětra 2, 12—17.						
15 njedzela	Jubilate	3. n. p. jut.	3 Judica	5 8 6 53	☽	☽	1 56
16 pøndzela	Marona	Anastafija	4 Jozefa	5 7 6 54	☽	☽	2 24
17 wutora	řudolfa	řudolfa	5 Theodula	5 5 6 56	☽	☽	2 49
18 řjeda	Balerija	Balerija	6 Eutyčhija	5 2 6 58	☽	☽	3 11
19 řhtwórtř	řermogena	řhryřostoma	7 Jurija	5 0 6 59	☽	☽	3 33
20 pjatř	Sulpizija	Sulpicija	8 Eupsychij.	4 58 7 1	☽	☽	3 54
21 řobota	řdolarija	Anselma	9 Herodiana	4 56 7 3	☽	☽	4 16
17. tydzeń.	Text dop.: Mat. 28, 18—20; pop.: řaf. 1, 11—18.						
22 njedzela	Cantate	4. n. p. jut.	10 Palmar.	4 54 7 5	☽	☽	řh. p.
23 pøndzela	řurija	řurija	11 Antipasa	4 52 7 7	☽	☽	8 25
24 wutora	řberta	řidela	12 Artemona	4 50 7 8	☽	☽	9 25
25 řjeda	Marfa	Marfa ev.	13 Martina	4 47 7 9	☽	☽	10 21
26 řhtwórtř	řleta	řleta	14 Aristarch.	4 46 7 11	☽	☽	11 12
27 pjatř	Tertulliana	Anthima	15 Krescena	4 44 7 12	☽	☽	11 56
28 řobota	řitala	Pětra m.	16 Agapije	4 42 7 14	☽	☽	řh. d.
18. tydzeń.	Text dop.: řuf. 11, 1—4; pop.: 2 Kor. 9, 8—11.						
29 njedzela	Rogate	5. n. p. jut.	17 1. s. jut.	4 40 7 16	☽	☽	0 35
30 pøndzela	Eutropija	řhaty řin.	18 2. s. jut.	4 38 7 17	☽	☽	1 9

Sermanki a škótné wiki.

2. Wóřport.* řinsbóřt.*
3. Bóřtowny. Bóřtowny.
4. řhoczebus. ř Kulow.*
5. řheřwacziřlo.* řadeberg.*
6. řtrjow. ř
7. řiloras. ř
8. řrafow. ř Damna. ř
9. řbrody. ř
10. řřkomorow.* řwětořow.*
11. řakeřy. řamjenjow. ř
12. řdobrořug.*
13. řbudychin.*
14. řbiskopizy. řwojereřy. ř
15. řadmerizy. ř Lubořas. ř
16. řarow.*
17. řnowe řwěřto p. řst.
18. řpołczniřy.* řkuřland.
19. řbjeřřow.* řgothychin.*
20. řzitawa.*
21. řubij. ř řamjenz. ř
22. řgubin. ř

Řeřacřkowe přřemenjenje a wjedro.

☉ Włody měř. 7. řapř. pop. 2 řodz. 34 min. ma wětr a řpnu.

☽ Přeni řěřtit 14. řapř. dop. 9 ř. 47 m. lubi řjenišče wjedro.

☽ Pořny měř. 22. řapř. pop. 0 řodz. 25 min. ře řacřničřom měřřaza ma řjane wjedro.

☽ Pořleni řěřtit 30. řapř. dop. 8 ř. 1 m. přřinjeře njeřobřřajne wjedro.

řtolětna protyka.

řacž do 10. řapřleje mjeřřjenje; na to čřopliře wjedro nařřanje; řoot 23. do 29. řařo mřóřy a mjeřřjenja; přři řónzř řapocřnje čřopliře řbeč.

řdžež řu wřřoře řow, řam řu řřubore řow. — řa řalu řhěřřu řež řwože řřončřřo řwěčři. — řřimo čřerija řjeř řeř řrařřu řřowadu. — řčřtož je řženřa řowore, řuřje nje-mřěčři. — řčřtož řyřeřř, řto žneřeřř.

1883. Meja,

różowit,

ma 31 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porządźena protyka.		Stara julianska protyka. Sapreļa.	☉		☽	☾
	Evangeliska.	Katholiska.		řhadź. h. m.	řhow. h. m.		
1 wutora	Filipa a Jař.	Filipa a Jař.	19 Pafnucija	4 36	7 19	☽	1 39
2 řrjeda	Sigismunda	Sigismunda	20 Theodora	4 34	7 21	☽	2 8
3 řchtwórtř	Boże řpicź.	Boże řpicź.	21 Januarija	4 32	7 22	☽	2 34
4 pjatř	Floriana	Moniki	22 Theodora	4 31	7 23	☽	3 1
5 řobota	Gottharda	Gottharda	23 Jurija	4 29	7 25	☽	3 32

Germaniki a řkótno wiki.

1. Bart.† Lutow.
2. Nieřmacźidko.* Wętenza.†
4. řichibuz.† Ruhland.* Żemr.
5. Kalawa.* Kutow.* Trębule.*
7. Biskopiaz.* Wóřport.* Kinsbórt.* Sřantnow.† řróđł.* řahan.†
8. Wařřcz.†
9. Radeburg.* Rumburg.
15. Wóřbramozy.† Kulow.† řybakin.†
22. řizn.†
26. Lubnjow.*
28. řhorjeł.†
29. řrořřyn.*
31. Ortrand.*

19. tydzień. Tęxt dop.: řap. řř. 1, 15—26; pop.: řpřej. 2, 4—7.

6 njeđźela	Grandi ☉	6. n. p. jutř.	24 Quasim.	4 27	7 26	☽	řř. p.
7 pónđźela	Bohuměra	Stanisława	25 Marka	4 26	7 28	☽	8 25
8 wutora	Dietricha	Mich. zjew.	26 Basilija	4 24	7 30	☽	9 33
9 řrjeda	řioba	řrjehorj. řaz.	27 Simeona	4 22	7 32	☽	10 31
10 řchtwórtř	řiktorije	Antonija	28 Jasona	4 20	7 33	☽	11 18
11 pjatř	Adolfa	řia V.	29 Sosipatera	4 19	7 35	☽	11 55
12 řobota	řankraza	řankraza	30 Jakuba	4 18	7 36	☽	řř. d.

20. tydzień. Tęxt dop.: řap. řř. 2, 1—13; pop.: řpřej. 1, 9—14.

13 njeđźela	1. řwjatř. ☽	1. ř. řwjatř.	1 meje Mis.	4 16	7 37	☽	0 26
14 pónđźela	2. ř. řwjatř.	2. ř. řwjatř.	2 Athanasij.	4 14	7 39	☽	0 54
15 wutora	Sofije	Sofije	3 Timotheja	4 13	7 40	☽	1 17
16 řrjeda	řwatember	řudje duh	4 Pelagije	4 11	7 42	☽	1 38
17 řchtwórtř	řobota	řbalda	5 Ireny	4 10	7 43	☽	1 59
18 pjatř	řenanzija	řenancija	6 řioba	4 8	7 45	☽	2 21
19 řobota	řotentiana	řětra Čólest.	7 Křiř. Khr.	4 7	7 46	☽	2 45

21. tydzień. Tęxt dop.: řap. řř. 2, 38—39; pop.: řomřř. 11, 33—38.

20 njeđźela	řřw. ř. tr.	1. n. p. řwj.	8 Jubilate	4 6	7 48	☽	3 11
21 pónđźela	řugustina	řrudencija	9 Jezaiasa	4 4	7 49	☽	3 41
22 wutora	řeleny ☺	řeleny	10 Simeona	4 3	7 50	☽	řř. p.
23 řrjeda	řefiderija	řefiderija	11 Mocija	4 2	7 51	☽	9 9
24 řchtwórtř	řany	Boż. czěła	12 Epifanija	4 1	7 53	☽	9 56
25 pjatř	řurbana	řurbana	13 řlycerije	4 0	7 54	☽	10 38
26 řobota	ředy	ředy	14 Isidora	3 59	7 55	☽	11 13

22. tydzień. Tęxt dop.: řap. řř. 2, 42—47; pop.: 1 řana 4, 16—21.

27 njeđźela	1. n. p. ř. tr.	2. n. p. řwj.	15 Cantate	3 57	7 57	☽	11 43
28 pónđźela	řylema	řermana	16 Theodora	3 56	7 58	☽	řř. d.
29 wutora	řhryřty ☾	řaxima	17 Andronik.	3 55	7 59	☽	0 11
30 řrjeda	řiganda	řiganda	18 řětra a D.	3 54	8 0	☽	0 37
31 řchtwórtř	řetronelle	řetronelle	19 Patricija	3 53	8 2	☽	1 4

Řieřaczkowe přřeměnenje a wjedro.

☉ Młody měř. 6. meje wječor 10 hodź. 56 min. lubi rjany naleńny czaj.

☽ řřeni běřřik 13. meje wječor 11 hodź. 52 min. móže czopke wjedro přřineje.

☺ řolny měř. 22. meje rano 4 hodź. 9 min. pořaje na řymne deřczkřtoje dnj.

☾ řořřeni běřřik 29. meje pop. 3 hodź. 20 min. ma rjane wjedro.

řřolětna protyka.

3. meje řřimanje a na to řymniřke wjedro přřiněđe; 8. do 11. bóte czopko; 12. do 20. wótre mjerńńenja a řacz do 21. řyma wořřtanje; 21. do 27. řu rjane dnj; 30. łóđ a mřóř.

řřtoź řřudemu dařř, czy w wloźiczy narowře. — řřtoź mjełczy, řo nje přřerěczy. — řřtoź je řobjo přřepřował, njebo řo řpřewje. — řřtoź ja młode řida, dyrři na řiare řłodacz. — řolny řud řo teź wutoczy. — řřřny řłódnemu njewěri.

1883. Junij,

ŕmajniŕ,

ma 30 dnjow.

Tydźenje a dnj.	Porjedźena prothyka.		Stara julianska prothka. Meja.	☉		Miejŕŕje juanjen.	☾
	Evangelŕka.	Katholŕka.		ŕhadź. h. m.	ŕhow. h. m.		
1 pjatk	Nikodema	Juŕtina	20 Thalaleja	3 52 8	3	☿	1 31
2 ŕobota	Marzellina	Marcellina	21 Konŕtant.	3 52 8	4	♄	2 1

23. tydźeni.

Tęxt dop.: Zap. ŕf. 3, 1—10; pop.: Zap. 1, 21—25.

3 njedźela	2. n. p. ŕ. tr.	3. n. p. ŕwj.	22 Rogate	3 51 8	5	♄	2 36
4 pøndźela	Karpasija	Franciŕka ŕv.	23 Michała b.	3 50 8	6	♄	3 18
5 wutora	Bonifazija ☉	Bonifacija	24 Simeona	3 50 8	6	♄	ŕh. p.
6 ŕrjeda	Benigna	Benigna	25 Hl. Jan.	3 49 8	7	♄	9 8
7 ŕhtwórtk	Lukreczje	Lukrecije	26 Boże stp.	3 49 8	8	♄	9 51
8 pjatk	Medarda	Medarda	27 Helladija	3 48 8	9	♄	10 26
9 ŕobota	Prima	Felicia	28 Eutycha	3 48 8	10	♄	10 55

24. tydźeni.

Tęxt dop.: Zap. ŕf. 4, 8—21; pop.: 1 Tim. 6, 6—10.

10 njedźela	3. n. p. ŕ. tr.	4. n. p. ŕwj.	29 Exaudi	3 47 8	11	♄	11 20
11 pøndźela	Dnofrija	Barnaby	30 Izaaka	3 47 8	11	♄	11 42
12 wutora	Barnabaŕa ☽	Baŕilija w.	31 Hermina	3 47 8	12	♄	ŕh. d.
13 ŕrjeda	Tobiaŕa	Tobiafa	1 junija	3 46 8	13	♄	0 3
14 ŕhtwórtk	Elifeja	Elifeja	2 Nicetora	3 46 8	13	♄	0 25
15 pjatk	Wita	Wita	3 Luciliana	3 46 8	14	♄	0 49
16 ŕobota	Engelberta	Rainera	4 Metrofana	3 46 8	14	♄	1 14

25. tydźeni.

Tęxt dop.: Zap. ŕf. 5, 16—21; pop.: 2 Kor. 4, 13—18.

17 njedźela	4. n. p. ŕ. tr.	5. n. p. ŕwj.	5 1. s. swj.	3 46 8	15	♄	1 43
18 pøndźela	Arnolfa	Arnolfa	6 2. s. swj.	3 46 8	15	♄	2 16
19 wutora	Gervafija	Gervafija	7 Theodota	3 46 8	16	♄	2 56
20 ŕrjeda	Sylberija ☺	Sylberija	8 Cyrilla A.	3 46 8	16	♄	ŕh. p.
21 ŕhtwórtk	Filipiny	Moyŕŕija	9 Alexandra	3 46 8	16	♄	8 37
22 pjatk	Pomhajboha	Paŕwliny	10 Bartromja	3 46 8	17	♄	9 15
23 ŕobota	Baŕilija	Agripiny	11 Theodora	3 46 8	17	♄	9 47

26. tydźeni.

Tęxt dop.: Zap. ŕf. 5, 34—42; pop.: 1 Pętra 3, 8—15.

24 njedźela	5. n. p. ŕ. tr.	6. n. p. ŕwj.	12 Sw. s. tr.	3 47 8	17	♄	10 17
25 pøndźela	Elogija	Elogija	13 Akwiliny	3 47 8	17	♄	10 43
26 wutora	Jeremiaŕa	Jana Paŕw.	14 Elifeja	3 47 8	17	♄	11 9
27 ŕrjeda	7 ŕpanzow ☾	Ladiŕlawa	15 Amosa	3 48 8	17	♄	11 35
28 ŕhtwórtk	Lea	Lea II.	16 Tychona	3 48 8	17	♄	ŕh. d.
29 pjatk	Pętra a Paŕw.	Pętra a Paŕw.	17 Manuela	3 49 8	17	♄	0 4
30 ŕobota	Paŕw. wop.	Paŕw. wop.	18 Leoncija	3 49 8	16	♄	0 36

Sermanki a ŕkótne wiki.

4. Rychwald. † Kulow.* Lubai.
6. Njŕhwacjidło.*
8. Ruhland.*

18. Hucina. Gaŕŕchtrom.*
- Muŕzatow. † ŕóŕtkow.*
- Gubin.*
20. Nadeberg.*
- Damna. †
22. Wjeleczin.
23. Gekyŕhin.*

25. Draźďan. Rychbach. †
- Róŕborf. †
- Drjowf. †
- Luboraŕ. †
- Wrody. †
30. Stj Komorow.*

Węŕŕaczkowe pŕŕŕmęjenje a wjedro.

☉ Młody mėŕ. 5. jun. rano 7 hodź. 10 min. poŕtaże na horzotu a hrimanje.

☽ Pŕeni bęrtlik 12. jun. pop. 3 hodź. 39 min. ma ŕuche dnj a wętry.

☺ Poŕny mėŕ. 20. jun. pop. 5 hodź. 29 min. lubi rjane wjedro.

☾ Poŕleni bęrtlik 27. jun. wjeczow 8 h. 36 m. ma njewobŕtajne wjedro.

Stolętna prothka.

Junij ŕo ŕ mŕójom ja-poczęje a na to njewobŕtajne wjedro naŕtanj; 9. mŕóŕ; 10. do fónza rjenje.

Njedenć wuŕchomaj, ale woczomaj. — Nęchtóŕkuli by herz był, hdy by piŕtač mól. — Na femichazom pucziŕu rojczje wutrobne jeło. — Kŕnjeni ma wjele cęzetow. — Lubjena fotojŕŕ jeja njenjeje. — Łęto ŕo wjerezi a myŕŕliczka ŕ nim. — Paduŕŕhne pjenjeŕy njepięnujwa. — Łępje pod ŕwojej węchu, hač pod zuŕej ręchu. — Łęcznemu patoki ja pivo ŕtodza. — Łępje mato ŕ cęzezi, dźŕŕi wjele ŕ tezezi. — Nadiŕho nanowj wuf, hač zuŕj ŕwar. — Młodemu dubej dęrbijŕŕ ŕ cęŕŕom hlown cęzeč. — Miŕhel najbóle maceza. — Stary ŕŕtom ŕo derje njepięhima.

1883. Julij,

praznit,

ma 31 dnjow.

Tydzenje a dnj.	Porjedzena protyka.		Stara julianska protyka. Junij.	skhadz.		Wiekeje inamjen.	D skh. a kh. h. m.
	Evangeljska.	Katholjska.		h. m.	h. m.		

27. tydzenj. Text dop.: Zap. št. 6, 1—7; pop.: Romšf. 6, 3—6.

1 njedzela	6. n. p. št. tr.	7. n. p. swj.	19 2.n.p.swj.	3	50	8	16		1	13
2 póndzela	Mar. domp.	Mar. domp.	20 Methodija	3	50	8	16		1	59
3 wutora	Kornelija	Heliodora	21 Juliana	3	51	8	16		2	53
4 frjeda	Ulrika	Walrika	22 Euzebija	3	52	8	15		kh. p.	
5 schtwórtf	Cyryll. a Meth.	Cyryll. a Meth.	23 Agripiny	3	53	8	14		8	23
6 pjatf	Ejajaja	Jejajaja	24 Jan. nar.	3	54	8	14		8	56
7 sobota	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3	55	8	13		9	23

28. tydzenj. Text dop.: Zap. št. 6, 8—15; pop.: 1 Pëtra 2, 5—10.

8 njedzela	7. n. p. št. tr.	8. n. p. swj.	26 3.n.p.swj.	3	56	8	13		9	46
9 póndzela	Cyrylla	Felicity	27 Samsona	3	56	8	13		10	8
10 wutora	Bohuthwala	Zenona	28 Cyra	3	57	8	12		10	29
11 frjeda	Pia	Pia I.	29 Pët. a Paw.	3	58	8	11		10	52
12 schtwórtf	Hendricha	Jana Gualb.	30 12 japošt.	3	59	8	11		11	16
13 pjatf	Margarethy	Margarethy	1 Julija	4	0	8	10		11	43
14 sobota	Bonaventury	Bonaventury	2 Luk. Mar.	4	1	8	9		kh. d.	

29. tydzenj. Text dop.: Zap. št. 8, 14—25; pop.: Romšf. 8, 12—17.

15 njedzela	8. n. p. št. tr.	9. n. p. swj.	3 4.n.p.swj.	4	3	8	8		0	14
16 póndzela	Rafaela	Mar. Karm.	4 Handrija	4	4	8	7		0	52
17 wutora	Alexija	Alexija	5 Athanasij.	4	5	8	6		1	36
18 frjeda	Eugenija	Sofronija	6 Sisoasa	4	6	8	5		2	29
19 schtwórtf	Rufina	Marthy	7 Cyriaka	4	8	8	3		3	30
20 pjatf	Eliasa	Eliasa	8 Prokopa	4	9	8	2		kh. p.	
21 sobota	Praxedy	Daniela	9 Pankracij.	4	10	8	1		8	19

30. tydzenj. Text dop.: Zap. št. 8, 26—38; pop.: 1 Kor. 10, 12—13.

22 njedzela	9. n. p. št. tr.	10. n. p. swj.	10 5.n.p.swj.	4	11	8	1		8	48
23 póndzela	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4	12	7	59		9	15
24 wutora	Rhrystiny	Rhrystiny	12 Prokla	4	14	7	58		9	41
25 frjeda	Jafuba	Jafuba	13 Gabriela	4	15	7	56		10	8
26 schtwórtf	Hany	Hany	14 Akwile	4	16	7	55		10	40
27 pjatf	Marthy	Pantaleona	15 Ceryka	4	18	7	54		11	15
28 sobota	Pantaleona	Marciffa	16 Athenog.	4	19	7	52		11	57

31. tydzenj. Text dop.: Zap. št. 9, 1—8; pop.: Romšf. 2, 1—11.

29 njedzela	10. n. p. št. tr.	11. n. p. swj.	17 6.n.p.swj.	4	21	7	50		kh. d.	
30 póndzela	Ruthy	Ignaca z Loy.	18 Hyacintha	4	22	7	49		0	46
31 wutora	Florentiny	Abdona	19 Dia	4	24	7	47		1	43

Sermanki a škótne wiki.

- Sufka.* Dubz.†
Kulow.* Zemc.
- Bart.*
- Mještwačjido.*
- Ruhland.*
- Kalawa.*
- Bištopizy.* Džže.*
Kalawa. Trëbule.†
Lufow.*
- Sarščez.†
- Lubij.† Polcžniza.*
- Kadenburg.*
- Žitawa.*
- Pšičibus.*
- Prakow.†
- Žarov.*
- Kamjenž.*
- Nowy Gersdorf.
Wósporf.*

Měščackowe psche- menjenje a wjedro.

☉ Młody měš. 4. jul.
pop. 4 hodž. 1 min. po-
kaže na hrmanja.

☾ Prëni bërtlik 12. jul.
dop. 8 hodž. 47 min. ma
njewobštajne wjedro.

☼ Pošny měš. 20. jul.
rano 4 hodž. 29 min. pschi-
nješe czopte a rjane dnj.

☽ Pošteni bërtlik 27.
jul. rano 1 hodž. 11 min.
može deščez pschinjeseč.

Stolëtua protyka.

Julij šo i wulkej hor-
zotu šapocžnje; wšchednje
šo hrmana; rjenje hacž do
12.; na to hacž do 27. nje-
wobštajne wjedro; wot 28.
do kónca dže deščez.

Wjazy kafasch, a wjazy
maich bič. — Rusja šo
po dworje wala, a Rimasch
i wošnom nutš hlada. —
Dëpie šchiež a prócz, džiži
po dworach kšefacž. — Rho-
piza hnoja doma na dworje
a domjaza džowta nutška
na stole jenak mjelc pschi-
nješetej. — Róžda toja
šhwali šwoju brodu.

23. julija šapocžatf pšo-
wnych dnjow.

1883. August,

injenz,

ma 31 dnjow.

Tydzenje a dnj.	Porjedzena protyka.		Stara julianska protyka. Julij.	☉		Miejsce swamien.	☾
	Evangeliska.	Katoliska.		skadż. h. m.	thow. h. m.		
1 brjeda	Pëtra w rjecz.	Pëtra w rjecz.	20 Eliasa	4 26	7 46		2 46
2 schtwórtk	Gustava	Schczëpana	21 Simeona	4 27	7 45		3 55
3 pjatt	Augusta	Augusta	22 Mar. Madl.	4 28	7 43		th. p.
4 sobota	Dominika	Dominika	23 Fokasa	4 29	7 41		7 49

32. tydzeń.

Text dop.: Zap. st. 9, 19—28; pop.: Romst. 1, 16—20.

5 njedźzela	11. n. p. s. tr.	12. n. p. swj.	24 7. n. p. swj.	4 31	7 40		8 12
6 pòndźzela	Pschetr. Khr.	Khr. pschetr.	25 Hany	4 32	7 38		8 34
7 wutora	Donata	Kajetana	26 Hermola	4 34	7 36		8 56
8 brjeda	Severa	Romana	27 Pantaleon.	4 36	7 34		9 21
9 schtwórtk	Erifa	Erifa	28 Prochora	4 37	7 32		9 46
10 pjatt	Zawrjeńza	Zawrjeńca	29 Kalinika	4 39	7 30		10 15
11 sobota	Hermana	Hippolita	30 Silasa	4 40	7 29		10 49

33. tydzeń.

Text dop.: Zap. st. 10, 25—33; pop.: 1 Kor. 4, 1—5.

12 njedźzela	12. n. p. s. tr.	13. n. p. swj.	31 8. n. p. swj.	4 41	7 27		11 30
13 pòndźzela	Murory	Murory	1 augusta	4 43	7 25		th. d.
14 wutora	Eusebija	Eusebija	2 Šcëpana	4 45	7 23		0 18
15 brjeda	Mar. kn. stp.	Mar. kn. stp.	3 Izaaka	4 46	7 21		1 14
16 schtwórtk	Rocha	Rocha	4 8 martr.	4 48	7 19		2 18
17 pjatt	Liberata	Liberata	5 Euzygnija	4 50	7 17		3 29
18 sobota	Augustyny	Heleny	6 Khr. přek.	4 51	7 15		th. p.

34. tydzeń.

Text dop.: Zap. st. 12, 1—11; pop.: Romst. 7, 16—25.

19 njedźzela	13. n. p. s. tr.	14. n. p. swj.	7 9. n. p. swj.	4 52	7 14		7 17
20 pòndźzela	Bernharda	Bernarda	8 Emiliana	4 54	7 12		7 45
21 wutora	Anastafija	Franciska	9 Matiasa	4 55	7 10		8 13
22 brjeda	Alfonsa	Symfronija	10 Ławrjeńca	4 57	7 7		8 43
23 schtwórtk	Zacheja	Filipa bisk.	11 Eupla	4 59	7 5		9 18
24 pjatt	Bartromja	Bartromja	12 Focija	5 0	7 3		9 58
25 sobota	Ludwika	Zefyrina	13 Maxima	5 2	7 1		10 45

35. tydzeń.

Text dop.: Zap. st. 13, 42—49; pop.: Filip. 2, 13—16.

26 njedźzela	14. n. p. s. tr.	15. n. p. swj.	14 10. p. swj.	5 46	59		11 39
27 pòndźzela	Gebharda	Ruffa	15 Mar. kn. st.	5 56	57		th. d.
28 wutora	Pelagija	Sawščytna	16 Mandecija	5 76	54		0 40
29 brjeda	Jana km.	Jana km.	17 Myrona	5 96	52		1 45
30 schtwórtk	Ernsta	Rozy	18 Flora	5 106	50		2 52
31 pjatt	Josuy	Raimunda	19 Handrija	5 116	48		4 0

Germanki a škótne wiki.

1. Njezwacžido.*
4. Budyšin.† Rukow.*
6. Rukow.† Žahań.†
7. Łas.†
9. Stry Komorow.*
11. Ditrand.*
13. Ramjenjow.† Kinsbórt.* Šklantnow.† Gubin.*
14. Bart.* Dobrolug.*
16. Bjeskow.*
18. Rusland.* Wëtošew.*
20. Potcyniza.* Šhorjelz.† Rumburg.†
22. Radeberg.*
23. Goltschin.*
24. Šalschtrow.† Šródk.†
25. Lubnjow.*
27. Bóšport. Lubnjow. Luban. Łukow.† Schwiebus.*
28. Brodn.†
29. Zajtōza.†
31. Trëbule.†

Měšaczkowe pschmenjenje a wjedro.

- ☉ Młody měš. 3. aug. rano 2 hodż. 24 min. smjeje rjane wjedro.
- ☾ Přeni bërktik 11. aug. rano 2 hodżin 27 min. i wëtrom rjane dnj psch-nješe.
- ☺ Potny měš. 18. aug. pop. 1 hodż. 52 min. lubi czopny czak.
- ☾ Pošteni bërktik 25. aug. rano 6 hodż. 30 min. ma njewobstajne wjedro.

Stolëtna protyka.

Zhył měšaz august smjeje czopje wjedro; rano budže kurjawa a wo dnjo rjenje; pschi konzu wulka horzota nastanje.

Polo ma woczi, keř ma wuřdi. — Přent do měcha, pošledni smjecha. — Ptaczki toj, hdyž czahnu. — Starojeć njeformi. — Štowo njeje jana heja. — Šlepiři kóš a hordžijski nóš. — Šsmjerez je dobra jednatka.

1883. September,

poznienz,

ma 30 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porzeczona protyka.		Stara julianska protyka. August.	☉		☽ Wjeleste inamjen.	☾ fsh. a fh. h. m.
	Evangeliska.	Katolska.		fshadz. h. m.	fhom. h. m.		
1 sobota	Egidija	☉ Egidija	20 Samuela	5 13	6 46	☽	fh. p.
36. tydzień. Text dop.: Zap. št. 14, 11—18; pop.: Gal. 5, 20—6, 5.							
2 njedzela	15. n. p. št. tr.	16. n. p. swj.	21 11. p. swj.	5 14	6 44	☽	6 40
3 pöndzela	Manfueta	Schczep. kral.	22 Agathy	5 16	6 42	☽	7 2
4 wutora	Mojšafa	Rosalije	23 Lupa	5 18	6 39	☽	7 25
5 frjeda	Nathanaela	Lavr. Just.	24 Eutycha	5 19	6 37	☽	7 49
6 shtwörtk	Magna	Onesifora	25 Bartromja	5 21	6 35	☽	8 17
7 pjatk	Reginy	Reginy	26 Hadriana	5 23	6 33	☽	8 49
8 sobota	Mar. nar.	Mar. nar.	27 Pimona	5 24	6 31	☽	9 26

37. tydzień. Text dop.: Zap. št. 14, 19—29; pop.: Efh. 3, 14—21.							
9 njedzela	16. p. št. tr.	17. n. p. swj.	28 12. p. swj.	5 25	6 29	☽	10 9
10 pöndzela	Bulcherije	Miklamscha	29 Jana sm.	5 27	6 27	☽	11 1
11 wutora	Abrahama	Gyacinta	30 Alexandra	5 28	6 24	☽	12 0
12 frjeda	Bohuluba	Macedonija	31 Mar. pas.	5 30	6 22	☽	fh. d.
13 shtwörtk	Amata	Materna	1 septemb.	5 32	6 20	☽	1 7
14 pjatk	Rschiza pow.	Rschiza pow.	2 Mamonta	5 33	6 17	☽	2 18
15 sobota	Friederiki	Mikotasa	3 Anthima	5 35	6 15	☽	3 35

38. tydzień. Text dop.: Zap. št. 15, 6—12; pop.: Efh. 4, 1—6.							
16 njedzela	17. p. št. tr.	18. n. p. swj.	4 13. p. swj.	5 37	6 12	☽	fh. p.
17 pöndzela	Lamperta	Lamperta	5 Zacharias.	5 38	6 10	☽	6 12
18 wutora	Tita	Tita	6 Michala j.	5 39	6 8	☽	6 43
19 frjeda	Kwatember	Sudze dnj	7 Sosona	5 41	6 6	☽	7 17
20 shtwörtk	Kalixta	Gustachija	8 Mar. nar.	5 42	6 4	☽	7 56
21 pjatk	Mateja	Mateja	9 Joachima	5 44	6 1	☽	8 42
22 sobota	Maurizija	Moriša	10 Theodory	5 46	5 59	☽	9 35

39. tydzień. Text dop.: Zap. št. 16, 17—28; pop.: Eebr. 10, 36—11, 6.							
23 njedzela	18. p. št. tr.	19. n. p. swj.	11 14. p. swj.	5 47	5 57	☽	10 35
24 pöndzela	Jana podj.	Gerharda	12 Antonija	5 49	5 54	☽	11 38
25 wutora	Kleosafa	Kleosafa	13 Kornelija	5 51	5 52	☽	fh. d.
26 frjeda	Cypriana	Cypriana	14 Križ. pow.	5 53	5 50	☽	0 44
27 shtwörtk	Kof. a Dam.	Kof. a Dam.	15 Nikotasa	5 54	5 47	☽	1 51
28 pjatk	Wjazsława	Wjazsława	16 Eufemije	5 56	5 45	☽	2 58
29 sobota	Michala	Michala	17 Sofije	5 57	5 43	☽	4 3

40. tydzień. Text dop.: Zap. št. 19, 1—11; pop.: Efh. 4, 22—25.							
30 njedzela	19. n. p. št. tr.	20. n. p. swj.	18 15. p. swj.	5 58	5 41	☽	5 8

Sermanki a skótné wiki.

1. Rinsbórk.* Žitawa.
Barščez.*
3. Kulom.* Róštkom.*
Khoczebus.† Pšchi-
bus.†
5. Nješwaczidlo.*
Damna.†
6. Wuzafow.†
8. Wolbramozn.†
Kalawa.*
10. Biskopizh.* Rowosalz.
Džez.† Jarow.†
12. Drazdžanyh.* Nade-
burg.*
15. Drijomk.†
17. Kamjenz.† Wóstrorz.
Nychbad.† Mitoraz.†
18. Kroszyn.*
19. Nadeberg.*
21. Bart.†
24. Wjerezn.† Biskopizh.
Sesankow.† Gubin.†
Trěbule.†
28. Żemr.*
29. Wjeleczin.

Wěšaczkowe pšče- měnjenje a wjedro.

☉ Młody měš. 1. sept.
pop. 3 hodž. 12 min. Ho
s rjanym wjedrom a wěšči-
tom šapocznje.

☽ Brěni béršitk 9. sept.
wječor 7 hodž. 36 min.
može lohzy deščez pšchi-
nječz.

☉ Polny měš. 16. sept.
wječor 10 hodž. 39 min.
ma rjeniške wjedro.

☾ Pošleni béršitk 23.
sept. pop. 1 hodž. 40 min.
pokáže na njewobštajne
wjedro.

Stolětna protyka.

September ho s rjanym
krafnym wjedrom šapocz-
nje; 13. do 27. budža bóle
šymne dnj, pšchi tym pař
rjenje; 28. deščez.

Spěwaj a dželaj. —
Stareho šajaza njettjebajš
mucžicž do kaku fhodžicž.
— Šajli pščenža, bješ
kostymju ho njeměšej. —
Ščtriczka šapali wječ.
— Ššnyy popjet džeczom hoji.

1883. Oktober,

winow,

ma 31 dnjow.

Tydjenje a dny.	Porjedžena protyfa.		Stara julianska protyfa. September.	☉			Mjesečne imamjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholjska.		šhadž. h. m.	thow. h. m.	šh. a th. h. m.			
1 pónđzela	Remigija ☉	Remigija	19 Trofina	6	05	39	☾	th. p.	
2 wutora	Rahele	Rahele	20 Eustachij.	6	25	36	☾	5 53	
3 frjeda	Maximiana	Gerharda	21 Kwatbr.	6	35	34	☾	6 20.	
4 šchtwórtf	Franziška	Franciška	22 Fokasa	6	55	32	☾	6 51	
5 pjatk	Plazida	Placida	23 Jan. podj.	6	75	29	☾	7 25	
6 šobota	Jidy	Bruna	24 Thekle	6	95	27	☾	8 6	

41. tydžen.

Text dop.: Zap. št. 19, 23—40; pop.: Kološ. 3, 14—17.

7 njedžela	20. n. p. š. tr.	21. n. p. swj.	25 16. p. swj.	6	105	25	☾	8 54
8 pónđzela	Efraima	Brigitty	26 Jana th.	6	125	23	☾	9 48
9 wutora	Dionysija ☽	Dionysija	27 Kalistrata	6	135	21	☾	10 50
10 frjeda	Athanasija	Franca Borr.	28 Charitona	6	155	19	☾	11 57
11 šchtwórtf	Maximiliana	Burtharda	29 Cyriaka	6	165	17	☾	th. d.
12 pjatk	Gereona I.	Maximiliana	30 Hrjeh. w.	6	185	14	☾	1 10
13 šobota	Kolomana	Kolomana	1 oktobra	6	205	12	☾	2 25

42. tydžen.

Text dop.: Zap. št. 20, 17—38; pop.: 1 Pětra 1, 22—25.

14 njedžela	21. n. p. š. tr.	22. n. p. swj.	2 17. p. swj.	6	225	10	☾	3 44
15 pónđzela	Hedwiki	Theresije	3 Dionysija	6	245	8	☾	5 5
16 wutora	Hawla ☺	Hawla	4 Charitiny	6	255	5	☾	th. p.
17 frjeda	Innozenza	Margarethy	5 Hierothej.	6	275	3	☾	5 49
18 šchtwórtf	Lukascha ev.	Lukascha	6 Dom. jap.	6	285	2	☾	6 33
19 pjatk	Ferdinanda	Pětra z Alf.	7 Sergija	6	305	0	☾	7 26
20 šobota	Wendelina	Freneja	8 Pelagije	6	324	58	☾	8 25

43. tydžen.

Text dop.: Zap. št. 21, 8—14; pop.: Šil. 1, 3—11.

21 njedžela	22. n. p. š. tr.	23. n. p. swj.	9 18. p. swj.	6	334	56	☾	9 28
22 pónđzela	Kordule	Kordule	10 Eulampija	6	354	53	☾	10 35
23 wutora	Severina ☾	Wendelina	11 Filipa	6	374	51	☾	11 43
24 frjeda	Salomy	Rasaela	12 Proba	6	394	49	☾	th. d.
25 šchtwórtf	Wyleminy	Ahrysantha	13 Karpa	6	414	47	☾	0 50
26 pjatk	Amanda	Ewanasa	14 Nazarija	6	434	45	☾	1 55
27 šobota	Sabiny	Luciana	15 Luciana	6	444	43	☾	3 0

44. tydžen.

Text dop.: Zap. št. 24, 10—16; pop.: Šilip. 3, 17—21.

28 njedžela	23. n. p. š. tr.	24. n. p. swj.	16 19. p. swj.	6	454	42	☾	4 4.
29 pónđzela	Narzissa	Eusebije	17 Hozeasa	6	474	40	☾	5 7
30 wutora	Klaudija	Klaudija	18 Luk. ev.	6	494	38	☾	6 9
31 frjeda	Šst. ref. ☉	Wolfganga	19 Joela pr.	6	514	36	☾	th. p.

Sermanki a škótné wiki.

1. Suczina. Guffa.†
Rakezy. Scherachow.
Dubz.† Luboraz.
3. Měšwacžidlo.*
4. Krafow.†
8. Lubij.† Kulow.†
Kšttow.*
9. Warišcz.†
10. WētENZA.†
11. Ortrand.*
13. Šty Komorow.*
15. Wistopizy.* Kins-
bórf.* Rumburg.†
18. Kufow.*
20. Wětošow.*
22. Draždzany Wólpork.*
Halšchtrow.* Rad-
mértzy.† Zahan.†
23. Brody.†
24. Nowe Město p. St.
Radeberg.*
27. Drjowf.* Gotyščin.*
Rušland.*
29. Wjenacžizy.† Ryč-
waf.†

Měšaczkowe psche- měnjenje a wjedro.

☉ Młody měš. 1. okt. rano 5 hodž. 52 min. žane rjane wjedro nima.

☽ Brěni bértik 9. okt. dop. 11 hodž. 17 min. ma deščč.

☽ Polny měš. 16. okt. rano 7 hodž. 43 min. po-
kaje na šymne dny.

☾ Pošleni bértik 23. okt. rano 0 hodž. 16 min. pštinješe czoplšichewjedro.

☉ Młody měš. 31. okt. rano 0 hodž. 55 min. ma šymne dny.

Stolětna protyfa.

Oktober šo š hrošnym wjedrom japocznje; 10. do 17. je mróz; na to rjane czopje dny; 25. šyma; na to rjenje; wot 27. do 30. budže thětro šyma.

☽ Horošcz pschicžeri na tonju, po šchtyrojch prjecž lěše. — Šdy by hubicžka wobjicžku pifa, dha by mójšnicžka pjenježti mēta.

1883. November,

nashmit,

ma 30 dnjow.

Sermanki a škótné wiki.

1. Gróbf.†
2. Rukhland.*
3. Budyschin.† Lub-njow.*

Dňdženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. Oktober.	skhadž.		khow.		Njeleste namjen.	D	
	Evangelska.	Katholska.		h. m.	h. m.	h. m.	h. m.			
1 shtwórtf	Wsch. śwjat.	Wschitt. św.	20 Artemija	6 53	4 34	☾	☾	5 26		
2 pjatf	Wsch. duschow	Wsch. dusch.	21 Hilariona	6 55	4 32	☾	☾	5 55		
3 šobota	Huberta	Huberta	22 Albercija	6 56	4 30	☾	☾	6 50		

45. tydženi.

Text dop.: Zap. št. 24, 24—27; pop.: Gal. 6, 7—9.

4 njedžela	24. n. p. š. tr.	25. n. p. swj.	23 20. p. swj.	6 58	4 28	☾	☾	7 42		
5 póněžela	Blandiny	Zacharija	24 Arethasa	7 04	4 27	☾	☾	8 40		
6 wutora	Leonharda	Leonharda	25 Marciana	7 14	4 26	☾	☾	9 44		
7 šrjeda	Erdmana	Engelberta	26 Demetrija	7 34	4 24	☾	☾	10 52		
8 shtwórtf	Emericha	Godofreda	27 Nestora	7 54	4 22	☾	☾	kh. d.		
9 pjatf	Božidara	Ursina	28 Terenca	7 74	4 21	☾	☾	0 4		
10 šobota	Mart. Luther.	Šroba	29 Anastasij.	7 84	4 19	☾	☾	1 7		

46. tydženi.

Text dop.: Zap. št. 25, 6—12; pop.: 2 Kor. 5, 1—10.

11 njedžela	25. n. p. š. tr.	26. n. p. swj.	30 21. p. swj.	7 10	4 18	☾	☾	2 36		
12 póněžela	Modesta	Levina	31 Stachysa	7 12	4 16	☾	☾	3 55		
13 wutora	Arkadija	Stanisława	1 novemb.	7 14	4 14	☾	☾	5 17		
14 šrjeda	Levina	☺ Klementiny	2 Kosm. a D.	7 15	4 13	☾	☾	kh. p.		
15 shtwórtf	Leopolda	Leopolda	3 Acyndina	7 16	4 12	☾	☾	5 9		
16 pjatf	Edmunda	Edmunda	4 Aicepsima	7 18	4 11	☾	☾	6 6		
17 šobota	Huga	Hrjehorj. z W.	5 Joanicija	7 20	4 10	☾	☾	7 10		

47. tydženi.

Text dop.: Zap. št. 26, 24—32; pop.: 2 Pětra 3, 8—13.

18 njedžela	26. n. p. š. tr.	27. n. p. swj.	6 22. p. swj.	7 22	4 8	☾	☾	8 19		
19 póněžela	Hilže	Hilžbjety	7 Lacara	7 24	4 7	☾	☾	9 29		
20 wutora	Emilije	Benigna	8 Michała	7 25	4 6	☾	☾	10 38		
21 šrjeda	Mar. wopr. ☾	Mar. wopr.	9 Onesifora	7 27	4 4	☾	☾	11 45		
22 shtwórtf	Cäcilije	Cäcilije	10 Erasta	7 29	4 3	☾	☾	kh. d.		
23 pjatf	Pol. pjatf	Felicity	11 Menasa	7 30	4 2	☾	☾	0 51		
24 šobota	Khrystogena	Jana št.	12 Nila	7 31	4 2	☾	☾	1 55		

48. tydženi.

Text dop.: Zap. št. 28, 26—31; pop.: Sjem. Jan. 3, 19—22.

25 njedžela	27. šw. sem.	28. n. p. swj.	13 23. p. swj.	7 33	4 1	☾	☾	2 58		
26 póněžela	Konrada	Konrada	14 Filipa	7 34	4 0	☾	☾	4 1		
27 wutora	Hunczerja	Birgilija	15 Zap. póst.	7 36	3 59	☾	☾	5 3		
28 šrjeda	Ruffa	Sofsthenä	16 Mateja ev.	7 38	3 58	☾	☾	6 4		
29 shtwórtf	Waltera	☉ Saturnina	17 Hrjeh. th.	7 39	3 57	☾	☾	kh. p.		
30 pjatf	Handrija	Handrija	18 Platona	7 41	3 56	☾	☾	4 47		

5. Kulow.* Gubin.†
6. Eufow.*
7. Bart.*
7. Nješwaczi dlo.* Damna.†
10. Trébule.†
12. Polcniža.* Stokp-njo.† Rychbach.† Róšborf.† Zemr.*
13. Łas.†
17. Žitawa. Šty Komodorow.*
26. Wóšport.† Wješkow. Dobroług.* Mito-raš.†
28. Radeburg.*
30. Wschibus.†

Měšaczkowe pscheměnjenje a wjedro.

☾ Prěni bértlik 8. nov. rano 1 hodž. 2 min. na mokre wjedro potaže.

☺ Potny měš. 14. nov. pop. 5 hodž. 35 min. pšch-nješe desčej a šněh.

☾ Pošleni bértlik 21. nov. pop. 2 hodž. 41 min. ma šmne wjedro.

☉ Młody měš. 29. nov. wječor 7 hodž. 52 min. pšchinješe šmnu a šněh.

Stolětna protyka.

1. do 10. nov. je šyma, popoldnju pak š wjetšeho rjenje cžopto; 11. do 13. desčej; 14. do 30. mjeršnje-nje; na popoldnjach je rjenje a cžopto.

Zeneje muči dla šo dobra jedž přecž nješida. — Důžo cžinja protyku, a Wóh wjedro. — Šyma ma wulki brjuč. — Našty desčejit do wěnja wěščežer wulkoš' bohatstwa. — Staj-nje škónčžo nješwěžci. — Ščtóz je jara mudry, tón je hušo bludny. — Ščtóz něčšto šte na myšlach ma, rad šwěcžu póbla nještaja.

1883. December,

hodownik,

na 31 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porządźena protyka.		Stara julianska protyka. November.	☉		☽ Wszystkie znamien.	☽ fsh. a fh. h. m.
	Evangeliska.	Katholiska.		fshadz. h. m.	fhom. h. m.		
1 sobota	Longina	Longina	19 Obadja	7 42	3 56	☾	5 38
49. tydzień.	Text dop.: Jerem. 31, 31—34; Ps. 100; Jana 17, 3; pop.: Łuk. 1, 67—75.						
2 njeźdzela	1. n. advent.	1. n. advent.	20 24. p. swj.	7 44	3 55	☾	6 34
3 pónźdzela	Franza Kav.	Franca Kav.	21 Mar. wopr.	7 45	3 54	☾	7 36
4 wutora	Borbory	Borbory	22 Filemona	7 46	3 54	☾	8 42
5 frjeda	Amoŝa	Sabasa	23 Reh. agr.	7 48	3 53	☾	9 52
6 ŝchtwórtk	Mikławscha	Mikławscha	24 Klemenca	7 49	3 53	☾	11 3
7 pjatk	Markward. ☽	Ambrosija	25 Katrziny	7 50	3 53	☾	fh. d.
8 sobota	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Alypija	7 51	3 53	☾	0 16
50. tydzień.	Text dop.: Jef. 40, 1—5; Mat. 4, 1—2; 1 Tim. 1, 15; pop.: Mat. 3, 1—10.						
9 njeźdzela	2. n. advent.	2. n. advent.	27 1. n. adv.	7 52	3 52	☾	1 32
10 pónźdzela	Judithy	Judithy	28 Ścěpana	7 53	3 52	☾	2 49
11 wutora	Damaŝa	Magencija	29 Habakuka	7 54	3 52	☾	4 8
12 frjeda	Epimacha	Damaŝa	30 Handrija	7 55	3 52	☾	5 26
13 ŝchtwórtk	Luzije	Lucije	1 decemb.	7 56	3 52	☾	6 39
14 pjatk	Samuela ☺	Spiridiona	2 Cefanja	7 57	3 52	☾	fsh. p.
15 sobota	Ignazija	Eusebija	3 Parmena	7 58	3 52	☾	5 54
51. tydzień.	Text dop.: Hagg. 2, 7—10; 1 Moj. 40, 18; 1 Tim. 2, 4—5; pop.: Łuk. 3, 15—17.						
16 njeźdzela	3. n. advent.	3. n. advent.	4 2. n. adv.	7 59	3 52	☾	7 5
17 pónźdzela	Iŝaafa	Lazara	5 Sabasa	8 0	3 52	☾	8 17
18 wutora	Wunibalda	Wunibalda	6 Mikławsa	8 1	3 53	☾	9 28
19 frjeda	Kwatember	Suche dnj	7 Ambrozij.	8 1	3 53	☾	10 36
20 ŝchtwórtk	Almona	Liberata	8 Patapija	8 2	3 53	☾	11 42
21 pjatk	Domascha ☾	Domascha	9 Han. podj.	8 3	3 54	☾	fsh. d.
22 sobota	Beaty	Demetrija	10 Menasa	8 3	3 54	☾	0 47
52. tydzień.	Text dop.: Jef. 12, 2—6; 5 Moj. 18, 18—19; 1 Jana 4, 9; pop.: Jana 1, 15—18.						
23 njeźdzela	4. n. advent.	4. n. advent.	11 3. n. adv.	8 4	3 55	☾	1 51
24 pónźdzela	Batorzija	Batorzica	12 Spiridiona	8 4	3 55	☾	2 53
25 wutora	Boŝi dzeń	1. sw. hodow	13 Eustracija	8 4	3 56	☾	3 54
26 frjeda	2. ŝ. hodow	2. ŝ. hodow	14 Kwatr.	8 5	3 57	☾	4 54
27 ŝchtwórtk	Jana evang.	Jana evang.	15 Eleuthera	8 5	3 57	☾	5 50
28 pjatk	Njew. dzęczi	Njew. dzęczi	16 Haggajja	8 5	3 58	☾	6 43
29 sobota	Zonathana ☽	Zonathana	17 Daniela p.	8 5	3 59	☾	fh. p.
* * *	Text dop.: Jef. 40, 27—31; Ps. 103, 8—18; Jud. 24, 25; pop.: Jana 1, 9—14.						
30 njeźdzela	N. po hodź.	N. po hodź.	18 4. n. adv.	8 5	4 0	☾	5 27
31 pónźdzela	Sylwestra	Sylwestra	19 Bonifacija	8 5	4 1	☾	6 33

Sermanki a skótné wiki.

1. Budyŝchin.* Kalawa.*
3. Schwiebus.†
4. Kroŝyn.*
5. Njeŝwacziđlo.*
7. Ruhlant.*
10. Nowojalz. Džęze.†
11. Brody.†
12. Golyŝchin.
13. Wuzakow.
15. Wojeręz. Trěbule.†
17. Kalawa. Luboraŝ.†
18. Warŝcę.
19. Ruhlant. Rumburg.

Měŝaczkowe pŝe- mėnjenje a wjedro.

☽ Prėni bėrtlik 7. dez. pŝcip. 0 hodź. 44 min. ma ŝymne a mokre wjedro.

☽ Połny mėŝ. 14. dez. rano 4 hodź. 26 min. pŝchijeje turjawanu a ŝnėh.

☾ Poŝleni bėrtlik 21. dez. dop. 9 hodź. 6 min. ma ŝnėh a wėtr.

☽ Wtoby mėŝ. 29. dez. pop. 1 hodź. 57 min. po-
faŝe na deŝcę.

Stolėtna protyka.

Dezember ŝo ŝ mjerjnje-
njom ŝapoczujje; 10. deŝcę; 12. do 19. dže ŝnėh a ŝemja ŝamjerjnje; 20. ŝaŝo deŝcę; 21. hač do kónza ŝnėh a ŝyma.

Šchėrjaha rėta, dlėŝchi mōŝi. — Šchtōŝ chze nėŝto wuŝtač. — Šchtōŝ wyŝoto lėta, rad niŝto ŝyda. — Šchtōŝ ja wotŝeŝen pŝchima, ničto w horŝchzi nima. — Wjazy hrimanjow, a plōd-
niŝe lėto. — Wŝcho butra njeje, ŝchtōŝ ŝo maŝe. — Tuczna kuchėn czini kuchu mōŝchėn. — Wutroba ma huŝto czeŝtche niŝeč, hač ŝhrībjet. — Sapłata dyrbi wjėtjaha byčę hač dżera. — Wuhujer ŝchmōra ŝo najradŝcho wo mlynka. — Żadyn ŝumŝet njeje, pro-
tyku czinicz, hdnj je lėto nimo.

Wuliczbowanie danie.

Kapitał.	3 procent.		3 1/2 procent.		4 procent.		4 1/2 procent.		5 procent.		Kapitał.
	Słuzbie marz	np.	Słuzbie marz	np.	Słuzbie marz	np.	Słuzbie marz	np.	Słuzbie marz	np.	
mf. 1	3	3/10	3 1/2	3/10	4	4/10	4 1/2	4/10	5	5/10	mf. 1
5	15	1 3/10	17 1/2	1 1/2	20	1 1/2	22 1/2	1 1/2	25	2 1/2	5
10	30	2 1/2	35	3	40	3 1/2	45	3 1/2	50	4 1/2	10
15	45	3 1/2	52 1/2	4 1/2	60	5	67 1/2	5 1/2	75	6 1/2	15
20	60	4 1/2	70	6	80	6 1/2	90	7 1/2	100	8 1/2	20
25	75	5 1/2	87 1/2	7 1/2	100	8 1/2	112 1/2	9 1/2	125	10 1/2	25
30	90	6 1/2	105	9	120	10	135	11 1/2	150	12 1/2	30
35	105	7 1/2	122 1/2	10 1/2	140	11 1/2	157 1/2	13 1/2	175	14 1/2	35
40	120	8 1/2	140	11 1/2	160	13 1/2	180	15 1/2	200	16 1/2	40
45	135	9 1/2	157 1/2	13 1/2	180	15 1/2	202 1/2	16 1/2	225	18 1/2	45
50	150	10 1/2	175	14 1/2	200	17 1/2	225	18 1/2	250	20 1/2	50
60	180	12 1/2	210	17 1/2	240	20	270	22 1/2	300	25	60
70	210	14 1/2	245	20 1/2	280	23 1/2	315	26 1/2	350	29 1/2	70
80	240	16 1/2	280	23 1/2	320	26 1/2	360	30	400	33 1/2	80
90	270	18 1/2	315	26 1/2	360	30	405	33 1/2	450	37 1/2	90
100	300	20 1/2	350	29 1/2	400	33 1/2	450	37 1/2	500	41 1/2	100
200	600	40 1/2	700	58 1/2	800	66 1/2	900	75	1000	83 1/2	200
300	900	60 1/2	1050	87 1/2	1200	100	1350	100	1500	125	300
400	1200	80 1/2	1400	116 1/2	1600	133 1/2	1800	150	2000	166 1/2	400
500	1500	100 1/2	1750	145 1/2	2000	166 1/2	2250	187 1/2	2500	208 1/2	500
1000	3000	200 1/2	3500	291 1/2	4000	333 1/2	4500	375	5000	416 1/2	1000
5000	15000	1000 1/2	17500	1456 1/2	20000	666 1/2	22500	1687 1/2	25000	833 1/2	5000
10000	30000	2000 1/2	35000	2913 1/2	40000	3333 1/2	45000	5000	50000	6666 1/2	10000

Wuliczbowanie, tak wysozo punt psczudze, hdyż zentnat 1, 2, 3 a t. d. marzow psczi.

Punt psczego taf wjele np. psczi, każ zentnat marzow.

X na wopaf:

Zentnat psczego taf wjele marzow psczi, każ punt np.

Збуліцованіе плаціфны тїа або метра, гднх фары фатїтї логчї 1 нр. Іацї 1 марѣ плаці.

гднх фары фатїтї логчї плаці:	дїа плаці тї або метр:	гднх фары фатїтї логчї плаці:	дїа плаці тї або метр:	гднх фары фатїтї логчї плаці:	дїа плаці тї або метр:	гднх фары фатїтї логчї плаці:	дїа плаці тї або метр:	гднх фары фатїтї логчї плаці:	дїа плаці тї або метр:
1	18	17	30	33	58 ₃	49	86 ₅	85	50 ₁
2	35	18	31 ₈	34	60	50	88 ₃	90	58 ₉
3	53	19	33 ₅	35	61 ₈	51	90	95	67 ₇
4	71	20	35 ₃	36	63 ₆	52	91 ₈	—	76 ₆
5	88	21	37 ₁	37	65 ₃	53	93 ₆	5	85 ₄
6	106	22	38 ₈	38	67 ₁	54	95 ₃	10	94 ₂
7	124	23	40 ₆	39	68 ₉	55	97 ₁	15	3
8	141	24	42 ₄	40	70 ₆	56	98 ₉	20	11 ₉
9	159	25	44 ₁	41	72 ₄	57	0 ₆	25	20 ₇
10	177	26	45 ₉	42	74 ₂	58	2 ₄	30	29 ₅
11	194	27	47 ₇	43	75 ₇	59	5 ₉	35	38 ₄
12	212	28	49 ₄	44	77 ₉	60	14 ₈	40	47 ₂
13	23	29	51 ₂	45	79 ₅	65	23 ₆	45	56
14	247	30	53	46	81 ₂	70	32 ₄	50	64 ₈
15	263	31	54 ₇	47	83	75	32 ₄	5	56 ₅
16	282	32	56 ₅	48	84 ₄	80	41 ₂	—	29 ₇

Збуліцованіе плаціфны нонехо лута, гднх фары лут 1 нр. Іацї 1 марѣ плаці.

гднх фары лут плаці:	дїа плаці нр лут:	гднх фары лут плаці:	дїа плаці нр лут:	гднх фары лут плаці:	дїа плаці нр лут:	гднх фары лут плаці:	дїа плаці нр лут:	гднх фары лут плаці:	дїа плаці нр лут:
1	0 ₆	11	6 ₆	21	12 ₆	35	21	85	51
2	12	12	7 ₂	22	13 ₂	40	24	90	54
3	18	13	7 ₈	23	13 ₈	45	27	95	57
4	24	14	8 ₄	24	14 ₄	50	30	—	60
5	3	15	9	25	15	55	33	—	—
6	3 ₆	16	9 ₆	26	15 ₆	60	36	—	—
7	—	17	10 ₂	27	16 ₂	65	39	—	—
8	—	18	10 ₈	28	16 ₈	70	42	—	—
9	—	19	11 ₄	29	17 ₄	75	45	—	—
10	—	20	12	30	18	80	48	—	—

P s t a w k.

Statistiske genealogiske powjeseže.

Po poßlenim ludlicženju w lécze 1880 ma:

Němski kraj: 539,816 □km. (t. r. quadrat kilometrow, 1 □mil ma 55,062 □km.) a 45,194,177 wobydlerjow; kěžor Wylem, rodź. 22. měrza 1797; ženjeny s Augustu, wajmarskej prynzeßynnu; kěžorſki krónprynz: Bjedrich Wylem, rodź. 18. oktobra 1831.

Sakſka: 14,993 □km. a 2,972,805 wobydł.; kral Bjedrich Albert, rodź. 23. haprleje 1828; ženjeny s prynzeßynnu Karolu s Waſa, rodź. 5. augusta 1833. Krónprynz Bjedrich August Jurij, rodź. 8. augusta 1832; ženjeny s portugalskej prynzeßynnu Šanu Marju, rodź. 21. julija 1843.

Bruska: 347,509 □km. a 27,251,067 wobydł.; kral Wylem I., rodź. 22. měrza 1797.

Bajerska: 75,863 □km. a 5,271,516 wobydł.; kral Ludwif II., rodź. 25. augusta 1845.

Würtembergſka: 19,503 □km. a 1,970,132 wobydlerjow; kral Korla I., rodź. 6. měrza 1823.

Badenſka: 15,083 □km. a 1,570,189 wobydł.; wulfowójwoda Bjedrich, rodź. 6. septembra 1826.

Awstrija: 622,837 □km. a 38,214,708 wobydlerjow; kěžor Franz Joſef, rodź. 28. augusta 1830.

Italſka: 296,323 □km. a 28,209,620 wobydlerjow; kral Humbert I., rodź. 14. měrza 1844.

Franzowſka: 528,577 □km. a 36,905,788 wobydł.; praſident republiki Jules Grevy, rodź. 15. augusta 1813.

Řendželſka: 314,961 □km. a 34,505,043 wobydł.; kralowa Viktorija, rodź. 24. meje 1819.

Španiſka: 508,066 □km. a 16,623,400 wobydł.; kral Alfons XII., rodź. 28. novembra 1857.

Portugalſka: 89,625 □km. a 4,348,551 wobydł.; kral Ludwif I., rodź. 31. oktobra 1838.

Ruſka: 5,036,510 □km. a 72,392,900 wobydł.; kěžor Alexander III., rodź. 10. měrza 1845.

Turkowſka: 179,475 □km. a 4,790,000 wobydł.; kěžor Abdul Hamid II., rodź. 9. febr. 1830.

Grichſka: 51,860 □km. a 1,679,775 wobydł.; kral Jurij I., rodź. 24. dezembra 1845.

Rumunſka: 129,947 □km. a 5,376,000 wobydł.; kral Korla I., rodź. 20. haprleje 1839.

Šerbija: 48,657 □km. a 1,589,650 wobydł.; kral Milan I. Obrenowicz, rodź. 18. sept. 1850.

Boſharſka: 63,856 □km. a 1,965,500 wobydł.; wjetch Alexander I., rodź. 5. haprleje 1857.

Čorno-Šory: 9475 □km. a 268,000 wobydł.; wjetch Mikławſch I., rodź. 25. septembra 1841.

Řolnózna Amerika: 9,272,442 □kilom. a 50,152,559 wobydł.; praſident republiki Arthur.

Braſilſka: 8,337,218 □km. a 11,780,000 wobydł.; kěžor Don Pedro II., rodź. 2. dez. 1825.

* * *

Po ludlicženju w lécze 1880 je byſo:

A. w budyſkim wokreßnym hamſkim hejtmanſtwje:

a) wobydlenych twarjenjow: b) wobydlerjow:	
1. w měſtach:	5989 72,615
2. na wſach:	43,194 278,711
do hromady:	49,183 351,326

B. w draždžanſkim wokreß. hamſk. hejtmanſtwje:

a) wobydlenych twarjenjow: b) wobydlerjow:	
1. w měſtach:	17,011 357,573
2. na wſach:	52,105 450,939
do hromady:	69,116 808,512

C. w lipſcžanſkim wokreß. hamſk. hejtmanſtwje:

a) wobydlenych twarjenjow: b) wobydlerjow:	
1. w měſtach:	18,614 311,021
2. na wſach:	44,307 396,805
do hromady:	62,921 707,826

D. w zwickawſkim wokreß. hamſk. hejtmanſtwje:

a) wobydlenych twarjenjow: b) wobydlerjow:	
1. w měſtach:	31,465 481,133
2. na wſach:	62,614 624,008
do hromady:	94,079 1,105,141

E. w zykkej Sakſkej:

a) wobydlenych twarjenjow: b) wobydlerjow:	
1. w měſtach:	73,079 1,222,342
2. na wſach:	202,220 1,750,463
do hromady:	275,299 2,972,805

A. W budyškim wokriješnym hamstf. hejtm. manstwje je: a) 13 městow, b) 528 wješnych gmejnow, c) 261 ryczerfubkow;

B. w draždžanskim wokrij. hamstf. hejtm. a) 34 městow, b) 933 wješnych gmejnow, c) 191 ryczerfubkow;

C. w lipščanskim wokrij. hamstf. hejtm. a) 37 městow, b) 936 wješnych gmejnow, c) 266 ryczerfubkow;

D. w žwicławskim wokrij. hamstf. hejtm. a) 58 městow, b) 732 wješnych gmejnow, c) 188 ryczerfubkow;

E. w žyłej Sakskej: a) 142 městow, b) 3129 wšow, c) 906 ryczerfubkow.

* * *

W lécze 1880 je šo narodžiko: 128,520 džěcži, a to: 112,184 mandželskich, 16,336 njemandželskich a 5148 mormonarodženyh.

Semrjetich je bylo: 92,300 wošobow, hješ nimi 1248, kotřiž šu šo šamych stónzowali, a 767, kotřiž šu do nješboža pschischi.

Wěrowanych je bylo: 25,626 porow.

* * *

Škulow je w Sakskej: 2205 a 488,680 škulfskich džěcži; šdžělanstich škulow: 1872 a 71,115 mlodyh hólzow, kotřiž do nich šhodža, a wučerjow: 6551.

* * *

W lécze 1880 je w Sakskej bylo: 713 palérnjow, kotrež šu płacžile: 3,558,277 hriwnow dawkow, 720 piwatnjow, kotrež šu daše: 4,064,211 hriwn. dawkow, a je šo rěšalo: 130,041 howjadow, 557,431 šwini, šjědło: 656,152 zentnarjow howjaseho mjaša a 1,069,671 zentnarjow šwinjaseho mjaša.

* * *

Žně šu daše:

1. pschenža:	w lécze 1879	1,516,956 zentnarjow,
	" 1880	1,215,362 "
2. nal. pschenža:	" 1879	86,990 "
	" 1880	84,618 "
3. rožka:	" 1879	5,824,334 "
	" 1880	4,847,488 "
4. nal. rožka:	" 1879	409,018 "
	" 1880	387,594 "

5. jeczmen:	w lécze 1879	1,062,370 zentnarjow,
	" 1880	1,026,526 "
6. wowš:	" 1879	5,529,008 "
	" 1880	5,346,150 "
7. hejduščka:	" 1879	77,282 "
	" 1880	67,794 "
8. hroch:	" 1879	128,954 "
	" 1880	88,656 "
9. bėrny:	" 1879	21,479,246 "
	" 1880	19,062,190 "

Bomhaj Bóh!

Raž wjele hłowow na šwěcže, tak wjele myšlow. Tak šo š pschisłowom praji a to je šawěšcže wěrne. Šteršcho by šo nětomu radžiko, tu wyšoku horu pola Bufež, š mjenom Źornobóh, je wšchěmi jeje jědlemi a štafami šebi do šaka tyknucž a Šprewju š nopaštom do dna wučžerpacž, hacž šo by mohł wšchitlich cžlowjekow myšle jenajše ščžinicž. Róždy ma šwoju hłowu a to hušto jara twjerdu a w kóždeho wutrobje šo wšchelate myšlicžki hibaju a to niž kóždy ras te najlěpšche. W jenyum pať, to je wěšte, šu wšchitžy, Ššerbjo kaž Němžy, Rušoj a Franžowšoj a wšchitžy ludžo po žyšym šchěrošim šwěcže pschesjene: Wšchitžy bychu rady na tutej šemi šbože měli. Šchědžiwny mužik, kotremuž šo na hłowje wšobšy běla a kiž šo na šwój kij šepjerajo rowu bliži, žada šebi tak wjele hacž móžno cžafšneho šboža wužiwacž, přjedy hacž šwětej dobru nóz praji. Wšodženz, štrowy a cžerstwy, chže, šo by jemu na jeho pučžach šame šbože kčžělo. Wšodžny wječch, kiž millionam poddanow roškajuje; mašy burik, kiž bróšdu na šwojim pschedožženyh kuble wora; knjejška knjeni, kotraž šo po hašbach měšta w židžanej šufni hordži; pilna burika hošpoša, kotraž wot šwětleho ranja hacž do wječžora w domje, w bróžni a na polu wšchitke šwoje možy napina, šo by něčšto pschivarbowala, — w jenyum šu wšchitžy hješ wušacžža jeneje myšle, mjenujžy w tym horžym žadanju, šo bychu tak wjele šboža měli, kaž jenož móžno. Teho dla šebi pschi šapocžatku a w běhu lěta šbože pschjemy, šebi tak derje kaž druhim. Wjele šboža hychmy rad měli, a je š teho widžecž, šo to šamo hišcže njewužiwamy. Wšo šmy my šbožowni? Wšcho što njeje, ščžtož šo bšchcžži. Wěcžnje pschny, nihdy

dušchny. Wjsetschi schelma, wjsetsche sbože. Róždy ma swojeho krahólza, kóždy swoje hory. Njepraješche Sakub, ja se žakofcju do jamy pónidu? Njebě to Davit, kiž se šylfami wołasche: O Abjalomje, mój šyno, hdy bych ja sa tebe wumrjel! A Šiob, njeje wón na popjelnej hromadzy šedžo džen swojeho naroda pokliwat? Nima předač Salomo prawje, hdyž rjetnje: Wščitko je zyle kniczomne pod tutym šlónzom? Njesnajesč tu šchtucžku w našich špěwašćich: Ach! kak braschna, ach kak traschna je wšchěch ludži sbože! kaž šo kula wořto wala, hdyž je bježecž saporčaja, tak šo našče sbože šdala.

Tola njeje nam tež prajene wo mužju, kiž je jako drjewo, pľodžene pschi wodowych rěčach, kotrež šwój pľod nješe w šwojim čašbu a jeho lišče njeswjadnje, a wščitko, šhtož wón čžini, to šo derje radži? Njeje nam šlubjene, ty budžesč šo žiwicž wot swojeju rukow džěla, ty smějesč šo derje? Njeje šo wo Jojesu, jako bě w Egyptowskej, šwědčiko: wón mějesche we wšchěch wěžach sbože? Šo tajkim dyrbjašo dha tež možno bycž, šo my na tutej hrěšchnej femi k něfajtemu wěrnemu sbožu pschiridžemy. Wono šo jenicžzy prajcha, kak šo to stanje? hđže to wěrne sbože leži? hđže mamy jo pytacž? kak mamy to šapoczecž, šo bychmy jo namakali?

Wy šmy, lubi čžitarjo, š wjetscha wšchitzu se šlepofcju bicži. Nam šo šda, jako by šo sbože na to šakóžicž měto, šhtož je w šwěcže a wot šwěta, jako žadoscž čžěla, žadoscž woczow, hordofcž žiwjenja. Ščtóz móže šo w kóždy čžaš dobrých kušow najěscž, k temu to picž, po čžimž ma najwjetschu žadoscž, šo dobru rjanu draštu wobľecadž, wořto šěšdžicž po kraju w šchwarnej šhorejče š mľodymaj konjomaj, kóždy džen njedželu męcž, hđžěž šo rejwa a pišta, šo jemu wuščhi šyncžitej — tón, mēni šo, w klinje šboža šedži. Še pať temu tak, šo tajki bohatty knjes, kiž šo psches šwětnu krasnosč wujnamjenja, šo burit, kiž we wješnym hošcženju šharty hrajc a jedyn karancžk bajerskeho piwa po druhim šebi porjedžecž dawa, šo mľody lud, kiž na rejnych šubjach wješle štafa, je temu tak, šo tón wěrne sbože wužiwa? Aľo njesnajecže wy to šczenje wo bohatty mužju, kiž bě tudy w krasnym wješelu žiwy a napošľedk w heli měšto namaka, hđžěž božedla wo jenicžku kapku wody prošesche, šo by šwój lacžny

jasht mohť woshłóžicž? Aľo njedopomnicže šo na šhubjeneho šyna, kiž wrótnc žiwjenje wjedžesche a napošľedk se šłóžijnami, kotrež šwinje žeru, šwój brjud napjelnjecž žadašche a ništo jemu je njedawašche? Ach, kak braschna, ach kak traschna je wšchěch ludži rjanofcž! jako kwětki bóršy spanu, hdyž te wětry na nje čžahnu, jim mašč runu barbu rjanu. Ša čžzu tebi k temu wěžku powjedacž, kotraž njedawno w jenyč nowinach štesesche.

Š jenej wšy bě škužomna holza, niz ľěpscha a niz hóršcha dužli druhe mľode holzy. Šeňka jej rěčachu. Ša bě druhi šwjaty dženi jutrow k božemu šlidu była. Šan a macž běšchtaj tajki a kóždy druhi šwjaty dženi domach woftaťoj a Arndtowe wěrne šchescžijnštwo abo Šogazťowu paradiz-šahrodku čžitaťoj. Šobaj běšchtaj něť hižom dwě ľěcže njebohaj a njemóžeschtaj šwojej mľodej džowzy k radže a k napominanju bycž. Šona bě pola bura pschistajena, pola dobreho, kaž wona prajesche, kiž mľodemu ludej na šwjate dny šwješelenje popšchewasche. Šona by dyrbjaša a mohľa tola tež se šwojimi towaršchkami šobu na reje hicž, bě jej wón prajit, wšchaf šo ša jutšichim šašo čžěžke džěto šapoczina. Šejnaj šarschej budžišchtaj jej hinať radžitoj. Šaj pať tu njeběšchtaj, a jeje nęcžišchi knjes, bohatty bur we wšy, bě tola rošomny muž, kiž wjedžesche, šcho šo hodži, pschetož wón němjte a šerbšte nowiny čžitajesche. Šo tajkim Šeňka do korcžmy džěšche, hđžěž šo wješle reje džeržachu. Šona čžyšche jeno šhwilku pschihľadowacž a njehasche božedla šobu rejwacž, wšchaf bě wona rano k božemu šlidu była. Aľe w abejeju šcžěhuje na a to b a ščtóz čžertej jeno maľy poršcžit šćicži, teho wón bóršy ša ruku pschima. Šrěnje šchtwórcž hodžiny je wona w kucžiku pola durjow šedžo pschihľadowaša, druhe jeno tak maľy kuř šo šobu wjerčžaja, šćecže a šchtwórc je wona štaťaša a rejwaša hacž do kónza — haj hacž do swojeho kónza. Wješle hólzy juřtaju, rjenje herzy piřtaju, dha jednacže bije. Ništo to nješlyšchi, wšchaf ša teho, kiž w šbožu šedži, žadyn čžašnik njebije. Šbože pať a ščľeňza kak lohťo šo rošbijetej! Ša jene dobo šo ščhif šašlyšcha, tak wótry, šo šo wšchitzu wuštróžachu. Šeňka to bě. Šunje bě hiřchče šylnje rejwaša — něťto pať šo do kolen šypnyła; šłowa jej k šoku wišy, wo-

bliczo je wóstk-béte, na wutrobje řo jej wari, a pščežo hiřhcze jédnacze bije. Woni ju do komory njeřu a na pořleshcžo pořořa. Čzi jeni po wodu běřa, druřy řa řiřalom wořaju. To je neřajřa womora, rjetnje jedyn; to ř křwé přhiřdže, řhepta druři. A Lenka? Ach ta bē čřicha, zyle čřicha — jédnacze je wotbřio a jejna wutroba je teř řařtařa bicř. Wona je wumrjeta řřjedř wjeřeřeho řbořa tón džeř, hđžeř bē ř bořemu blidu byřa. Ach řař brarřhne, ach řař trarřhne je wřhcěř ludři wjeřeře! Řař řo řchtundy přchemēnjuju, mēř a wójny wobrocřuju, řař čzi, řiř řo řwjeřeluju.

Wo prawdže, řwēt řařdže je řwójimi řóřhtami a teř hordošć řiwjenja řane wērne řboře njeporodži. Řřēnja řona Řēva bē horda a čřzřřhc hycř řař Wóř a wona bu ř paradřřa wuhřata. Nebuřadnezar, baby-lonřki křal, řiř na wēři řwójeho wuřteho hřoda řtejo a na řwójje křařne mēřto, řo ř jeho nořomaj wu-přhcęřtrjewaze, pohřadajo, prajeřhc: To je wuřki Babel, kotřz řym přhcęř řwójju móř řebi a ř řhwalbje řwo-jeje křalowřeje křařnořcze natwarř — a wón je do bludnořcze řapanřř a bjeř řwēřřatami wumrjet! Hordošć přhiřdže přhcęř padom. — Mēři řchtó, řo budže wērne řboře řa lud řřhadžecř, hđz ř budřa wřhitke te mēřniři potorřhane, kotřē řu po Wóřej woli bjeř wy-řořimi a niřřimi, bohatty a řhudy řestajane, hđz je wēřta runota řamořenja a řtawa pořtajana, řař řu řebi to neřotre mudre řhójcřki wumyřřliře? Wēři to řchtó wot wař, řo řkoty čřař wērneho řbořa na-řtanjē, hđz je řóřdemu to prawo dowolene, w zřřř-wiřřřř, řhulřřřř, křajnyř naleřnořcřař po řwójej woli a řłowje řniřēřřto wjeřcř? Budže řo to wēřhc-čzenje nowyř profetow nařhcęřo čřařa dopjelnicř, řo móže řo ludam a čřłowjeřřtu hařte tehdy ř prawemu řbořu dopomhacř, hđz ř budže wēřa do Wóřa ř wu-trobow wutupjena, hđz ř budřa wřhitke Wóře domy řpowalane, wřhitke řřhřiže řpalene a hđz ř budže mjeno Řniřeřa Řeřom Řhřřřta wutupjene, řo řo niřtó wjazy njeřřhřobřli, wo nim přēdowacř abo řo ř njemu modřicř? Wřótne řony to řu, kotřē čřile ludřo maju; zyle bludni woni řu! Ětač řo to řenje njebudže a řane řboře ř teho niřdy na niřdy njeřēřřhadřa. Mi do myřřlow njeřřhiřdže, wudawacř, řo řu wēřdomnořcze a wumjeřřtwa, řo je wřowanjē a warba, řo řu řeřeřniřz

a telegrafy, řabřiti a wuřtajēřz řame na řebi ne-řhřto řte. Ěle řo přhcęř to ludy a křaje, ja praju, přhcęř to jeničřz do pořneho řbořa přhiřdu, to móže a dřřbi řo twjēřdže přēč. Řeho runja řo teř tón wuřz jara moli, řiř to řa najwōřebniřhc řboře djeřzi, hđz je wyřřořu dořtojnořcř bjeř čřłowjeřřami dobyř a wuřku čzeřcř, čzeřne mjeno a čzeřne mēřto w křaju abo w gmejnjē abo w zřřřwi abo w řhulř wuřřwa! Ach řař brarřhna, ach řař trarřhna je wřhcěř ludři křařnořcř! komuř dženřřa řuzy řořhřa, jeho jako Wóřa prořhřa, teho jutřje ř rowu nořhřa!

Řař dha je ř pjenjeřami? Ějeje tam řama nuřa a trada, hđžeř řane njeřřu, nima tón řame řboře, řiř je bohatty? Wēřno je, řo je řhudy wřřhřdřom ty-řhceny a podčřřřhcřřany, bohatty pař řłowu wyřřoto nořy, je čzeřcřeny a bjeř řtarošcze řřwy. Wjeře tyřař jich je, kotřř řo řa řbořownyř djeřřa, dořel ř maju hōřhcčř pořnu řkotyř, řřhřřnjju pořnu řřlēbōřnyř toře-řow. Řim je řkoto a řlēbōřo řóřřt wocřow, radořcř wutrobow, wēř najwajniřřhřa, wo kotřz řo čřař řwo-jeho řiwjenja řwēřu prořuju. Řato přhi řoleřz přē-njeju čřłowjeřřow — řař jena ludowa bařničřřa praji — jandželjo Wóři řtejachu a řadu wo tym řřado-wachu, řařte dary byřu jimaj ř jeju řbořu a ř řbořu jeju potomnyř wudžēřli, dha řebi woni myřřlacu, řo budřa wēřnořcř, prawdořcř, řwēřnořcř, pōřčřřiwōřcř, poniřnořcř a druhe pōčřřniři jimaj pucř řiwjenja pō-řřēřhcęř. Řehdy ř dořom řř jandžel přhřřřřřwōřři řřch řkoteho pořařa, kotřē řo w jařnyř pruhach řřłōncřřa nanajřřēřřhc řybořeřhc — a čřłowjeř, te dary dořnyř jandželřow leřo wōřtajiwřři, řa řkotom přhřřmařhc. Wot teho čřařa řēřa: pjenjeř je řniř. Řjenjeřna lubořcř je řo do čřłowřřř wutrobow řa-řorjenřka. Čřłowjeřřto w tutej puřčřřnjē řař wřótne wokořo řkoteho čzeřcřa řejwa. Mammonej řu řo wřřhřdřom křařne wōřtarje natwarře a na niř řo řřawne, haj řamo řřwawne wopory woprowaja. Ěřamo řřhcęřčřřjenjo, kotřřmž je wot jich Řniřeřa pra-jene: řhřto pomhřa čřłowjeřej, hđy by runje zřř řwēt dobyř a řhřřobu wřař na řwójej duřhři? — a řóřo je, řo řameel přhcęř jeřřline wuřo přhcęřdže — řamo řřhcęřčřřjenjo pōřnjō řřdam řa bohattyřow a řa pjenjeřami hōřja, jako by řo w niř wēřne řboře řřowalo! Tu je řame řpēkulřrowanjē w ařřřřař a

papjerach. Nowe fabryki s wyškotimi wuhenjemi w městach a na wšach, a hdy bychu spiritusowe byle, se semje rostu. Nowe mašiny a železnizy šo wunamataja a naložuja. Para a elektrizismus šo do šlužby człowsteje mudroscze stajataj. Wščitko lubnych pjenjes dla, wščitko teho dla, dofelž šebi myšla: Někto dyrbi nam šloty cžaš praweho šboža šthadžecz. Pšchi wščem tym paš je tu šama šwada a njespokojnošč; na jenej stronje wjele džěta, mašo mšdy, na drugej mašo džěta, wjele mšdy; k temu jebanje, paduchstwo, mordowanie, falschna pšchišaha; wšcho pšchedrožene a hiščezje falschowane a s czoho to wščitko pščiindže? Niz s pjenjezneje luboščje? A šchtóž tudy šebi došč bohactwa nahromadžicz njemóže, tón šo na kóž šynje a šo s tymi šwojimi pšches morjo do Ameriki wješe, dofelž pšchi šebi myšli, šo budža jemu tam pječene hošbje do huby létacž, šo šo tam škoto a šlěboro na wščěch honach wala, šo je jeno trjeba šeběracž, a s nimi je šo to požadane šbože s dobom namatašo. Šdžez šu pjenjesy, tam je šbože, myšla šebi ludžo; haj šbože drje, ale tajše, ša kotrymž padušchi kopaju a kotrez šeršawž a mole žeru, šbože, kotrez je hórke kaž myra a šo runa kurjawi, hdyž wětr na nju duje. Gehasi ša šlěborom Naema honjesche — a wón bu wušadny. Ananiaš s pjenjesami hrajesche a špekulirowašche — a dyršesche wurjecž. Mothšchild a s nim někotry bohaty muž šo po millionach škotohe a šlěbora wotšchazuje — ale šmjercž šo jich njeboji, tež wo durje jich hrodow wona škapje, a ššto budža móž dacž, šo bychu šwoju dušču wumohlí? Wy drje šo teho muža dopomnicze, kiž bě šwoju šhěžu na pěš twarič? Temu šo runa kóždy, kiž šwoje šbože na pjenjesy šažojuje! Ša čzu wam wo jentym tajkim powjedacž! Bě někdy muž, 82 lét štary, tón w šwojich mlodych létach jako konjazy hólž šlužesche a napošledk w šastojnstwie inspektarja na wulkim kuble štejesche. W tym cžašu, hdyž bě jako niški šlužobnik 20 šchěšnatow mšdy doštaš, kaž w tym, hdyž w šwojich wyškotich létach daš wot 30,000 šchěšnatow, kotrez bě šebi nahromadžič, wužiwašche, běchu jeho jenicžke myšlicžki wo dnjo a jeho šonny w nozy pjenjesy byle. Pjenjesy a šašo pjenjesy — te mēcž a šebi nahromadžicz, to bě jeho žiwjenja žyke šbože bylo. Někšto lěpšcheho, někšto

wyššcheho wón njebě šnaš. Šsmjercž šo na njeho dopomni a wón šthori. Pšches dwě njedželi we wurjecžu ležesche. Duchowny bu wołany a tón šebi wšchu móžnu próžu dawasche, dušču tuteho bohateho a tola šhudeho muža wot teho, šštož je cžašne a widomne, wotwobrocžicz na to, šštož je njewidomne a wěczne. Ale to bě, jako by wón čhył motre drjewe šažehlicž abo twjerdu štaku rošesčkrēcž. Wože škoto njeje jeho ani pšchi žiwjenju ani we wurjecžu hnušo. Ale pjenjesy, pjenjesy, na tych wón twjerdže wišasche. Wón šebi da kaščež, w kotrymž bě šwoje škoto a šlěboro šthowaš, na pošlesčezjo štajičž. Šako ani widžecz ani šthšhecž ani ryczecz wjazy njemóžesche, dha se šwojej ruku ša tymi pjenjesami mašasche a je jow a tam kulesche, doniž pošleni wodnych se rta njewuindže. Luby čžitarjo, je tutón 82lětny muž šbožowny byl? Čžzemoj mój, ja a ty, to ša šbože džeržecz? Wóš šwaruj! Ach kaš braščne, ach kaš traščne šu wščěch ludži wěžy! wščitko budže kaž šněh rostacž, španycz, šhinyčž a kónž doštačž, prawy budže wěcznje wostacž. Duž přecz se šwětnym njerjadom, kiž mje w myšlach jima, a nješhwalcze mi šwětnu krašnošč! mi wo bohactwje njeryčezje; tón šwět a jeho žyła jašnošč mje šwješelicž wšchaš njemóže; nječ kóždy, šštož čže, lubo ma, mi šo šam šesuš špodoba.

Šdže dha po tajkim wěrne šbože je? hdy je namatašch? W tym, šštož je šwonkach tebe, je pošdarmo pytašch, wot twojeho šmyšlenja, kajkež šnutšlach w tebi je, wono wotwišuje. Prawy mēr dušche je našche šbože, a tón šo nam jenicžzy pšches wěru do Šhrystuša šesuša doštanje. Šešenski krajny hrabja Wylem mějesche junu šón. Temu šo džijesche, šo šesuš Šhrystuš šwojich wušwolennyh prawnych, s rjanymi bělymi šufnjemi wodžetnych a s blyščezžymi kónami wupyščenych, do šwojeho kraleštwu wjedže. Wón, tón wječč, paš našdala šteji, šo by pšchihladowaš a pytuje, šo je wón žyly nahi a wščeje šwojeje šwětnjeje čžezčeje wupróšdnjeny. Těho dla šo jara hanibuje. Tón šnjes čžini, jako by nimo njeho hičž čhył. Duž wón šawoła: Ach! knježe, šmil šo nade mnu a wostaš štejo! Na to tón šnjes praji: Šchtóž še mni pščiindže, teho nočžu šastorečžicz, pšchimnje wječča ša ruku, da jemu běku šufnju a blyščezžatu

krónu a wjedziſche jeho ſobu nuts do ſwojego kra-
ſtwa. To je ſón był, ale w nim je to jene prajene:
jeli ſo teho knjeſa Jeſom Chryſta twjerdže dżerziſch,
dha ſmiejesh ſboże tu czaſnje a tam węcziſje. Pſchetoż
to je Boża wola, ſo my w jeho kraleſtwje pod nim
żivi ſmy a jemu ſkuzimy w prawdoſeżi a njewinoſeżi
— a ſchtóž tutu jeho wolu cżini, tón woſtanje do węc-
noſeże. Tuto kraleſtvo paſ njeje jedž ani picže, ale praw-
doſeż, měr a radoſeż w ſwjatym Duchu. Staw teho ſa-

meho ſy wot teho dnja ſem, hdžež ſy ſwjatu ſchće-
nizu doſtaſ. ſako tajſi maſch wſchitto, ſchtož tebi
ſ měrnemu ſbožu ſkuzi. Wſcho ſte ty pſchewinjesh,
a ſchłodžicž tebi ničo njemóže, jeli-ſo maſch měr
ſ Bohom! Albo njemóže to drohi czaſ? Tón Knjeſ
je 5000 muži ſ 5 pokrutami a ſ dwěmaj rybicžkomaj
naſhycžit! Albo ſhorofež? Njeſteji piſane: ſa ſym
tón Knjeſ, twój lėkar? Albo wójna a ſbėžt? Nje-
praji ſo: Tón Knjeſ wodži cżlowſte wutrobj jako wo-

dome rėki? Albo hrėch? Njewėſch to: krej Jeſom
Chryſta wuęcziſeży naſ wot wſchitkich naſchich hrėchom?
Albo ſmjercę? Njemóžeſch ty wyſkacž: ſmjercę, hdže
je twoje žahadło, hela, hdže je twoje dobyeże? Wožu
budž džaſ, kiž mi dobyeże dawa pſches mojego Knjeſa
Jeſom Chryſta! S zyła to wěrno woſtanje: Potſiž
Boha lubuja, tym dyrbjia wſchitte wėży ſ lėpſchemu
ſkuzicž. Wobrocž ſo ſ njemu, ſwjecę jemu cžeło
a duſchu, dowėr ſo jemu, budž jemu żywy, ſkuz jemu,
dha budžeſch ty a twój dom ſbóžny. A temu pomhaj
wam Bóh!

Alle pſchedženat ſwoje ſbožopſchecže na lube nowe
lėto njemóže wobſanſnycž, khibi ſo jene jenicžke ſłowežto
hiſcže njepſchitaji. Se to tele ſłowo: ſeli ſo ſo
njewobrocžicže a njebudžeče jako džečzi, dha njemó-
žeče do Božeho kraleſtwa pſchiticž. A temu jeho nuſuje
wobras, kotryž je tudy pſchidwaty. Wobhladaž jón
ſebi a praj mi potom, hačž tam to prawe ſbože njeje,
hdžež toło wokoło doma ſwjaty měr ſwoje miſe ſchi-
dleſchka wupſchetrjuje a hdžež ſo we wutrobach ſtarých
kaž mlodych džečzaje ſwjėbelenje namafa. A teho
dla hiſcže juntrócž: Pomhaj Bóh, daj Bóh ſbože
a ſtrowje a měr a Wožu hnadu na lube nowe lėto!

Wlyntez nan a Kobaniž wowta.

W nємſkim kћėžorſtwje je wjele wyſokich a niſkich,
wulkich a małych jaſtojniłow, kotrymž ſo derje dže.
Snaju paſ jeneho mjeſ nimi, kotremuž ničtó jeho
pſchitódmu doſtojnoſež ſawidžicž njetrjeba. Se to poſtny
poſoł, kiž ma liſty a palety a druge wėży, ſ kћėžorſkim
poſtom pſchitładžaze, po kraju wunowchowacž. Wón
drje ſ rukomaj cžežży džełacž njetrjeba, doſtanje mė-
ſacžnje ſwoju wėtu mſdu a horđži ſo w piſanej
kułni a czapży. Wſcho derje! ale wón dyrbi ſpėchnej
noſy, dobry dych a frutu ſtrowoſež mēcž. Njech dže
ſnėh abo deſcę, njech ſłóncęto pali abo wėtr wuje,
njech ſu pucže a ſchćežki dobre abo lubjene, wón
dyrbi ſwoju ſkuzbu cżinicž, ſ jeneje wſy do drugeje
a tam wot jeneje kћėže ſ drugej bėhacž. Szo komdžicž
a wotpoczowacž wón njeſmė, pſchetož w poſtajenym
czaſu ma ſaſo dom bycž.

Pſched nєkotrymi lėtami bė w mjėnſkim mėſcže
ſerbſteje Łuzicy Kobaniž Ĵurij tajku kћėžorſku ſkuzbu
na ſo wſaſ. Wóžto ta jemu njepadže, pſchetož wón

najlěpšchu strowosć njewužiwašce. Tola wón bě ju s džakom pschijał, so by šam sa šo a sa šwojich khlěb měl. Těho žona bě jemu psched někotrym čzašom wumrjela a wón bě nětk šam se šwojimi šjomi džěczi, wot kotrychž bě Rešfa wošom, Šanf pjecz a Michalk hišćeje niz dvě lěcze stary.

Bě patoržizu popoždnu wołoko šjoch hodžin, jako Robaniz Šuriz pschemotany a spróžny se šwojeje šlužby dom pschińdze. Były džen bě šo na to wješelik, so budže šwojim lubym džěczom wječzor hodowny šchtomik šawěczicj móż. Te běchu pětne byke a wón bě jim šlubik, so Bože džěczo s pětnej wobradu k nim pschińdze. Dawno hižom běchu šebi wo tutej Božej nožy powjedake a s wješelej nadžiju na nju čakake. Tanton džen pať dyrbjeshe sa njeho wošebje wješeły bycz, dofelž bě jeho macž jemu šlubika, so budže šo wona tón džen s Ameriki dom wróczič, so k njemu pschińdze, wot nětk pola njeho wostanje a jeho hospodarstwo powjedze. Dokho to bě, so njebe pišaka, ale na jeje šłowo móžeshe wón šo spushecjeć. Těho dla bě chyzł se šwojej Rešku štwiczku wurjedzić a wschitto po móžnosći cziste a pschistojne šhotowacz, so by, hdyž wowka a Bože džěczo pschińdzetej, wscho w dobrym rjedze bylo. Wono pať bu hinat, hačž bě wón šebi to myšlik. Žaťo bě šo wot šwojeho křoda po wšach na póšt wrócził, jemu knješ póštnik prajeshe: Tu je runje exprešlist na mišćtra mlynka w Nowoškizach pschischol, tón dyrbicze tam na měšće donjesć; ništo tu hewak njeje, kotrehož mohł dženša póšlacž; wy s tym dobry kruč pjenješ warbujecze a te budžecze k šwjatym dnjam trjebacz; podajcze šo hnydom na pucz a nješomdžecze šo! Šchto chyzyshe Robaniz Šuriz czimicž? Do Nowoškiz běschtej dvě hodžinje; wjedro bě dofcž hrošne, a hdy by runje jara křwatał, dha tola nje-móžeshe do šednich šašo domach bycz. Ach! šdycho-wašce wón, to je tola žałošnje wobczěžna šlužba, křěžoriki listynosheť bycz! žaneho mēra jedyn nima a žane wješele jenemu njeje popšchate; woł a kón a poš maju šo lěpje hačž našch jedyn! Žane šdycho-wanje pať jemu ničžo nješomhašce; jeho šlužba šebi to žadašce, so dyrbi pschitašnju šwojeho póštneho knjesa wuwjesć. Šdyžž bě kufk pošwacžik, postaže, šhrabny šwój kij a šwój mantl a poda šo na pucz.

Briedny pať bě Rešku lubošnje napominał, so by na maleju bratsikow pětnje kědžbu mēla a so nješmēdža žanu šwēzu šawěczicj, doniž wón šo dom nješwróczi. Wječer bě jim do křamora štajik a jim nětko bože-mje prajeshe.

Tolšte ščere mróczele na njeju wišachu a hrošychu šo na šemju wušypacz. Wšete bě, so na wječor a na nóz šněh panje. Těho dla Šuriz po móžnosći do přědka křwatašce. W jeho wutrobje šo wješele a šrudoba měšcheshtej. Těho džěczi běchu jemu to najlubšce na šwěcze. Na nje wón šo dopominašce, kať budža šo wješelicj, hdyž budže jim Bože džěczo wobradžecž. Wone běchu tať lubošnje wo to prošyle, so by wono tež k nim pschischlo. Šchmrěczkomy šchtomik bě wobštarany, jablcžka a worjedji a šwěczki a druge maliczkosćje běchu nakupjene. Wón pať bě tu na pucz a wone dyrbjachu čakacz, dōžž dom nješchińdze. Tola pať tež wješela nadžija šo w jeho wutrobje horjeshe. Najrjenišcha wobrada by sa njeho a sa jeho džěczi ta byla, hdy by Wóh chyzł to popšhecž, so by jeho macž hišćeje tón džen domoj pschischla. Na njej wón se wschej šwērnej lubošczu džakowneho šyna wišashe. Wón bě jeje najmłōdshe džěczo a ju najbōle trjebał, dofelžž bě wot małosćje šłaby a křorowaty byl. Nětk běchu šo hižom džewjecž lēt minyke, so bě wona wot njeho šchla. Žaťo šo wón woženi, bě šo wona do Ameriki podaka, so by jenej šwojich džowkōw, kotražž bě tam se šwojej šwōjbu wuczahnyla, k pomozy byla. Ni-male tšī mēšazy bě wona s Ameriki wuczahnyla a k drugej džowzy šchla, so by ju w jeje křorosczi wot-hladała. Želi móžu tu woteńcz, tať bě šwojemu šynej pišaka, dha k tebi pschińdu a pola tebe wostanu; na hody budu pola tebe, so bych s tobu a s twojimi džěczimi šwjate dny šwjecžika; hdy a kať pschińdu, to pať je nješēste! Džen do hōb bě a wona hišćeje njebe pschischla. Šznadžž dženša pschińdze, hdyž domach nješšym! Ach! hdy by tola pschischla, ta luba macž a wowka! Šdžeha pať tež by macž a wowka byla, tať šprawna a šwērna, tať mudra a džělawa, tať lubošcziva a frouna kať wona! Tať Robaniz Šuriz pschi šebi myšleshe a czim bōle hrošnemu šymnemu wētrej napshecžiwō křwatašce.

Sizom bě pjecz wotbifo a kšetro czma, jako Surij do Nowopkiz pschindže. Tudy schtwórcž hodžiny wote wšy w rjanym dólczku młyn ležesche, stare

ale rjane twarjenje. Čžisčina bě tolo wokoło njeho a sčasche šo, jako by ničto w nim njebydlif. Wo-keizy a durje běchu sanknjene. We jstwy šedžesche mišchr Schelpa na starym stólzu a džeržesche w ružy tobatowu tyštu. Lampicžka na dubowym blidže stejo njewěste šwětko wot šo dawasche. Bě to muž šucheho napohlada a hrosneho njelubosneho waschnja. Šsurowje hladaschtej jeho woczji a ert njebě k wjele ryczam potžileny. Wutroba bě kaž lób šymna a sčasche samjersnjena byčž kaž mlynste tolo, kotrež w lodže tčžesche. Někažka potajna šrudoba jeho hžjom wjele lět sa šobu tyschesche. Dosčž bohaty wón hewať bě, šo by žiwjenja šbože a wješele derje wužiwacž mohť. Šospoša šřěnich lět jemu dom wobštara a š njej kaž tež š někotrymi čzeladnikami bě wón tu kaž šamotnik živy.

Šcho čžecž, sawoľa mlynť, jako Surij na kšěžne durje móžnje klapasche. A jako bě tón do jstwy šastupif, dha jemu napschecžimo rěčžesche: Mlěčž njemóžu, tolo je samjersnjene a moji hólžy šu přecž šchli, šo něhdže sawješelicž; džicž šwój pučž a wostajcž nje na pokoj. Ša to šym, mišchrje, prajesche na to Kobaniz Surij, poštny pošol š š.; nješu wam list. Ša njerodžu wo žane listy, wotmolwi na to knješ Schelpa, te jenemu ženje ničžo dobrego nje-pschinješu. Šchtó wě, hacž wam tón dobre powjesčže njepschinješ, wón je expřš — pschistaji Surij — a je š Hamburga. Mišchr Schelpa šo na to tola wobrocžji a na to napišmo hladajo pschi šebi rjekny:

To je jeho ruka! a š Hamburga? Šchto to dyrbi? Wón wucžže šwoju móšnicžku, da Suriej jeho mišdu, kotruž mějesche dostacž a něšchto wysche teho. Dha božemje, prajesche tón; mějčže džak, mišchrje a dai Bóh šbože k šwjatym dnjam; ja dyrbju šhwatačž, šo dom pschindu, pschetož wonkach šu šo hrosne šřěhowe mjecžele šapocžale. Mě, čžatakčže šhwilu, kafasche knješ Schelpa, w kuchinje je jena žona, ta čže tež šobu do š. Wona je šo do mojeho mlyna šaběžaka, šo ša pučžom praschejo; mój mlyn pať žana korcžma njeje; wšmicžže ju šobu, hewať mohľa tu psches nóz wostacž čžycž; ja žanyh nóznyh hoscžji mčžž njecham. njech šu šwotkal čžedža a hdy bychu š Ameriki byli.

Bjes tym, šo mišchr mlynť tak hrosnje bórčžesche a šwarjesche, bě na štwiny proh žona štupifa, něšchto psches poš šta lět štara, štrowa a čžerstwa po napo-šladže, bóle bursžy šwobletana, ale na jeje woblicžu šo lubošnosčž a dobrocžiwosčž šřěčžeschtej. Čžatakčže tola, mišchrje, hacž waš wo nóznu hospodu prošču, prajesche wona. Pschi tajkim wjedrje dyrbi tola štarej žonje dowolene byčž, tu pola waš nuts šańcž a šo ša pučžom wopraschecž a šo trochu wohřecž, hdyž daloko a ščěroko žana druha kšěžja njeje; njewšmicžže mi ša šlo, ale pěkný dobry kšesčžijan wy nješčže Šizom pschi přěnich šłowach bě šo Kobaniz Surij k tej žonje bližif, kotruž pschi njewěštnym šwětkle lampicžki a dotelž mějesche wulke wolkjane rubiščko wokoło hłowy šwjafane, prawje pošnacž njemóžesche. Macžji, luba macžji! sawoľa wón š dobom, bliže k njej štupiwšchi, — mój šyno, mój luby Šurjo! wyškasche wona a padže jemu wokoło šchije — šchto čžinja twoje džecžji? Mišchr Schelpa kaž naštróžany woczji roš-džerašche a pschistaji: Mě, tajtele wěžy! je to wascha macž? kať dha ta jow pschindže? Šurjo, rjekny pať wona, poš, čžzemoj hicž, šo k twojim džecžžom pschindžemoj, te na Wože džecžžo žadosčžiwje čžakaju. Wo-žemje, mišchrje, a jeli šo hdy wodnjo abo w nožy k nam pschindžecžže, budžemy waš rjenišcho witacž, hacž je šo mi pola waš šchto. Dobru nóz a ničžo ša šlo! — Š tajkimi šłowami wona a Surij se jstwy šhwatašchtaj. Mě kšěžne durje šo njechachu wotčžiničž. Šdyž pať bě je Surij š možu wotewřif, dha šo móžna šřěhowa šep psched nimaj šběhasche. Šrosny wěť wujesche a šřěh šo jow a tam mjetasche. Čžorne

bě njebo a tosta cźma wonfach. Někotre kroczele džěschtaj, ale žana możnota njebě, dale hicz. Mój dyrbimaj tu psches nóz wostacz, prajesche Surij, njech budže kaž budže, njech młynk chze abo njecha; w tajkim wjedrje šo žadyn poš won njeboni. Tak šo šašo do jstwy wróczišchtaj, hdžez młynk s nowa mór-czesche; tola jimaj wobaracz njemóžesche, šo šo do kuczika na ławku šynyschtaj. Šow šo wonka dale ša džěczimi šwojeho šyna praschesche, šcho cžinja, a Surij jej šwoju starošcz a šrudobu wuskorži, šo šo k nim dom wróczić njemóže a jemu móžno njeje, jim Bože džěczo pschihotowacz. To nicžo njepomha, posbže na to Kobaniz maczerka šwój hłóš, mišchtrje, wy dyrbicze naju tola dženska pola šebje hospodomacz; hdž pač temu tak je, dha njechamy šabyč, šo je dženska Boža nóz. Mó, nó, wotmolwi na to knjes Schelpa, žane Bože džěczo pola mje njeje, a tudy šo nišomu nicžo njewobradža! Nicžo? rjetny wona. Tak je Bóh šwět lubował, šo je šwojeho jenicžkeho šyna dał, šo bychu wšchitzy, kofšiz do njeho wěrja, šhubjeni njebyli, ale wěczne žiwjenje wěli! Šhubjenty ja nješym, wotmolwi młynk. Njejšče dha nicžo šhubi? nimacze dha žane džěczo, na kotrež byšchče šo mohli dopomnic? wona k njemu dale s mišym hłóšom ryczesche. Młynk na nju se šrudnym wošom pohladny a ša tym listom pschimasche, kotryž bě prjedy na boč počožil. Wón šebi brylu staji a cžitasche. Surij a jeho macž pač s měrom na ławzy šedžo šebi to a druše mjelczo powjedaschtaj. Na dobo štoczi młynk wot blida prajizy: Mój šyn drje hišchče dženska pschińdze — wón a jeho džěczil! —

* * *

Wjazy mišchtr młynk njeprajesche a w cžěžkich myšlach dołho šedžesche. Šcho dha to bě s jeho šynom? Šdasche šo tola, jako by žaneho njeměl? D haj! jeneho jenicžkeho šyna bě mēl. Šdž pač bě tón wotrostk, dha bě do wšcheho lóšystwa šapadnyl. Nan chžysche, šo by młynstwo nawuškyl, ale šynej šo to njebě lubiło. Wón bě jeho do mēsta dał, šo by pschepustwo wuškyl, ale luby šynk bě šwojemu knjesej cžetnyl. Dołh na dołh bě nacžinił a staršchimaj wulku hanibu a šrudobu pschihotował. Prjecž s tobu do Ameriki, bě nan prajil, tam wušknesch pšuwacz abo šo tepišch, a šyn bě wóžnemu krajej a

šwojemu staršchifkemu domej božemje prajil. Macž bě šo teho dla na šujercž rudžika a šo na mary lehnyla; nan bě tu šamlutki wostał a njemějesche po šwojim šdaczu žaneho šyna. Lēta běchu šo minyle a wón njebě wo nim nicžo šlyšchaf, ani šo ša nim praschaf. Dženska bě přeni list wot njeho dostał, a w nim tole stejesche: Luby nano! Džewjecž lēt nicžo wo mni šlyšchaf njejšče. Nētk pač mam psches mēru wulke žadanje, šo bych waš šašo widžil. Ššched lētom je moja žona wumrjeka. Tež moje džěczil budžichu šo minyle, hdž šo jena žónka njebudžishe po nich horjebrała, kotraž šo mnu w jenej a tej šamej kžěži bydlesche. Haj! ta šama je mje na prawy pucz dowjedla. Ššches nju a psches Bože šlowo, kotrež je mi wona wuškadowała, šym ja k pošnaczu pschishoł, šo šym šo nad wami a nad maczerju pschehrešchil. Šej, tej lubowanej, njemóžu wotprošyč, psches šnathch šym šhonił, šo je wona wumrjeka! Wy pač šče hišchče pschi žiwjenju, a ja žaneho mēra nimam, ja dyrbju k wam pschińcz a waš prošyč: wodajče mi! Ša chzu na wasche stare lēta šrudobu do wješela pschewobrocžecz a moje džěczil, kotrež šobu pschińdu, dyrbja špytacž, wam žiwjenje porjenšchecz. Ša šym šo na parolódži do Šamburga pschemješł a hotuju šo, tak rucze hač móžno k wam pschińcz. Wocžiniče nam durje wascheje kžěže a nještorczče naš wot nich! —

Šako bě mišchtr Schelpa tón list pscheczital, počoži jón na boč a šedžesche do šwojich myšlow počójentny. Dyrbjało dha to wěrno byč, šo šo šwojatoł mojego žiwjenja rošjašni? Dyrbjało to šhubjene šbože mi šašo šthadžecz? Šchtó wē, hač wón po pjenjesh njepšchińdze, šo by mohł šwoje njekničžomne waschnje dale wješecz! Šajke myšle šo w nim hibachu.

Dha na dobo ta žónka k njemu pschistupiwšchi prajesche: Džens je wješely wjeczor; patoržiza, Boža nóz je; ja šebi myšlu, šo by to pschistojnje bylo, hdy bychmy tu se šwjateho Božeho šlowa to ščjenje šebi cžitali, w kotrymž šo nam powjeda, šo je šo dženska wšchemu ludu wulke wješele dostało. Prjedy pač hač to cžinimy, mišchtrje, bych waš wo nēkajtu wjecžet prošyla. Ša a mój šyn šwój hłódnaj, šwój daloke pucze cžinijoł a namaž šo po nēčim cžopšym šechže. Špominajče na to, šo dženska wšchudžou

wješele knježi, dha tola tudy we waschim mlynje ni-
tomu njebudzjeće dacž hłódnemu bycz! Wješele?
myšlesche šebi knjes Šchelpa pschi šebi; žane nješnym
mėk, tať dołho hacž pomnju. W kuchinje, ryczešche
pať Kobaniz wowka dale, je jena holža, wotpuščjeće
jej a mi, so czopky kłosej nawarimoi a něscho blinzow
napjecžemoi; to budže wam a namať derje sešłobdžicž.
S tutyhni šłowami wona se jstwy džěšche a mišchr
mlynť jeno pschi šebi bórbotasche: To je wo prawdže
wutrobita žónska.

Blinzy bėchu pjeczene — rjane žółte a toľste
a wonjachu nanajrjenischo, hdyž bėchu na blido sta-
jene. R nim šo wulka kłana kłoseja, schalki, kłėb
a butra stowaršchi. Nowa šwėtlišcha lampa bu sa-
šwėczena. Se spodbžiwanjom bė mišchr mlynť k temu
pschihladowať, a sđasche šo, jaťo njeby šty byť, ale
šo šo jemu wjele bóle to waschnje a žiwjenje teje
kłobkeje žónki lubjesche. Nó dha, prajesche wona
s wješełym hłóšom, njedajmy šo nusowacz a dajče
nam jěscž a picž; prjedy pať spėwajmy blidowe pa-
czerje, a ruzy styknywschi šapoczja wona: Pšchindž,
knježe Jesom Kłrysčezje, budž našch hósčž a — —.
Jaťo tať daloto bė, šakincža psched woťnami wješele
hróncžko póstneho róžka. Haj! wješele to šynczesche
a kłinczesche a šo psches wucže hrosnje hwišdazeho
wėtra pschecžiščezowasche. Šcho to je? mlynť na-
štróžany šawoła. Kobaniz Jurij štoczi se jstwy k kłě-
nym durjam a je woczini. Woprawdže, tu we wulkej
šepi šněha wós štejesche. S njeho spēšchnje muž wu-
škoczi, kłwata nimo Jurja do jstwy a stupi k mlynťej.
Tón na wschitkich stawach tšchepotajo šo ša stólž džerži.
Kycžecž wón njemóže. Ale šyn šo k jeho nohomaj
kłanje a prošy: Nano, luby nano, wodajče mi!
Nan pať hiščezje prosty šteji kaž Lothowa žona a
žaneho šłowczka móžny njeje. Šsyn pať njewjedžo,
kať dyrbi to rošymicž, s nowa šapoczja: Wontach šu
moje džěczi, ja chzu po nje hičž, šo bychu te ša mnje
šobu prošyłe. Nėť šo žiwjenje w mlynťowej wu-
trobje hibasche; mój šyno, mój šyno, wón se šylsami
we woczomaj šawoła, štať, lehn šo na wutrobu two-
jeho nana, wschitko njedž je wodate, budž tyšaz kłócž
witany! Na to nan a šyn šebi ruzy đaschtaj a šo
wošoscheschtaj. Pójče, moje lube džěczi! na to šyn
šawoła a won kłwata, šo by je nuts dowjedł. Šdyž

pať do kłěze stupi — šcho štyšchi? Tu je wyštanje
a wołanje a wošoschenje. Wowka, našcha wowka tu
je — o kať krašnje to je! A moja škota Šanka,
moja Šilžka, mój Šendriko, šo s drušeho boťa woła.
Wy jow? Wóh džimwy czini — ryczi mlynťowoy šyn
a wschitkich do jstwy czahajo praji: Nana! to šu moje
džěczi! a wy, moje džěczi, to je wasch džěd! a to je
ta luba žónka, kotraž je mi w mojej žalósczi a we
dnjach kłorosčze w Amerizy k pomozy była a nje
na prawy pucz pošasala. Prajče tola božedla, kať
ščze šo wy jow dała? Mišchr mlynť hiščezje nje-
wjedžišche, šcho prajicž abo czinicž. Wón mjelcžesche,
hdyž te male džěczi jemu ruzy kšchachu, ale tu jenu
ruku tej žonje pošticžiwšchi prajesche: Wy šče wscho
wjedžila? Nicžo nješnym wjedžila, wona wotmolwi,
tež niž to, kať wam rėkaju — to jene pať wėm: Wóh
tów Knjes tyč šwojich džimwje, ale šbóžnje wjedže!

Blinzy bėchu wustudnyłe — kłosej tež; ale ša
krótki czas bė nowa wječer šhotowana a na blido
šestajana. We wješełym towarštwje tu wo jstwe
šedžichu, kotřž bėchu tať dołho džėleni byli. Dołhe
lėta njebė šo tu w mlynje žana Woža nóz šwječžila,
ale šrudna czíščina šo w nim mėka. Ššněš se šufnjom,
lód s wutrowow tajesche. To bė, jaťo bychu Woži
jandjeljo tež tudy pschipowjedali: Čžescž budž Wóhu
we wyškosčzi, mėr na šemi a człowjekam dobre špodo-
banje! Ty šy nam powjedala, luba wowka, pra-
jachu džěczi, šo šo na hody w Šserbach w kóždym
domje rjany šchurėfowoy šchtom šašwēczi a šo jabłuczka
a worjeschki na nim wišaju a šo Wože džěczo rjane
wėzy wudžėla! Šow pať nicžo wo tym njewidžimny!
Čžafajče jeno, wotmolwi ta, Wože džěczo ma dženkš
wjeczor tať jara nušne, šo k wschitkim pěknym džěczom
pschincž njemóže; czafajče, te kotrymž wono dženkša
njepšchindže, te wono jutje wopyta.

* * *

Wowku prječž njepuščžimny, wowka dyrbi tu
woštacž, wołachu jenohłóšnje džěczi, jaťo nimale ša
hodžinu Jurij k nej rjekny: ja šo s póstnym wošom
dom powjesu, kiž šo našad wróczi, njechasch šo šobu
wjescž? Do teho šo mlynť tyšasche, prajizy: Šobanjo,
wy šče dženkša šwėđk teho wješela byť, kotřž je mi
wobradžene byť. Wóh je naš tudy džimwje hromadu
šwjedł. Šedžče wy s póstnym pohoncžom do R. a

hladaječe sa swojimi džęczi. Mój syn je s tym jedna a wscho druge wotryczak. Jutjsje žanu službu nimacze; duž pschindže se swojimi džęczi rano sahe t nam, so wyscže s nami Boži džen swjeczili. Kaž bē wotryczane, tať so wscho sta. Kobaniz Surij so s extrapóstom do R. wjesesche. Sduž do swojeje stwy stupi, wschitke swoje džęczi w czichim spanju ležo namaka. Se styskom bēchu wjeczor na nana czatale. Rešta bē wo njeho wulku staroscz mēla, doleť bē s woknom hladajo widžila, so so hylnje knēh dze. Tola, naposled sprózne, bēchu so jene po druhim do loža lehnyle a wshnyte. Sahe rano je nan wolašche:

Stańcje, my so do Nowoßliz powjesemy! To bē nowinka a powjescz, móžna doscz, je wubudžicž. Kheťsje bēchu swobletane a bórsh bedžachu w czopłnym póstnym wosiu. Kajke bēto swjebelenje! Bēty knēh semju kryjesche a na rozjahnjenym njebju so hwěšdy sybolachu. Póstny pohoncž druhdy wjeskele hrónczko sapista. Džęcjom bē, jako bychu so

t. Wožemu džęcsczu wjeske. Nan jim wo mlyntu a wo wozny powjedasche, kotrajž tam na nich czataja, a wo Wožim džęcsczu, kotrež tam budže. Wosoto bednich sasta wós psched durjemi mlyna. Wschitzy bēchu tam stanšli. Wowka bē hač do tšjoch džělata. Wjeczor pryedy, jako bēchu wschitzy, wot puczowanja sprózni, do loža schli, bē wona mlyntej prajila: Mišchtrje, daječe mi pschenicžnu muku, rjanu beku, ja chzu tyłanzny pjez; dyrbyu tež t jutšischemu swjedzenju pječen hotowacz; nimacze žane hušhzy? Sdže šu jabłuka, worjehi a pječzene słowki? ja dyrbyu to wschitko mēcž; jutjsje je Boži džen a na nim dyrbi wschudžom pola nať nanajrjenišcho bycz. Tu macze klucz t wjelbej,

wón wotmolwi, bječeče šebi, sčtož trjebacže; wy macze prawje, šwjaty džen je jutjsje, mój syn, kiž bē šo šhubi, je šo sašo namaka, wón bē sa mnje morwy, něť mam jeho sašo žiweho pola šebje; hotujče wscho po móžnosczí rjenje, my chzemy s wjeskelešču jeho domwroczenje swjeczicž. Na to bē wón do loža schol. Wowka pať šebi žaneho mēra njepopschejesche. Sslužomna holza a wotrocžzy jej s wjeskelej swólniwošču pomhachu. Sduž bē wschitko dohotowane, wona prajesche: Mějče džať sa posticženu pomoz, džimty něť do loža, w šesčezich hodžinach dyrbimy sašo stanycz. A wschitzy džěchu, tón jedyn wotrocžť pať pschi

šebi rjekny: To je wjedrowszy wutrobita žónka!

Wšednich hodžinach bē Surij se swojimi džęczi, kotrež wowka s wutrobnym waschnjom powita a woskšcha, pschijěť, a wschitzy drusy, sawolani a stanjeni, bēchu so w delnej stwě seschli. Duž po šhwili wowka pschindže a s wjeskełym woblicžom pschipowjedasche: Pójcze, moji lubi,

Wože džęczo je wobradžalo! Spěwajo so do horneje stwy podachu. Wowka bē te ameriske džęczi a Surij te swoje tón šherlusch nawuczil: Ša s njebeš dele pschindu t wam, tež dobre nowiny ja mam! Kajki rjany chor to bē, tať krašna ta šwjatocžnoscz! Seleny sčtom na blidže štejesche, czerwjene jabłuczka na nim wišachu a na hałofach šo šwěczki šwěczachu. Pod sčtomom dary ležachu, kotrež bē młody knjes Schelpa s Ameriki a s Hamburga šobu pschinješť, a pódla tež te šnadne wěžki, kotrež bē Surij sa swoje džęczi nakupił. Tež šlužomna holza a wotrocžzy bychu wolani, so bychu šobu džělbrali. To bē šwjate swjebelenje. Šeno mišchtr mlynt bē

se jstwy schoł. Tcho wutroba bě hłuboko hnuta, ſo ſo ſylow swinyčej njemóžeſche. Jako bě je setrěk, pſchiudže ſaſo a wowka jeho ſa ruku pſchimny a prajſche: Wože džěcjo je naſ wſchitkich bohacze wobdariko; wy paſ, knjeſ Schelpa, ſeže tola najbohatschi dar doſtali, a potaſa na jeho ſyna a teho džěczi. Wjeſelcze ſo, haj wjeſelcze ſo!

* * *

Tydzěń bě ſo minyl a bě poſleni džeń lěta, ſylveſtriski wječor. Wowka bě ſo do kuchiny podala a woſoło njeje ta čyrjódzicža džěczi ſtejeſche, pſchi- hlabujo, kať tu wona ſ nowa ſwoje kraſne blinzy, na kotrež ſo wona tať rjenje wuſtejeſche, piecziſche.

Ach! kať to tola ſkłodžeſche, jako wone po rjadu woptachu, ſchtož bu jim podate. Miſchtr mlynť pať ſe ſwojim ſynom mjeſ tym wažnu naležnoſcž wuradžowaje.

Na wječor běchu wſchitzy woſoło duboweſo blida w delnej ſtwě ſhromadženi. Tež Kobaniž Jurij bě na mlynťowe pſcheproſchjenje pſchichol. Š džaťo- wanjom a ſ modlenjom chychu tuto lěto wobſantnyčej, kotrež bě ſa nič tajki wjeſelky tónž doſtało. Na dobo miſchtr Schelpa, kiž na ſwojim ſtarym ſtółu ſedžeſche a bě ſe ſwojeje tyſki ſebi priſtu wſať, poſtaže a ſwój hłóſ poſběže, džěcjom kiwajo, ſo dyrbja ſ měrom

hycž, a ſežehowazu rycž dzeržeſche: Moji lubi, na ſpodžiwne waſchnje je naſ Bóh tón Knjeſ tudy hromadu ſwjeđł. Ja ſym weſty, ſo po jeho woli wſchitzy tež hromadže ſluſchamy. Tcho dla je moja myſlicžka tale: Mój ſyn tu woſtačej njecha, ale dyrbi ſwojeho pſchekupſtwa dla jow a tam pſchewywačej. Šſwoje džěczi njemóže ſobu wſačej; te pola mje woſtanu. Wowka tu tež woſtanje a ſo ſa nje ſtara a je wot- czehnje. Wona ſo ſa to wubjernje derje hodži. Wot njeje móža wſcho nawuknyčej, ſchtož do dobreho hoſpo- dařtwa ſluſcha. Wona ma macžerne meſto pola nič ſaſtupicž. Ja widžu, ſo wy ſ hłowu tſchaſecze, Jurjo! Mjerycžcze mi do teho; waſcha macž je naſcha wowka a tu my prjecž njepuſchcžimny. Šeno ſ měrom, Kobanjo, poſkuchajcze dale na to, ſchtož ſym ſebi wu- myſlił. Wy, mój luby mlody pſchecželo, ſo mi po waſchim ſwonkownym napohladže njelubicze; wy ſeže tať blědy a njeſtrowy, a je widžecž, ſo ta wobcžežna poſtina ſlužba ſa waſ njeje. Wuſchcžcze ju a czehn- cze ſe ſwojimi džěczi tu na naſch mlyn. Tu mſdu, kotruž wam lětnje kžežorſki poſt da, ja wam tež dam a waſche džěczi budža ſ tymi mojeho ſyna wot wowki wotcžehnjene a wobſtarane. Lubi ſo to wam?

Pſchi přědku bě, jako by jandžel Woži po jſtwje kžodžik; tajka čziſčina tu knježeſche. Ničtó žane ſłowcžko prajicž njemóžeſche. Wjeſele a ſpodžiwanje jim hubu ſantaſche a wutrobny hnueſche. Džěczi běchu

po khwili prěnje, kotrež sawyščachu: Mascha luba wowka tu woſtanje! Ta pak ſwojej ruzy ſtyhny, woczi k njeju poſbėhny a ſdychny: Knježe, ty cžłowſke wutroby wodžišč jako wodowe rěki! Młody knješ Schelpa pak pſchiftaji: S tym, ſchtož je mój luby nan prajik, ſym ja pſcheš jene. Wowka je w Amerizy dobry ſkutk na mni ſapoczaka, njech jón tu na mojich džěczoch doſonja. Robaniž Jurij pak mlynkež nanej ruku ſkicžo njemóžeſche dale nicžo prajicž, hacž: Woža wola ſo ſtań!

W tym cžaſnik dwanacze wotbi. Wſchitzy mješ tym cžiſche ſedzachu a wótczenaſch wſpėwachu. Szamo džěczi bėchu womjełke, jako bychy ſhudake, ſo ſo tudy nėšchto wažne podawa. Njenje a kraſnje po zylum domje ſpėw tuteje mašeje gmejny klinečſche, jako wowka Gerhardowy khėrluſch ſanješe:

Nětk ſ Boža ſaspėwamy,
Cžeſeč temu Knjeſej damy,
Kiž na naſ ſ hnadu hladak
A mozy doſeč je nadač.
Njech ſrudne cžaſy wurńdu
A wješeke k nam dóńdu,
Daj na to žałoſčenje
Nam lute wofſchewjenje!

Sudancžko ſ klucžikom.

Kak dha to pſchirńdže, ſo Wabarkež mandžeſtſtaj mėrne žiwjenje hromadže wjedžetaj? 22 lėt ſtaj ženjenaj a ženje njeje ſklyſhecž bylo, ſo ſtaj ſo ſwadžikoj abo hadrowakoj. To čžu tebi prajicž: wona wodnjo domach njeje, pſchetož wona k ludžom na płokanje khodži a wón — je nóžny wajčhtar.

Wišelne kaž ſchibjencžne drjewo.

Szuſčkowez Hendrich a Bjedrich ſtaj bratraj, po ſwonkowym napohladže jara ſebi njepodobnaj, we wſchėm loſyſtwje pak jedyn kaž drugi, wobaj jenak wuſchitnoj. Džiw to njeje; pſchetož jeju nan bė lidora, kotremuž bė wuſchnoſeč dla jeho njeſakonſkeho waſčnja a ſadžerženja hižom dawno ſwobodne wobudjenje w krajnej khoſtaſni pſchipokaſala. Kaſkiž korjeń, tajki wuſtorjeń. Taj dwaj mješečtaj młodeho towaſčha, ſuſhodoweho ſyna, Polakež Mikławſcha, kiž pak bė

najmłódschi bješ nimi. Hižom hdyž bėšchtaj Hendrich a Bjedrich ſe ſchule puſchčenaj, wjele loſyſtwa wuwjedžeſchtaj a ſebi próžu dawaweſchtaj, jedyn drugeho w tym pſchetrječicž. Zenu njedželu tuczi tšjo dobri towaſčhojo do bliſkeje hole džěchu. Tam nadeńdžechu ſchtom, na kotrymž bė ſebi ptač hnešdo natwarik. Šchto, rjekny Hendrich, to wuwjedže, ſo ptačej jeja ſ hnešda wosmje, tač ſo tón nicžo wo tym njeſhoni? Bjedrich na to kaž kóčka po ſchtomje horje ſalėſe a džėrku do hnešda wudrje a to tač leſnje a khumſchtnje, ſo jemu jene jejkó po druhim do rukow padže. Džėrku pak wón ſ močhom tač rjenje ſapłata, ſo ptač ſ mėrom ſedžo woſta. Tón leſny paduch pak ſo ſe ſchtomu ſuny a mješeche jejkó pſchi ſebi. Šchtož nětk te jejkó ſažo do hnešda połoži, ſo ptač nicžo wo tym njeſhoni, praji Bjedrich, tón je ſ miſchtrom. Na to Hendrich te jejkó wſa a horje ſalėſe, Bjedrich pak mjelčo ſa nim. Bješ tym, ſo tamny nětk wſchu próžu na to waži, jejkó ſažo podpołožicž, tónle ſwojeho bratra kholowy wuſu, ſo tón nicžo wo tym njeſhoni. Tajkeho loſyſtwa dla ſo cži tšjo jara ſmėjachu a Bjedrich bu ſa miſchtra pſchipoſnaty. Mikławſch, jako to widžeſche, ſo pſcheſwėdcži, ſo tutymaj miſchtromaj wahu džeržecž njemóže. Wón do ſo džěche a bu ſrjadny, ſtupi poſdžišcho do ſwójateho mandžeſtwa a wjedžiſche ſe ſwojej žonu pėtkne a pobožne žiwjenje. Hendrich a Bjedrich pak ſo ſwojeho loſyſtwa nje-woſtajiſchtaj. Wonaj njemordowaſchtaj ani njebėšchtaj rubježnikaj; ale džėlacž ſo jimaj nječaſche. Duž po proſchenju khodžeſchtaj, ſchtož jimaj ſchwarnu warbu poſkicžowaſche. Pſchi tym wonaj w cžmowych wėſſikojtých nožach kurjeńzy a huſbaze khłėwy, kuchiny a wjelby, w kotrychž maju burjo butru a khłėb, palenz a pivo, ſchinki a kołbaſy khowane, wiſitirowaſchtaj abo ſo do khėžow a komorow, hdyž ſebi myſleſchtaj, ſo móže nėtajke ſlėboro abo ſkoto w ſchinjach pota-jene ležecž, kamaſchtaj. Tajkeho ſakaſaneho loſyſtwa dla buſchtaj drje huſto popadnjenaj a doſtowaſchtaj ſa to dobru kwartiru w khoſtaſnjach. Ale hdyž bėšchtaj ſ nich puſchčenaj, ſo njemóžeſchtaj ſdžeržecž, ſwoje prjedawſche lohkė žiwjenje dale wjeſeč. Zenu, hdyž bėšchtaj jenemu knježemu hajnikaj jeho najlėpſcheho pſa kranykaj, dopomniſchtaj ſo na ſwojeho prjedawſcheho towaſčha Mikławſcha, a hdyž po hórzy džěchtaj,

ſ kotrejež bē ta wjeſ widzeč, w kotrejš tōn ſe ſwojei žonu ſbožowne a mērne mandželſtwo wjedžeſche, rjekny Bjedrič: Bratſito, njechamoj k naju lubemu pſcheczelej

pohladač, ſchto tōn čzini? ja ſhm ſklyſchał, ſo je ſwinjeſchto ſarčſał; ſnadž ſa naju kołbaſka wotpanje a mōj ſa tym pſchindžemoj, hđže ma wōn ſwoje mjaſo khowane. Kaž bu prajene, tał bu čzinjene. Wittkawſch jeju pola ſebje witaſche a jeho žona jimaj pokrutu khlēba ſ kołbaſu na bliđo ſtaji, tež jimaj ſchleńčtku palenža porjedži. Žačo bēſchtał ſo ſaſo na pucž dałoj, rjekny Wittkawſch k ſwojei žonje: Ty, wēſch ty ſchto? to ſtaj bjesbōžnaj njebolakaj; teju ja ſnaju; ja chzu to ſwinjaze mjaſo tola ſ delneje komory do kuchiny donjeſeč a je tam ſ mjezkami pſchikryč, hewał mōj jutſje ničžo wjazy wo nim nimamoj. Haj! w nozy taj paduſchnaj dobroaj towarſchkej pētnje pſchindžeſchtał a ſo do teje delneje komory lamajſchtał, ale žane mjaſo tam njenamajſchtał. Wittkawſch, kiž ſe ſwojei žonu w hornej ſtwē ležeſche, bē nēlajtj wrjeſkot ſaſklyſchał a ſtany ſ koža, džeſche po ſkhodže dele, woczini khežne durje, ſo by ſo ſa tymaj paduchomaj roſhladał a woſtanye tōiſhdy wontač ſtejo. Wſchēd woczinjene durje ſo pał Hendrič ſuže, ſchmataſche ſo do komory k kožu žony a ſčzini ſwōj hłōb

podobny na Wittkawſchomy. Žona, rjekny wōn, ſwinjo w delnej komorje njeje! Šchto dha pał bledžiſch, hłupiko, wſchał ſy jo do kuchiny pod mjezki položił. Ach haj, praji Hendrič, ja ſhm trochu ſaſparny, nētt ſo dopomnuju, a dže prjecž. Tōn pał do kuchiny ſaleſe a krany wſchitte mjaſo, kotrež tam namaka, a ſdali ſo ſwekeleny ſ poſlenžu. Žačo po nēkotrym čzaſu Wittkawſch, kiž bē wontač dołho ſmērōm ſtejał, ale ničžo ſtraſchneho a žaneho paducha njewidžał, ſo do kheže wrōčzi, dha w kuchinje ſa ſwojim mjaſom pohlada. Ale tu bē wſcho prjecž. Žona, ſawoła wōn žałoſnje rosmjersany, taj njebolakaj ſtaj je tola kranhkoj! Žačo ta jemu wſcho wupowjeda, ſchtož bē ſo ſtało, bu wōn tał hñewny, ſo na druge ranje k poli-zajej džeſche a to paduchſtwo jemu woſjewi.

Hendrič a Bjedrič buſchtał popadnjenaj a kranjenego pſa a ſwinjeſchta dla ſaſo hoſpodu w jaſtwje doſtaſchtał. Wittkawſch ſo teho dla njemalo wjeſe-leſche a tymaj lubymaj towarſchomaj wſcho ſbože pſchejeſche. Hdyž pał bēſchtał wobaj ſ khoſtaſnje ſaſo puſchčzenaj, prajeſchtał jedyn k drugemu: Wittkawſchkej dyrbimōj tola nēčchto klubu ſčzinič. Sa nēkotre dny tōn liſt doſta, w kotrymž ſteji: Bjer ſo na kēžbu a wachuj tu nōž, pſchetož dwaj ſtaj wjetu ſčziniłoj, ſo chzetaj twojei žonje pſachtu, na kotrejš w nozy leži, pod žiwotom kranječ, a ty temu ſadže wacž njebudžeſch mōž. — Žačo bē Wittkawſch tōn liſt pſchecžitał, rjekny wōn: Njebudžich wjedžił, ſo Hendrič a Bjedrič ſedžitaj, dha byh ſebi myſlił, ſo ſtaj to wonaj, kotrajž chzetaj to wuwjeſeč. — Wōn ſe žonu do koža dže, ale jenož poł drēmajo na wſcho poſkucha, ſchtož mohło ſo wontač hibacž. Wokoło polnozy pał taj njebolakaj ſo čziſche k tej kheži bližitaj. Bjedrič rēbjel naſtaji a po nim horje leſeſche a prjedy ſo nēlajtke ſcherjenje, kotrež bē ſe ſlōmy hromadu ſpleczene a na čłowjeka podobne, k wołnej ſunje. Žačo Wittkawſch ſaſklyſcha, ſo ſo wot wonka rēbjel k ſčženje połoži, ſtany wōn ſ koža a ſtupi ſo k wołnej, tołſty dubowy kij w ruzy dđeržo. Tał rucže hacž mužazu hłowu pſchi wołnje wuhlada, woczini wōn to ſamo ſpēſchnje a praſny ſ zylej mozu na nju. Tōn muž pał, to Wittkawſch widžeſche, ſ rēbla dele na ſemju padže a delkač wulke wołanje naſta. Na to pał bē wſcho čzičho. Hendrič ſo bjes tym na drugi kōnž kheže ſtupi a čza-

kašče na to, sčto so dale stanje. Miklawſch, pſches to wſchitto naſtrožany, do kóža njenđžiče, ale rjekny: Žona, to žana dobra wěz njeje, ja chzu tola dele hieč a ſa tym pohladacž, kajſe tam je. Žako ſ kſhěžnymi durjemi na druhi boč kſhėje wuſtupi, dha ſo Hendrich ſ czicha do kſhėje ſuny a do komory ſtupinwſchi ſ hloſom, kotryž na Miklawſchowy podobny ſczini, k žonje rjekny: Pomylł ſebi, tón kharla je morwy a je to rycharjowy ſyn; daj mi kſhěſje twoju pſachtu ſ kóža, ſo mohł to częto do njeje ſawalicž a do hole donjeſcž, dha ničtó ničzo njejhoni, hewal mój do pſchepytanja pſchińdžemoj. Žona ſo ſbėhny, pſachtu, na kotrejž ležeſche, wuczahny a jemu da. Lėdom bė tón prjecž, dha tón prawy Miklawſch pſchińdže a praji: Žona, to je jeno klubuczinjenje bylo, tón paduch je ſlomjane ſcherjenje. Žako ſo něk ta wopraſcha: Sdžeha maſch moju pſachtu, ja na ſlomje ležu, dha wón na dobo wſcho wuhuda a ſawoſa: Dha ſtaj to tola taj dwaj, Hendrich a Wjedrich, byłoj! o, wój hjeſbóžnaj njebolakaj! Na dompučzu pač Hendrich k Wjedrichaj praji: Njech je wot někta wſyſtwa doſcž, mój chžemoj ſo jeho woſtajicž a druhe žiwjenje ſapocžecž; w jaſtwje duſchnje njeje a ſchtož jedyn tam doſtanje, to je wſcho hubjene. Hendrich je to wuwjedł, ale Wjedrich hiſchcže dženſa jow a tam po proſchenju kłodži. Sdžyž wam kury, kacžki a huſy prjecž pſchińdu, a hdyž ſo wam kermuſchne tykanžy a pjeczenie abo koſbaſy ſ komorow a ſ wjelbow ſhubja, wěcže, to ničtó druhi njeje, hacž Ssuſchkowež Wjedrich, kiž waſ w czumowych nožach domapyta. Kėdžbujcže na njeho, hdyž wón jačto proſchet na waſche durje klapje a hladajcže ſo jeho, pſchetož wón je ſtraſchny klėpž hiſchcže dženſniſchi džen.

Sčto je ſo w ſwěcže podalo.

Dwaj ſtaj, wo kotrymajž je ſo loni we wſchėch nowinach ſwěta wjele piſalo. Jeju wobraſaj tu macže, lubi czitarjo! Staj to Lewſik Paſcha a Arabi Bey. Szłowjanaj njeſtaj, to jeju napohlad pokaže, ale Egyptczanaj. Brėni je po prawym ſ knjeſom w Egyptowſkej a ma w tutym kraju roſkaſowacž. Druhi pač je jeho pſcheczinił a na to ſmyſlenu, tamneho wotſadžicž a někoho druheho abo ſameho ſo w mjenje luda na jeho męſto ſtajicž. S teho je na nēlotre mēbazy w Egyptowſkej ſbėžł, wójna, krej-

roſlecže a wupuſczenje naſtało. Wſchitkich woczi bėchu tam ſwobrocžane a kóždy bė wczipny, kač ta wěz wubėhnje. Něk je tam ſbėžł pobity a wójna je ſkōncžena. A ſchto je to doſonjał? Kſhrobly Sėndželczan, kiž ſo do wſchitkich naležnoſcžow naraſchich krajow, kotrejž w Aſiſkej a Afrizy leža, ſ leſczu tyka. Wón mēni, ſo ma k temu dobre prawo pjenježneho wužitka dla, kotryž mōže ſebi jeno ſ tym ſaſchowacž, hdyž wſchitke muhamedanſke ludy pod ſwojim twjerdym knjeſtwom ſdžerži. Tutón Sėndželczan tež Egyptowſku ſa ſo trjeba a teho dla je wón hižom wjele czaka ſem na to ſkutkowal, ſo byſchtaj Egyptowſki lud a jeho naſhwilny knježet jemu we wſchėm k woli byłoj.

S knjeſom nad Egyptowſkej je drje turkowſki kſhėzor abo ſultan w Konſtantinopelu. Ale wón je ſwoje knježetſtwo jenemu namēſtnikej pſchepodał a ſo wjele wo to njeſtara, ſchto tón czini, jeno ſo wón ſwoje lėtne dawki a požadane pjenjeſy doſtanje. Kač pač tón je w hromadu drapje, hacž lud a kraj wuzyza abo niž, to je jemu wſcho jene. Tajki jeho namēſtnik abo wizekral, kač jemu reſaju, bė Iſmail Paſcha, mudra a leſna hłojcžka. W kraſnym wjeſelu žiwu, trjebaſche wón wjele pjenjeſ. Sdžyž žane nje-mėjeſche, jemu Sėndželczenjo a Franzowſojo lubjerad počžowachu. Tajkich pjenjeſ pač jara wjele do kraja pſchińdže pſches to, ſo Sėndželczenjo wulki kapital hjeſ pjenježnikami nahromadžowachu a ſ nim wulki wodowy kanal wurychu, na kotrymž mōža ſo woni ſe ſrjedžno-krajneho hacž do indiskeho morja ſe ſwojimi pſchekupſkimi kłodžemi pſchewjeſcž. Woni maju na tutym pučzu bliže do Aſiſteje a Indiskeje a to je ſa nich wulki wužitk. Niž pač jeno ſa nich, ale ſa wſchitke ludy Eropy, kotrejž ſ tworami Aſiſteje wikuja. Najbōle mėjeſche Iſmail Paſcha nad tym ſwoje ſpodobanje. Bohacžki pjenježnižy w Sėndželſkej a w Franzowſkej jemu pſchezo wjazy pjenjeſ počžowachu a wón je ſ džėla pſcheczinjjeſche, ſ džėla pač ſebi wulke ſamoženje hromadžowawſche. Wěſo dychi ſo ſa počžonki dał pſacžicž. Iſmailej to do myſłow njeſpchińdže. Ludu buchu wyſkoſe dawki napołożene. Ale to bė, jačto by wodu do džėrkawza czerpak. Iſmail wſchitko, ſchtož do krajneje poſkadnižy pſchińdže, ſam ſa ſo pſchetrjeba, a ſchtož hewal wyſche moſta, to jeho ſaſtojnižy ſebi do ſatow ſtykaču. Sėndželczenjo a Franzowſojo,

tajkeho czinjenja byczy a wošebje dokełz njebe žana dań sa te počezene kapitale dostacž, šo na turkowšeho khezora wobrocžichu a temu šwoju nusu škorzachu. Tón pať be dawno na šwojeho wuja Ismaila hněwny jeho wulkeje njepoškuschnoščje a tež teho dla, dokełz hižom wjele lět wucžinjeny dawť s Eghyptowšteje płacženy njebe. Šo dołhim jednanju bu Ismail wotšadženy a s kraja wupołasany. Na jeho město bu Ismailowny šyn — šu to nětk nimale tši lěta — Tewfik pašcha k temu postajeny, sultanowny nameštnik bycz. Tutón pať, 23 lět stary młodženz, je šlabuščyk a njełhmany, krajej a ludu šašo na nobi pomhacž. Šendželšy a franžowšy pjenježnizy, šo bychu k šwojim pjenješam s winojtej danju šašo pschischli, temu młodemu knješej ruzy šwojašachu a tu w Eghyptowštej roškasowachu, jako by tutón kraj jich byl. Tewfik šebi to lubicž dašče, wjetšchi džel luda pať s tym nječasče s potojom bycz. Wošebje cži wyšozy knježa, kotšiz šebi myšlachu, šo šo, kaž wšchudžom druhdže, na to wusteja, krajne naležnoščje wješčj, a kotšiz bechu s wjetšcha wot wšchitkich šastojnštwow wušantknjeni, počinacchu mórčjecž. Woni šo na to rošhnewachu, šo w muhamedanškim kraju kšefeczijenjo roškasuja, a šo bojachu, šo mohła šo wucžba jich profety Muhameda psches winu Tewfika, kiž be se šwojimi šlabymi a hubjennyimi šastojnikami žyle do rukow Šendželčanow šapadnył, šahubicž. Po tajkim bu škradžu, najšterje s wolu sultana w Konstantinopelu, wotryczane, šo ma šo pscheměnenje štacž. Na wjetč njespołojnych Eghyptowčanow šo Arabi Bey štupi, muž kšrobleje

Tewfik pašcha.

a wótczinskeje myšle, nimale 45 lět stary, kiž be dołho jako wojetški wyšchšchi škužik. Tón šo s někotrymi druhimi 2. februara 1882 pschipołdnju k Tewfikaj do jeho hrodu w měsčje Kairo, hdžez bydlešče, poda a to krute žadanje na njeho staji: Prjecž s ministrami, prjecž s kraja s Šendželčanami a s Franžowšami; eghyptowški kraj njech škuscha Eghyptčanam. Tewfik pašcha do wšcheho šwoli a Arabi Bey bu ša ministra wójny postajeny. S uozu a s kšwatom tón wšchitko šepje šrijadowa. Šastojnizy, kotšiz s Šendželškej a Franžowškej džeržachu, buchu se škužby puščeženi. Wójško, prjedy 100,000 muži šylne a dla lutowanja pjenješ na 18,000 hłowow ponize, bu powjetšchene a wšchitke šastojnštwu buchu s Eghyptčanami wobšadžene. Šeno to dyrbjesče płacžicž, šchtož cži nowi ministrio ša dobre špóšnachu. Kóždy móže šebi myšlicž, šo šo to tym lubym žufnikam s Eropy njełubješče. Woni młodeho Tewfika na wšchitke möjne wašchnje naščezuwachu, šo šebi wón, šo jow a tam motajo, žiweje rady njewjedžišče. Arabi Bey, jako to widžesče, jemu s kšrobloščju na šchiju šesče a šebi wot njeho žadašče, šo ma wotšupicž, dokełz jeho hewał škónžuja. Teho dla Tewfik s Kaira do Alexandrije cžekny, hdžez bechu w mórškim pschistawje jendželške kóžje, na kotrychž wukhowanje namaka. Šendželčenjo bechu mjenujzy, jako škusachu, kať Arabi Bey se šwojimi pomocnikami Tewfika tyšchi a jich knježstwo šahubicž špyta, wjele kóžow s wojaškami a kanonami wobronjene do Eghyptowškeje poššli. Ša Tewfikom pať šo Arabi Bey se šwojim wójškom

do Alexandrije pada, so by to město psched nadpadom Zendzelskich wobarnował. W Alexandriji pak běchu šo po čašu ludžo se wschěch krajow, niz jeno s Zendzelskeje a Franzowskeje, ale tež s Awstrije, s němstekeho kraja, s Italskeje a s druhdže šem sašydliki. Běchu to pschelupzy a rjemještnizy, kotřiz mějachu tudy rjanu warbu a dobre wítowanje. Šdyž czi widzachu, so tu njeměr wudyri, dha woni s bojoscze na kódze cžetachu a kraj wopušcžichu. Ale móžno njebě, so budžichu wschitzu wotenicž mohli a wulki džěl dyrbjesche tu teho dla wostacž a to k šwojemu njesbožu.

Sedyn džěn general Wolseley, kiz jendzelske kódze nawjedowasche, pschitafnju da, na město Alexandriju s kanonami tšelecž, a Arabi Bey runje taš se šwojimi kanonami wotmolwjesche. Psches to w Alexandriji woheni wudyri. Arabizy wobhydlerjo šapoczachu rubicž a mordowacž a zušnikow pschescžehacž. Zadlawe škutki šu šo tu staše; wjele tyšbaz je jich bykło, kotřiz šu žiwjenje a samozenje šhubili. Bjesbóžny rubježny lud je to rjane město s wohenjom a s mječjom do wulkeho stracha štajil. Kónž teho bu hagle tehdy, jako jendzelszy wojazy se šwojich kódzow na

kraj wustupichu a Arabistich s města wuhnachu. Na to tež Arabi se šwojimi egyptowskim wójskom Alexandriju wopušcžej a šo šchěsč mil daloko wot njeje štaji, woczakuj, so Zendzelszy ša nim pschindu. Čzi pak Zewfika šašo do jeho móžnarstwa šadžichu a Arabi bu jako jeho njepšecžel ša šběžtarja wuwolany. Měšbaz šo miny. Mješ tym šo s Zendzelskeje a s Indiskeje wulke wójsko do Egyptowskeje pschiwjese, s kotřymž general Wolseley Arabija Bega, k kotrenuž bě wjele k šběžkej pokhileneho luda pschipanyno, škónč-

nje šbi. Šo tajtim šu Zendzalczenjo Egyptowsku s nowa dobyli a w kraju knježstwo wjedu. Zewfik pascha je do šwojeho šastojništwa štajeny a w šwojim hłownym měsče Kairo bydli. Arabi Bey se šwojimi pschecželemi pak na twjerdžisnje tam jaty šedži a na to čaka, hacž jeho k šmjercži wotšubža abo s kraja wucžerja.

Ščto čzemy k temu wschemu prajicž? Bě to prawje, šo Zendzalczenjo na město Alexandriju tšelachu, psches čzož žadlawe wopušczenje nastá? Š wotfal maju woni prawo, w Egyptowskej knježstwo wjesčž?

Dadža šebi to druhe móžnarstwa lubicž? Móže šo to egyptowskemu ludu ša što wsacž, hdyž na to myšli a džela, šwoje krajne naležnosče šam rjadowacž a šo wot šormindstwa zušych knježich wušwobodžicž? —

Egyptowski kraj njeje mały. Wón wopšchija 67,000 kwadrat = mil a 16 millionow wobhydlerjow. Wulki džěl teho šameho je pušcžina, mjenschi pak jara plódný. Pschenža, jeczmyen, majš, rajš, zofor, hroč, boby, lupiny, džeczjel, rapš, len, šonopej, bałma, indigo, šafron, krapp, maš, wscho tam roscže a dobre žně dawa. Nil krajinu kóžbow-

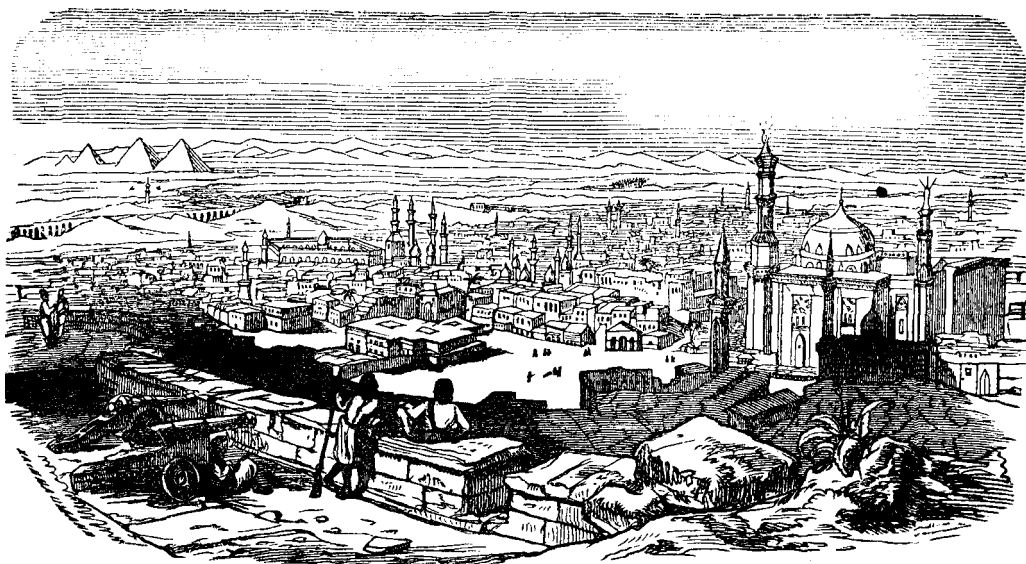

Arabi Bey.

lětnje s powodzenjom plódný. Lud pak je lěni, bur je roboczán a budže psches pscheměrne dawki wuzhžany, šo wjele lóšhta k džělu nima. Najwobšebnišče město je Alexandrija s 200,000 wobhydlerjemi, mjės kotřymž je na 50,000 europskich. Ški morju ležaze, šo tam lětnje na 3000 kódzow w pschistawje šadžerži. Čši železnizy šo s města do kraja wija. Šłowne město pak je Kairo, hdyž ma vizetral šwój hrod a s krajnyu šastojnikami bydli. Wono ma 250,000 wobhydlerjow a w nim šo wjele krašnosče a wjele wíto-

wanja a warby namaka, dokelž tam s karawanami wschitke te tworj s Afiskeje a s Indiskeje pschindu, kotrež swój pucž k nam do Europy namakaju. Tam w Kairje nětk Tewfik pascha a wjetšchi džěl jendželsteho wójstka pschebrya a Urabi Bey ma tam w jastwoje ředžo řhwile, řebi to pschemyřlicž, hacž je prawje cžinik, so je se řběžtom řwojemu ludu chyzł požadanu řwobobodu wudobycž.

Čžař je, řo Egyptowsku wopuschczimj a řo druhdže rořhladujemy. řdžej pař řwojej woczji wobrocžamy, pokasuje řo řama řwada, njejednota, njespořokojnosč, řpjeczenje a řběžł.

Město Kairo.

W Franzowskej řnježi stara rostorhanosčj po dotalnym waschnju: Muřojo, kotřiz na najřwontowniškej lěwizy ředža, ani řebi ani řanemu ministerřtwu měra njepopřcheja. Sořialistjo s atheistami, to je s tajřimi ludžimi, kotřiz Boha přeja a nicžo nje-wěrja, řo dale bóle na to řjenocžej, wschitko řpowałecž, řchtož wobřteji. Gambetta, řiz bě na řhwilu řaž na řhubu dyrjenny womjelnjł, s nowa řwój řlósř řběha a s nowa řchczuwa na přařřidentu republiki a na řmězow, jako by řich řežracž chyzł. Wěra, lubosčž k Bohu a k bližřchemu, bohaborjosčž a pōzcziwosčž w tutej republiřy nicžo wjazy njeplacžji. řawtowanje, řwarjenje, řschescžěhanje, pschikłodjenje, řhanje a lu-

danje, lute řrosne a řhnilē plody nje-wěrj, řu w řarifu, wulřim řranzowskim řodomje, widžecž. řeho řadyn řónž njebudže, přjedy hacž řo njeřku jedyn druhęho řežrali.

W řendželřkej je řeho runja luta wójna. řo njeje jeno ta, kotruž je wona w řgyptowskej wjedka, ale ta, kotraž je zřle lēto w řrlandřkej była. Wřcho je řo řpytało, s dobrjym a se řřym, tutyř řrlandřřich řpotojicž a k mērej pschinjescž: pschecžiwjenje tamnyř řběžřarjow je jenař mōžne wostało. řendželřy řu řrlandřřich nawjedowarjow do jastwa řadžili, někotryř wobřeřyli — ale řpjeczenje luda

pschecžiwu wulřim řublerjam, řich pschescžěhanje a mordowanje njeje řastało. My řo njemōžemy džiwacž, řo řhudoba a nusa tam pschibjeratej.

W řuskej řěpje njeje hacž řoni. řihilistjo drje řu trořhu řeřerjeni a we wuřdže džeržani: wyschnosčž na nich řata a, řdyž řich řopadnje, dha řich řurowje pschescžěha a řhōřta. Wuforjenjeni a řanicženi pař njeřku. řhěřor Alexander III. je řiřcēze pschi řiwjenju a je njedawno w řořřtwje pobył, řo by tamniřřu wulřu řusku wuřtajenju wobřladał. řle wón dyrbi w řtajnej řrořy a řtrachosčji byčž, řo jęho tucži jęho pschecžiwniřy něhdže nadřpanu a jęho řkōnzuja, řaž řu s jęho nanom cžimili. řutōn řihilistřřki

wohen šo w popjele žehli a može jedyn džen s teho hrosne pčomjo nastacž. Najhórje je šo tam židam ščło. Lud, kotryž šu woni hačž na krej wuznyali, je šurowje pšhecžiwio nim wustupit. W někotrych městach a wšbach šu jich nabili, jich kžže wurubili a tež jich wjele ščonzowali. Lubi židži šebi žaneje rady njewjedžichu. Woni wšcho stejo a ležo wosta-jichu a s kraja čzetnychu. Wulki džel je jich do Ameriki pucžował, hžžž pač šo jim njelubi, dotelž dyrbja tam čžžžž dželacž, jeli čžžžž wobštacž, a to šo jim njecha, tač šo šo šašo dom wrócza. Šo tajkim tež tudy w Ruskej mašč luty njeměr, luty šbžž a lutu šwadu.

A w Awstrijim kžžžorštwe? Kač tudy je? Runje tač, štajna wojna mjes Ščłowjanami a Něm-zami. W Dalmatijej, w Herzegowinje, w Bošniji, hžžžž nēt kžžžžor roščafuje, je šbžžž, a hačž runje je po šdacžu podkščženy, dha tola w potajnym prje-dawšča njepokojnoščž wobšteji. W nowšchim čžžš je wokoło Prešburga we Wuherškej židow dla šbžžž nastat, a tam a šem šo ššššš, tač sozialistojo šwoje bjesbžžne ščutkowanje čžžž, šo šu popadnjeni a wot šudow kšostani. —

W Šerbiji a w Bošharškej mašč to šawo. Kral Milan Obrenowičž — pščetož wón je ponižne mjeno mjerčž ščžžž a šo ša krala pomjenowacž dač — a Alexander, mjerčž Bošharški, mataj šwoju lubu nufu, šo pšhecžiwio najšwontowniščej lēwizy šejma a pšhecžiwio demokratam wobaracž a jich we wušdže džeržecž. — Jeli šo šebi myšlišč, šo je w Štalškej ščoty mēr, dha šo molišč. Tež tam republikanšzy a sozialistišzy šmyššeni mužžojo w potajnym ščutkuj a wšču dobru porjadnoščž pobdrywaju. —

Šrudnje doščž po tajkim w Europje wonhłada. Wyšchnoščž dyrbi štajnje kačž na straži štejecž, šo šjawna revoluzija njewudhri. Nam šo pač šda, jako njeby šo temu wobaracž mohło, šo rač njepokojnoščž dale žerje a šo loščt k šbžžžu a k špječženju roščže.

Dha pač je tola w Amerizy lute šbože. Wščač kžžžde lēto čžžžžda tajkich pščes morjo pucžuje, kotřžž šo tam lēpšchego šboža nadžžžjeja. Ale tež w tutym wušwalenym wulkim kraju šo wšchelke poščafuje, ščtož šo mēr lubowazemu kščescžžžijanej lubičž nje- može. Ščto dha šu tudy w Europje čžžž šami, kotřžž

na šbžžž myššla? Ščto šu čžžž sozialistojo a nihilistojo, kotřžž čžžžž wšcho powalicž a pšchemenicž? Š wjetšča šu to mčodži ludžo, kotřžžž nēhdže dwazecži lēt štari a teho dla hšščžje jara njerosomni a njedoroščženi a jara šašlepjeni, šo na štronu šbžžžarjow šawješčž dadža. W Amerizy pač šu žony, kotřžž haru a nje-jednotu mjes ludom wjeddu. Žony čžžžž tam šzeptar wješčž w kraju, kačž tu w Němžach a w Šer-bach w domjazym hospodaštweje. Žony tam w Ame- rizy na to džekaju, šo bychu jenajše prawo s mužemi dobyše. Wone šebi s možu žadaju, šo bychu šo do šastojštrow w městach a na wšbach, w žyrkwi a w ščuli wušwolecž šmēše. Njeje čžžž šmēščne, hdyž wopomnišč, šo dyrbjaše žony w šejmje šedžecž a tam šwoje ryčže džeržecž, pšči Dožej ššžžž na kłētžy předomacž, na radnyh kžžžžach mēsto mēščžž- noštw šastupicž, na wšbach jako gmejnšzy přjōd- štejerjo roščafowacž? Wostaj šo šwojeho šmjecž, hewač mohło šo tebi ššž hicž. To žana kža njeje, ale je wēščže wērno, w Amerizy šo žony špječžuju pšhecžiwio štarem u porjadaj a čžžžž šwoje kuchinšte kžžžž a ščōržuchi wotpoščžicž a nowy šwēt šaščžicž. Njeje to tež šrudne šnamjo našchego čžžš, njeje to tež nēšajši šbžžž? Kač wone pač to šapocžžinaju? Nje-

mudre wone nješš, to dyrbi jedyn rjež. W Ame- rizy je runje tačž kačž w Europje wulki njepšhecžel domjazego a krajneho šboža a mēra — palenz. Temu žony na ščiju džej. Wone njechačža wjazy pšči- dacž, šo bychu mužžojo palenz pili a na palenz kš- džili, a je to wēščže dobru, kšwalby hōdna myššlicžka. Šo bychu pač w tym dobyše, dha šu šo wone mjes šobu do wēštyh towarštrow šjenocžile, kotřžž čžžžž na šačōnište abo nješačōnište waščnje šebi to wunušo-

wacź, so žane klamy ani korcźmy nješmėdźa palenz pschėdawacź. Wěścje wėricje, so šebi to korcźmarjo a klamarjo, kofizj i teho wulki dobytk cźahnu, njechadźa lubicź dacź. Šchto pať žony cźinja? Wone sa brónjemi pschimajo i mozu šwoju głowu na to stajaja. Šhofcēja a ludźele wošmu a šo ł durjam palenzowych kěžow stupja a najprijedy i nimi šwojich lubnych mužow, hdyž i nich pschińdu, twjerdže nabija. Na to pať šebi wot palenz-pschėdawarja žadaju, so dyrbi piczele, w kotrychž šo ta cźertowa juščta křoma, na hařu swalecź, na czož je wone rošbija, so šo wšcho do pėřka a blóta rošlije. Želi pať šo něchtó temu pschecźiwja, dha šo do tych tořtych a naformjonych wobohich mužikow i nješmilnoščju dadźa a jim se šwojimi křofcězemi a druhim kuchinškim gratom potařuju, šchtó je i knjeřom, hać wone abo wón! Wjesbóžne žony, ale wone chźedźa šwoju wolu mēcź a bėda temu, kiž šo jim pschecźiwja! Šchto pať dyrbja wbořy mužojo picź, hdyž jich lacźnošč tyřchi? Šhofej abo tej — to je žonow pomyšlenje, a wo prawdže, to šłupa wěřka njeje. Na šwēcje by lėpje stejato, hdy by palenz, tutón walenz, i njecho wuhnaty był. Dokeľž to i dobrym njeńdže, chźemy ameriškim žonam šławu wunješč, so šo wone do teho tyřaju.

Š žyla pať, dokeľž je wřchudźom šty cźař, napominajmy šo mjes šobu i japořchtosřkim napominajom: Mjespicje, stejće we wėrie, dźerźće šo jako mužřzy a budźće šylni; wřchitke wěřy njech šo štanu i luboščju!

Šuřaze a worźlowe pjero.

Móže řto lėt abo teź moje dla dlėje bycź, so bė w Šchlesynřkej řty rubjeźnik žiwy. Se šwojimi towarřchemi, kotrychž wón nawjedowasche, wón mėrných pućowarjow na dróřy nadpadowasche a šo do tubłow, hrodow a kěžow łamasche, so by pjenjeřy a wřcho, šchtóž trjebasche, rubik. Šdyž šebi to šchtó lubicź dacź njechasche, dha šebi žane šwėdomnje i teho njećinjeřche, jeho řwjajacź, twjerdže nabicź a hdyž hinať njeńdźiřche, jeho řabicź. Žemu Šksnar řėłachu. Dořho řa nim řojachu, so bychu jeho popadnyli. Ale wón wjedźiřche i řėřnoščju wřchitřim prudłam i pućja hieć. Žud šo jeho a jeho towarřchow jara bojeřche a tola

wón pola mnohich w dobrej cześci stejėřche a to teho dla, dokeľž wón řenje žanemu řhudemu řanu řschiwdu njećinjeřche, wjele bóle, řeli móžno, jemu wot šwojeho kranjenego řamóženja dobroty wopokařowasche.

Róždy ma šwoje wařchnicźko, praji stare pschiřłowo. Tajte teź rubjeźnik Šksnar mėjeřche. Wón bė w šwojich młodych lėtach dobre wocźehnjenje wuřiwat, haj, řamo na wyřbokej řchuli pobyl. Wulkeho řořystwa dla pať bu i njeje wopokařany a, dokeľž šo jemu dźėlacź njechasche, bė šo do řchlesynřkich horow a holow podat, hdyž rubjeźništwo wjedźeřche. Řichi tym wón žanemu wucženemu mužej niczo njećinjeřche. Šo by pať řhoniť, řchtó do řtawa wucžených řłuscha a řchtó niź, dha wón řtajnje pschi řebi řwjajř huřazych pjerow a mały pjerowy nořik nořchėřche. Šdyž na dróřy abo druhdže nėtajteho muřa nadeńdže a šo pschėřwėdčji, so šo tón wobaracź njemóže, dha wón šwój teřkať a šwoju pistoliju wotpołoji a temu huřaze pjero i nořikom pořticiť i pschitařnju, so dyrbi to řamo ł piřanju wurėřacź. Šchtóž to dořonjecź njemóžeřche, dyrbjeřche bje wřcheje hnady šwoju móřchnicźku na rubjeźnika wotėdacź, hewat jemu tón se šwojim teřkaťom hroźeřche, so budže řa maľo minutow do řeleneje trawicźki kuřacź. Šchtóž pať šo tajte pjero wurėřacź wuřtejeřche, i tym rubjeźnik křuch pućja dźeřche, doniž šo napořbleđ, jemu i pocźeřcžowanjom božemje prajřzy, do řėřkow njeřhubi.

To bė řpodźiwne wařchnicźko rubjeźnika, prajicėje wy. řa pať řjetnu, tutón mužik hiřcėje nėřchto na wuczenošč a jeje wucźomnikow dźerźeřche. W nėtćiřchim cźařu pať šo móřchėń wucžených tať derje řaž njewucžených a řłupnych mužow, a tych je hiřcėje wulka cźřjóda, bje wřcheje řmilnoščje wuřłuta a wurubja. A hdy by w nėtćiřchim cźařu tajki rubjeźnik Šksnar wuřtupiť, tuto wařchnicźko žanemu wucženemu njeby niczo pomřaľo. Šchtó dha šo nėtť hiřcėje na to wuřteji, huřaze pjero wurėřacź, so šo i nim piřche? Worźlowe pjero, pjero i blacha a i worźla řhumřchtnje wudźėłane, to knjeři na šwēcje. ře to mózne dopominjenje na to, so šwėt řtejo njewořtawa, ale i řřwatom do pėřđka křoczi. Řrařcha šo jeno, hać je to ł lėpřchemu cźłowjeřtwa abo ł jeho řchtdže.

Špominaj řo mnu na stare cźařy! Šdyž my do řchule řhodźachmy, dha luba macėřka i huřazeho

škicidła pjero wutorhny a my jo fobu wfachny a jo knjesej fchrybarzej pſchepodachny, ſo by jo ł piſanju wuręſak. Rajte czenie a rjane piſmiki ſo ſ tutym pjerom piſachu! Rak mjehke a łózke bę wfcho, tak rjenje ſo porſt a ruka hibafchtej! a hdyž ſo teſz druhdy papjera ſ nekajkim kleftom wopanza,

dha to wjele na ſebi njemęſeſche. Stup pak nętk do jeneje ſchule! Tu widziſch dżęczy ſedžo, kiž maju twjerdu drjewjanu ſchęžęptu mjes porſtami, w tótrejż twjerde worzlowe pjero teſzi, a cziſchcza a kłócza ſ ruku, ſo jenemu žel czinja. Pſchęzo ſo na to ſforzi, ſo je naſcha młodoſcż twjerdeje wutrobny a njecha ſo dacż ſhibowacż a je czeſzto, ju ł dobremu nawabicz. Hacż dha tola wina teho to njeje, ſo je twjerde worzlowe pjero mjehke huſaze ſahnafo?

Bohlada jeno na wuczerja ſtareho czaſa! To bęſche lubny, pſchiſtojnny, dobrocżinny muſiſt. Wobleczeny ſwoju fuſtnju po ſtarym waſchnju, ſtejeſche w ſchuli, ł woknej wobroczeny, a wuręſowafche je wfchej nutrnofcżu huſaze pieru a męjeſche ſwoju brylu na czoło położenu. Hdnyž ſwoju zyku prózu na ſwoje dżętko waſzi, móſzachny ſa jehy fchribjetom wfcho cżinicż, ſchtoſż chyachny; wón niczo nje-

ſkyscheſche ani njewidzeſche. Jeno hdyž bę hara piſche wulka a wón ſe ſwojim pjerom hotowy, dha wón ſo hnęwnje wobroczi, ſ móſznym kłofom wołajo: Hólzy, ſ męrom abo wy ſebi krydnjecze! Tehdny ſo my ſebrachny a naſtrózeni ſedżachny na ſwojich kawkach tak wojazy w jenajkim rynku a piſachny

piſuje na najrjenifcho. Nętk pak ſtup ſo jeno do pſchekupſkich kłamow abo de jſtwny męſchczanſteho rycznika! Sčto tam widziſch? Młoby pachof ſo cżumpje na wyſokim ſtółzu a piſche. Luta leſcż a lute łofyſtwo ſ jehowoczow kuka. Wón žanu nutrnofcż, žanu prawu fedźbliwoſcż njenałozuje. Sčto je tehowina? Niczo, hacż worzlowe pjerfo, tótrejż mjes porſtami dżerzi! Dofelż ſo ſ tym tak loſtko piſche a wón wulku prózu nałozicż njetrjeba, dha teſz je ſo jehowutrobicżta ſ loſtkimi myſlicżkami napjelnika.

— O czaſny, o czaſny, tak ſo tola pſchemęnjecze a cżłowjejojo ſo ſ nimi pſchemęnjaju!

Sčto pak je mje nawabiko, na rubjeſznika Głſnarja w Schleſynſkej, na pſchiſtojnneho ſchrybarja ſtareho czaſa a na młodżenza noweljo czaſa, kiž ſebi ſwój khlęb ſ piſaniem warbuje, dopomnicż? To je

to, so bo nedavno w novinach tale powjeseč wošjewješche: W Birminghamje, jendželstkim měsce, je hlawny bohatty muž wumrjel, wobšedžeŕ wulkich fabrikow a wulkeho samoženja, s mjenom Maſon. Tón bě wunamaŕ worzloweho pjera. Njepraj, mój čjitarjo, to móže mi wšcho jene byč, ja jeho njejšym ſnaŕ. Ně, bože dla, daj ſebi wo nim powjedac, kajſi je to muž byl.

Maſon bě ſyn kſudych ſtaršich a naučny ſamkarſtwa. Po tym, so bě jow a tam něotre lěta jako towaršch dželaŕ, ſapocža wón na ſwoju ruku a woženi ſo. Hač runje bě jara wuſchitny, dha měješche tola maŕo warby. Wóh bě jemu čjriódžicžtu džeczi wobradžil a huſto wón ani ſam ſa ſo, ani ſa ſwoju ſwojbu nuſny kruč hłěba njeměješche. Sedyn dženi, jako w ſwojej wuſtej dželaŕni ſedješche, jemu do myſle pſchindže, s kručha worzla pjerto k piſanju wudželač. A temu jeho to wabješche, ſo ſa ſwojich ſynow žane huſaze pjero kupicž njeměješche, a wón tola chyzſche, ſo bychu čzi w ſchuli piſacž naučli. Za wěž ſo jemu wubjernje radži. Zaſo jeho najſtaršchi ſyn s tutym worzlowym pjerkom do ſchule pſchindže a tu piſacž ſapocža, ſebi wón njemaŕo ſwarow wot wučerja doſta. Tola dolež ſo tón hólz niž jeno domach jara prózowaſche, ale tež jara rjenje piſacž naučny, dha bu wučer, kaž tež tón a druhi ſchuleŕ na to pjerto kędžblimy. Sa trótki čžaſ měješche miſtr Maſon wobej ruzy počkej džela. Za wěž s tym worzlowym pjerkom ſo po domach měſta rožnjeſe a w novinach ſo wo njej piſaſche.

Žane poč lěta ſo njebeſche minyſo, jako wſchudjom wulke žadanje po worzlowych pjerach naſta. Maſonowa dželaŕnja bu pſchemala, ſo by w njej wſcho dželo doſonjecž mohł. Wón ſebi pomoznikow najimaſche a napoſledk, podpjerany pſches dobrehu ſamožitehu pſhecžela, ſebi kruč grunta pſched wrotami měſta Birmingham kupi a na tym fabriku natwari. Wón bě mudra a wuſtojna hłowa; ſchtož bě prjedy s ruku a s porſtom wudželaŕ, to nětk s maſchinami wuwjedže. Powjeseč wo worzlowych pjerach ſo niž jeno w ſendželſkej, ale tež w Němžach, w Franzowſkej, haj ſamo w Amerizy roſſchěri. Pſchetr žy wulke kaſchče s worzlowymi pjerami pſches mu rjo roſeſkachu. W Birminghamſkej Maſonowej fab.izy bě na tyſaz dželačerjow pſchjſtajenyh, koſiž nicžo njebželaču, džiſi worzlowe pjerka. Wěſo, ſo tež druhe fabriki naſtaču. Me knjeſ Maſon je ſebi tola tu kſwalbu ſaſlužil, ſo je přeni byl, kiž je worzlowe pjero wunamaŕaſ a k temu pomhaſ, ſo bu huſaze pjero na wumjenſ kadžene. Wón je ſebi pſchi tym milliony pjenjeſ warbowaſ a hdyž je nětk wumrjel, ſwojim džecžom a herbam wulke ſamoženje po ſebi ſawoſtajił! Pſchi wſchěm tym paſ je pſched jenym wobarnowany woſtał, ſchtož po prawym hlawnu mjeno čžlowjeka wonjecželjezi: pſched hordocžju a laſomſtwom. Ženje wón ſabyl njeje, ſo je ſyn kſuddehu dželačerja a ſam w ſwojich mlóbschich lětach kſudy dželačer byl. To je jeho pohnuſo, ſo je ſo ſa tyh tawſynt dželačerjow, koſiž w jeho fabrikach dželaču, we wſchej lubocžzi ſtarał a kſudym w ſmilnoſczi pomozny byl. W Birminghamje je wón ſchule, ſhrocžernje, hojeŕnje a kſudobne kſeže ſa ſwoje njeſy ſałožał a hač do ſwojeje ſmjerče njeje ſaſtał, ponižny byč a wot ſwojeho wulkeho ſamoženja dobtrotu čžinicž a wudželač!

Škawnym mužam, koſiž ſu ſebi s mjecžom abo s pjerkom čžepne mjeno a někaſtu ſaſlužbu wo ludowe ſbože warbowali, ſo s marmora abo ſe želeſa pomniſi ſtajeja, hdyž ſu wumrjeli. Knjeſej Maſonej chžedža džakowni wobydlerjo měſta Birmingham pomniſ s worzela wudželač dacž. Prjedy hač ſo tón dohotuje, je ſo pſchedenaſ ſchrobliſ, tutemu nužej tudy w ſerbskej protyzy ſe ſwojim worzlowym pjerkom, s koſtrymž je wón tole piſaſ, čžorny pomniſ ſtajič.

Truflačez Jan we wulkich sthif- noszczach.

„Njeh budže kaž budže; czaß je, so ðo ženju; maczerka ta ðwerna hiżom psches lëto w khlódnym rowje spi; i czeledžu niczo praweho njedofonjam; moje hospodarstwo nasad dže; młoda hospoßa jeniczzy karu i bióta wuczehnje a mi pomha, so hklubcho do njeho njejalësu.“ Tať pschi ðebi Truflačez Jan ryczehsche. Drußy, kaž nanowý bratr a maczerý wu, bęchu jeho hiżom dawno k temu nawabiczý pytwowali, so by na žentwu schoť. Wón bę samožity młody hólz. Zeho starškej bęschtaj jemu rjane kubleščto samostajikoť. Wón bę wscho, schtož k hospodarstwu ðluscha, derje nawuknyť a niczo jemu po prawym njepobrachny, hacž młoda hospoßa. Jano, prajehsche wón teho dla pschi ðebi, ty ðy młody a bohaty, po tajkim žónfku trjebach, i kotrejž mohť ðebi czešez a sbože nadobucz. Tola wón wulke žadania stajehsche: 10 dobrych pozczinkow dyrbjesche ta holza męcz, kotraž by hóbna była, jeho njewjeßta bycz. Wona dyrbjesche, prajehsche wón pschi ðebi, bycz 1) rjana kaž lilija na polu; 2) bohata kaž kralowa se Saby; 3) młoda, so by jemu we wchjem poddana była; 4) pözczýwa kaž jandželt; 5) strowa, so by lękarzej niczo pfaciczž njetrjebała; 6) pobožna kaž Marija i Bethanija; 7) sprózníwa a dobra hospoßa kaž jeje kotra Martha; 8) snjeßliwa, so by hubu dzeržala a wjele njeryczžala; 9) ponižna, so by do ðwëta njebyła; 10) slutniwa, so by pomhała jeho samoženje pschisporjecž. Kóždy roßomny pschida, so to mačo njebë, schtož ðebi wot holzy žadašche, kotraž by i nim psches žiwjenje hicz chžyła. Wón ðo w blißkofczji a w dalokofczji sa jeneť tajkej ðwëru roßhladowašche; wón ðo jow a tam prashehsche, wón krawwez brashku tu a druhdže honjehsche. Zenje njehašche ðo ta prawa trjehicz. Ta, kotraž bę rjana, bę mólcžka; ta bohata bę ðhorowata, ta ponižna horbata; ta pobožna bę stara; ta młoda bę horda, ta sprózníwa gramna a wadžíwa: S jenym ðłowom, se žentwu ðo cžinicž njehašche. Kóžda tež wo njeho njerodzehsche. Wón bę drje bohaty, ale niz rjaný; wón bę derje wotroščeny, ale niz jara rjenje troszczeny a małeje podobý; jara mudry ðo wón tež bycz njehašche, ale trochu kłupikoťy a bojaßny. Wón bę dobra dušcha, k temu strowý a pózczýwý, pobožný a sprózníwý; tola jedyn brach męjehsche a teho dla ðo jemu wschitzý jeho towarščojo ðmējachu a jemu klubu ryczachu. Wón bę jatoczíwý a męjehsche czežki jasyť. Wbohi Jan njemóžehsche žanu hładku ryczž dzeržecz, so bę stýßno, na njeho poßkuchacz. Na to ðo wjeßne holzy storkachu a ðo jemu ðmējachu. Wón pať tutón ðwój brach sa žadyn sadžewť žentwý njedžeržehsche, hacž runje jemu žel cžinjehsche, so drußy jeho tajteje winy dla, sa kotruž wón niczo njemó-

žehsche, hanjachu a sazpiwachu. Hbyž pať ðe ðebi to do myßlow stajit, so chže a dyrbi ðo ženicž, dha po doßhim pschemyßlenju k temu pschindže, k najmjenšchemu tñi tny džeßacz dobrych pozczinkow puščezicz, kotrež na dobreť hospoßy pytašche. A to bę jara mudrje a roßomnje wot njeho. Wón njehašche ani na rjanoscz, ani na młodoscz, ani na bohactwo hładacz, hdy bychu ðo jeno te druhe ðydom woßebnosczje pola jeneje holzy namafacz dať. Bęsche pať jena tajta w ðußhodnej wßy, džowta małeho saßrodnika. Hana jej rękachu. Ta njebë bohata, njebë młoda, tež niz jara rjana, ale dobru khwablu wužiwašche pola wschitkich, hđžez bę ðužžita, w męscze a na wßy. Wo tej bę Jan ðhychať a brashku k jeje nanej a maczeri poßkať, so by ðo wobhonit, hacž móže pschincž, ðo ja nej prashecz. Tola wutroba jemu w žiwoczje tšchepjetašche, doťelž wón njewjedžišche, kať by ty węz mudrje sapletk a kať by ðwoje ðłowa stajať, so njebychu ðo jemu wußmjeli. Njedželu ðo wón ðwoju najlepšu kufnju woblecze, kaž ðebi myßli, so je to pschisťojnje. Bola kuježeho saßrodnika da ðebi wubjernje rjane wonjecžto i najrjenišchich rózow nawicz, ðebi myßlo, to mi pčaje wčyťte hory pomha. Tať wo wón na pucz da. A sbožu jeho ničto njehetta. Wo puczú ðebi wóu rjanu rycz wuschtudiruje, i kotrež chže Haninu wutrobu knucz. Hbyž bę ðam a ničto na njeho njehładašche, dha wchach ta jatoczíwošč wulka njebë. Tu na puczú jemu rjane ðłowa i huby džechu, so ðo ðam nad tym spodzíwašche, kať ðo jeho jasyť tať hładzy a lohzy njerczi. Wchach dže, praji swjeheleny jedyn křocz po druhim; wchach dže.

Se woťoto wjecžora, jako do Sorniz pschindže. Hanina macž jeho pola kžęnych durjow wutrobnje powita a wón jej derje dofcž ðwoje „pomhaj Wóh“ rjeknje. Ta jeho do jeneje stwy wjedže a jeho mujuje, ðo na stólž ðynucz, khwata pať rucze saßo i durjemí won, ðebi myßlo, njeh taj dwaj ðwoju węz ðamaj mjes ðobu wuczinitaj. We istwje Hana sa blidom ðedži, nętaťte žonjaze džęto doßonjamschi. Wona ðo sacžerwjeni, jako Jan saßtupi a jeno nękať i hłowu kiwnje. Zato macž stwu wopuščezji, ðo wona na boť winje a mjelczji. Cžeho dla pať dyrbjała ryczecz, hbyž Jan ani pomhaj Wóh ani doßny wjecžor njerjeknje. Tón na ðwojim stólžu ðedžo cžuje, so jemu jasyť kaž woťoj czežti w hubje ðedži. Na stólžu ðedžo, ðwoje wonjecžto w ruzy džeržo, se žaloknej stýßnosczju cžuje, so ðo tón mały grat w jeho hubje nihdy a nanihdy hibacz njeha. Szwjata cžiščina we istwje knjezi. Ženo starý czaßnik, w kucziku stejo, ðwoje dybawe tit-tať kšychecz dawa. Jan ðo na stólžu jow a tam ðuwa, hynny pót jemu na cžole steji. Wón wschitke ðwoje mozy napinajo i doßom saßtona: Ha—a—a—na! Ta pať ðedži kaž nęma a

niczo njezwotności. Minuty ło minu a czałnit ńwoje tik-tak jenak dale schepta. Zanej je, jako by něchtó hornz śymneje wody na njeho wulak. Tola ło s nowa śhrabje, wóńśišcho dyżli prjedny wrajizy: D—u—u—ba ńa—a—a—na! Za ło pał njeħibnje. Tsi minuty śanđu a jemu ło sda, jako by to węcźnosć była. Na to wón tśeżi króć ńwój jaszł w ħubje jow a tam waleć pócźnje a pomału s młym śdyħnjenjom

cześwjeni, widzi, kał ło leńnje a lubosnje ńwėje. ńolna ħrobłość na njeho pśħińdže. ńliże a bliże ło k njeje ńunje. ńjes śastorka jaszł ryczi: ńjeħaśħ dħa moja być, ńana? ja ħzu cze lubowacź a cześczić, kał ło ńłusħa. ńetł wona ńwojeje wóczi pśwěħnje — ach! kałkej stej to śprawnej brunej wóczy! ńona śtanje a lubosnje jemu rufu śliczo s młym ħłóħom „ħaj” praji — to ńu śa ńana jandźelste ħynti.

schepta: D—u—u—ba sto—sto—sto—ta ńa—a—a—na! Za mjełczi kał row, tola ło jemu sda, jako by ło trochu ńmęstotala. Zanej je, jako by ło stół pod jeho ńiwotom roślamacź ħyżł. Tego dla wón pofkoczi a ło bliże k ńanje winje a jej ńwoje rjane wonjeczto pofaje śpěwajo: ńóža rjana, najrjenśħa! Kał to na dobo derje dže! Śħwarna rycźniwość je jemu wobradźena. Wón widzi, kał ło ńana śa-

Estónzo pśħińdže na młku, wjeħelocź na śrudobu. ńiśħcze tón wjeczor bu ńlub ńwjeczenn. Dobry ħhofej bu wot maczerje nawarjeny a džen kwaħa postajenn. Praji ło, ło je Truħlateź Jan wot teho czaħa ńem ńwój cześki jaszł śhubił a ło wě rośonnje a ńjes jatocźiwoścze se ńwojeje ńanu a se ńwojimi dźęcziimi ryczeć, kał ło ło kóždy nad tym śpodźiwa! Lubocź mulke wězy doħonja!

Śermuśħe 1883.

26. augusta: Wósporkiśka; 9. septembra: ħodźiśka; 30. sept.: Worfħećzanśka, Wělczanśka; 7. oktobra: ńudestecźanśka; 14. oktobra: ńujesdźanśka, ńalowiśka; 21. oktobra: ħuścźanśka, ńjeħwacźidłiśka; 28. oktobra: ħrodźiśħećzanśka, ńotowiśka, ńetlicźanśka, ńoħacźanśka; 4. nowembra: ńariśka, ńucźimanśka, ńalesħanśka, ńorħiśka, ńako-ńudyħiħiniśka, ńeħećħanśka, ńufecźanśka; 11. nowembra: ńłuśħanśka, ńinatakśka, ńatećħanśka.